

LA DIÒCESI DE MALLORCA OFEREIX
UNA PASTORAL ESPECÍFICA ALS MILERS
DE TURISTES QUE VISITEN L'ILLA

El turisme com a oportunitat pastoral

Un bon exemple d'Església local que des de fa anys s'esforça de valent en la pastoral del turisme és la diòcesi de Mallorca. El turisme que en les últimes dècades ha marcat decisivament el desenvolupament de l'illa ha estat també ocasió per a l'Església d'aplicar des de molt aviat les intuïcions del Concili Vaticà II. A Mallorca, aquelles primeres aproximacions iniciades cap als anys 60 són encara avui dia una realitat. L'objectiu de la pastoral del turisme és ajudar els visitants en la seva tasca espiritual, tot facilitant l'assistència a les celebracions, però sobretot animant les comunitats a oferir «una pietat sincera, fonda i il·lustrada». **P 3-4**

El turisme presenta aspectes positius molt importants: afavoreix una més gran disponibilitat interior de la persona a trobar-se amb els altres homes, amb la natura, amb Déu»

«L'Atri dels Gentils, un compromís permanent», segons el cardenal Martínez Sistach

P 11

L'Arxiu secret vaticà exposa els seus tresors

El Vaticà presenta a la ciutat de Roma l'exposició *Lux in arcana*, constituïda per cent documents, mai vistos fins ara públicament, que ofereixen al visitant un univers documental de dotze segles d'història eclesiàstica. La mostra, estructurada en deu blocs temàtics, compta amb suports audiovisuals per entendre més bé la complexitat dels episodis que expliquen. **P 21**

Mor l'historiador Josep M. Ainaud de Lasarte

L'historiador Josep Maria Ainaud de Lasarte ha mort a Barcelona als 87 anys. Nascut en el si d'una família de la burgesia barcelonina molt vinculada al món de la cultura, Ainaud va destacar per les seves biografies de polítics catalans. Entre d'altres, va glossar la figura de Prat de la Riba, Domènech i Montaner, Macià i Cambó. El mes de març passat va rebre la medalla d'or de la Generalitat de mans del president Artur Mas.

P 15

Agustí Codinach

Al [CatCristEstiu] d'aquesta setmana

II La història del nostre calendari

IV-V Romànic de la Vall d'Aran (2)

VII Diari de bord

Editorial

Cloenda de l'any clarià

L'11 d'agost es va cloure el VIII Centenari de la Fundació de les Germanes Pobres de Santa Clara, anomenades popularment clarisses, que s'estava celebrant des del passat mes d'abril. Es commemorava una aventura espiritual que va començar la matinada del dilluns sant del 1211, quan la jove Clara d'Assís, pertanyent a una de les famílies més nobles de la ciutat, va fugir de casa i se'n va anar a la Porciúncula on l'esperava Francesc i els seus primers companys per consagrar-la a Déu. Clara tenia 18 anys i acabava de refusar dos pretendents al matrimoni. Les primeres Germanes Pobres començaren a viure en comunitat monàstica i fraterna, marcada per l'acolliment, el silenci i l'oració, a exemple de Maria. La clau de la seva experiència es trobava en la contemplació de Jesucrist pobre i humil i en el seguiment incondicional de les seves petjades. Les clarisses ja van ser presents a Catalunya en vida de la seva fundadora. El primer monestir fou el de Sant Antoni de Barcelona (1236-1714) ubicat on ara hi ha el Parlament de Catalunya. Seguirien convents arreu del Principat i de les Illes. En l'escaïença d'aquest VIII Centenari la federació de Germanes clarisses de Catalunya, Castelló i Menorca ha manifestat: «Volem ser testimonis compromesos amb el Senyor, com ho foren les dones al matí de Pasqua, com ho

fou Clara d'Assís, davant dels molts interrogants, sofriments i injustícies que genera la nostra societat (més en aquests moments de crisi), volem anunciar i proclamar amb veu clara i cor obert que hi ha una resposta: Ell ha ressuscitat i el seu Regne "ja" és entre nosaltres, un Regne amb valors propis i particulars que alliberen i dignifiquen cada persona i cada situació humana.» En el decurs d'aquest any s'han celebrat congressos, taules rodones i jornades sobre Clara d'Assís i el carisma clarià, així com l'itinerari de la Creu de Sant Damià des de la qual Jesús va demanar a Francesc que reconstruís la seva Església. La pàgina web de la federació, www.clarisascatalunya.cat, permet que tot hom que ho desitgi pugui unir-se a la seva pregària. Unim-nos, doncs a l'acció de gràcies de les clarisses: «Beneït siguis, oh altíssim i gloriós Déu, per totes les dones, que en aquests vuit-cents anys, han seguit al teu Fill en pobresa, obediència i en castedat segons la Forma de Vida de santa Clara. Concedeix-nos avui, Senyor, de seguir el camí de la simplicitat, de la humilitat, de la pobresa en una vida fraterna i santa, alimentada pel pa de la Paraula i de l'Eucaristia, solidàries amb tots els pobles i amb cadascun dels homes i dones que els habiten.»

Ràdio Estel, amb la seva programació litúrgica (eucaristia, laudes, vespres i completes) i devocional (el Rosari, l'Àngelus i la Salve), fa un servei a persones grans, malaltes o impedides que s'hi poden unir des de casa. També molts d'altres creients preguen amb la Ràdio, i fins i tot a no creients els plauen aquestes estones quotidianes que asserenen l'esperit. Perquè això continuï essent possible necessitem la vostra ajuda. Podeu fer el vostre ingrés al compte corrent: la Caixa 2100-3013-25-2200406287. Moltes gràcies.

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Javier Molina, EGIPTE

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Agustí Codinach, F. Diego Espuny, Càrol Garcia, Joan Guiteras, Dani Majà, Alfred Matas, Joan A. Mateo, Javier Molina, Victòria Molins, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Josep M. Puigjaner, Hilari Ragner, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Anna Robert, Josep M. Sabé, Lluís Serra, Valentí Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Bàrbara Virgili, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP
International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 124,80 €

Gibraltar i Portugal: 124,80 €

Resta d'Europa: 199,85 €

Amèrica i Àfrica: 237,86 €

Àsia i Oceania: 315,81 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Un nou llinar

L'aigua, font de vida

Realitat i símbol, allà on hi ha aigua hi ha vida! Fixem-nos-hi bé. Contemplem la natura, les fonts, els rius, la vegetació, els arbres, brolla la vida. Quin secret amaga l'aigua que crea tanta riquesa i associa tanta gent i és tan fàcil d'adquirir? Tanmateix, perquè, alhora, hi ha tants pobles que en pateixen l'escassetat i aquesta constitueix per als seus habitants el primer problema?

A punt de celebrar-se la Setmana Mundial de l'Aigua, em vénen moltes preguntes, però sobretot emergeix una crida a la responsabilitat col·lectiva sobre aquest bé tan necessari i imprescindible per viure. Què dirà de nou aquest fòrum? Benet XVI veu que el dret a l'alimentació i a l'aigua té un paper

important per aconseguir altres drets, començant en primer lloc pel dret primari a la vida. Per tant, és necessari —diu— que maduri una consciència solidària que consideri l'alimentació i l'accés a l'aigua drets universals de tots els éssers humans, sense distincions ni discriminacions.

Recordo que a l'Àfrica, en un dels llocs més pobres que he conegut, fent la pregunta sobre quin era el problema més gran que patien, aquesta va ser la resposta: l'aigua! La manca d'aigua, és clar! I com a contrast, teníem davant nostre el cabdal impetuós d'un riu totalment desapropiat per manca de mitjans. Realitat i símbol. Realitat, perquè és un bé que no podem desestimar, i símbol, perquè ens remet

a quelcom més profund que ens orienta al sentit de la vida.

La força simbòlica de l'aigua ens remet a la font i al manteniment de la vida, ens obre el cor a la netedat, a una nova existència orientada envers Déu. A l'Evangeli, Jesús és presentat com a font d'aigua viva, i el baptisme és reconegut com el sagrament del naixement a la vida cristiana. L'aigua neteja, purifica, crea energia, dona vida. Gràcies a l'aigua tot ve a l'existència i pot sobreviure.

Veient-ho com a bé material i espiritual, tenim necessitat urgent que l'aigua sigui un bé protegit, perquè és vida i ens condueix al qui és la seva font inexhaurible, Déu mateix.

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Mallorca davant la pastoral del turisme

L'Església afronta des de fa anys una pastoral específica per als milers de turistes que arriben a l'illa

Cristina Sánchez
Palma

Els anys de desenvolupament del Concili Vaticà II coincideixen amb el *boom* turístic a Mallorca. Es compleixen, per tant, 50 anys del fenomen que va fer visible i palpable a l'església local «les noves formes pastorals» que proposava el Concili. Unes aproximacions sinceres començades en aquells primers temps del turisme que avui dia encara es visualitzen.

Els nostres pares i avis segur que recorden una Mallorca agrària on el fenomen del turisme era encara desconegut. Una societat tancada, conservadora fins i tot des del punt de vista religiós. Començava la dècada dels 60 i s'acostaven canvis socials... i també religiosos. Mallorca sencera esdevé una «empresa». La construcció, serveis, comunicacions, el camp... queden tocats pel turisme. Coincideixen en el temps l'inici del turisme de masses i el Concili Vaticà II. Aquest obre les portes a la llibertat religiosa i l'ecumenisme pren força i vigència, «i els turistes, amb la seva presència, ens parlen de la necessitat d'un canvi en els plantejaments i en les idees i vivències religioses», afirma Mn. Bartomeu Bennàssar, autor de la tesi *Turisme i pastoral, síntesi de teologia de les vacances*. Una època paral·lela a l'afebliment de la pràctica religiosa dominical, en especial per part dels treballadors d'hostaleria, als quals se'ls afegeixen les dificultats patides quant a drets laborals i dies lliures, entre altres. Ara bé, «aquesta "rebaixa" de vida i pràctica religiosa i la secularització de la vida no seria just que la penjàssim al turisme, sense tenir ben present que són els anys del Concili i del postconcili i des del 1975 anys de transició política», així ho diuen els tres bisbes illencs en una carta escrita el 1990.

El turisme a Mallorca, per tant, ens fa «palpar» la part pràctica del Concili Vaticà II. Els mateixos documents conviden els cristians a gaudir d'un «turisme sa». No oblidem els aspectes inquietants del turisme modern, però reconeixem els valors i els elements específics de perfecció que aquest fet pot impulsar en benefici d'un nou ordre de relacions humanes.

Però no només això. El contacte amb altres cultures propicià una pràctica privilegiada de conceptes que el Concili col·locà en primer ordre, com

D'esquerra a dreta: P. Nicolae Dobos, capellà de la comunitat ortodoxa romanesa a Mallorca; Mons. Jesús Murgui, bisbe de Mallorca; Mons. Vasile, bisbe de Transsilvània (Romania), i tres capellans mallorquins.

l'ecumenisme, entès com a respecte, ajuda, col·laboració. També com a eina de diàleg, de contacte entre creients de diverses religions i entre no creients: «Això instava a una obertura mental i cordial, intercanvi d'idees, de mentalitat, de vida...», comenta Bennàssar. Uns esforços que tal vegada varen ser minoritaris, però que sens dubte varen existir. Les sinceres aproximacions ja començades en aquells primers temps del turisme són encara avui dia una realitat, per exemple amb l'oferiment de temples i llocs catòlics a altres confessions cristianes.

La comunitat alemanya i l'ortodoxa

Un exemple clar és la comunitat alemanya, tant catòlica com protestant, que en gran nombre visita l'illa o s'hi estableix de manera permanent. Des de 1972 hi ha un pastor protestant per a persones de parla alemanya a Mallorca. En aquell moment, el bisbe va obrir les portes dels seus temples per acollir aquelles incipients comunitats protestants. S'establiren en primer lloc a l'església de la Porciúncula, a la platja de Palma, on encara ara s'atenen els 250 membres estables i els turistes germanòfons, que constitueixen

«El contacte amb altres cultures propicià una pràctica privilegiada de conceptes que el Concili col·locà en primer ordre, com l'ecumenisme»

«La immigració va portar a l'illa gran quantitat de fidels ucraïnesos i es va cedir per a les seves celebracions l'Església de Santa Fe de Palma»

el 80% dels assistents. Tot això sense comptar els sacraments que s'hi duen a terme. Només l'any passat 100 parelles alemanyes varen contreure matrimoni a l'església evangèlica alemanya, i es varen oficiar més de 20 funerals. Actualment hi ha sis comunitats arreu de Mallorca: Peguera, Can Pastilla, Cales de Mallorca, Cala Rajada i Cala Millor. Anterior és la comunitat catòlica de llengua alemanya, que s'inicià a la dècada dels 60 i a hores d'ara té la seva seu a la parròquia de Santa Creu, al centre de Palma. Entre les seves múltiples activitats destaca la visita a hospitals, l'assistència a ancians de parla alemanya residents a Mallorca o l'organització de concerts d'orgue.

El fenomen turístic va atreure i atreu també un

gruix important de treballadors, que s'establiren a l'illa, molts provinents de països de l'Est. La comunitat ortodoxa creix d'aquesta manera, i és el 2001 quan es formalitza. El rector de la parròquia de Sant Sebastià de Palma els cedí la cripta per celebrar-hi la divina litúrgia. Construïren un iconòstasi portàtil i així començaren a funcionar encara amb mitjans molt limitats. Amb el pas dels mesos, s'adonaren que la quantitat de fidels ortodoxos a Mallorca era molt major del que s'esperava, uns 12.000. L'aleshores bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda, els concedí l'ús de l'església de Santa Catalina de Sena, antic monestir de Dominiques al cor de Palma. D'aleshores ençà, la parròquia és un cas singular de convivència de múltiples ètnies i nacionalitats unides per la fe ortodoxa. S'ha instaurat com a llengua comuna i litúrgica el castellà, per tal que ningú no se senti exclòs, i amb la intenció de facilitar la integració dels fidels ortodoxos al país que els ha acollit. L'arximandrita Makary, vicari general per a Espanya i Portugal del Patriarcat de Moscou, i responsable de la comunitat, defineix la parròquia «com a panortodoxa, en el sentit més ple, quedant patent la seva catolicitat». I en aquest gresol de cultures que és Mallorca, definida amb raó com «la

plaça Major d'Europa», també trobem espai per als romanesos ortodoxos, per als quals la diòcesi va cedir generosament el monestir de la Concepció. Donant una importància primordial a la música, com és habitual a l'ortodòxia, cada setmana duen a terme les seves celebracions cada diumenge i diverses festes. Ben igual que els catòlics ucraïnesos residents, de ritu bizantí. Una vegada més la immigració va portar a l'illa gran quantitat de fidels ucraïnesos, que s'estimen en un milenar, i es va cedir per a les seves celebracions l'església de Santa Fe de Palma. Allà celebren setmanalment la Divina Litúrgia en ucraïnès i eslau antic.

Cap a una pastoral del turisme madura

L'Església de Mallorca, a través de la Delegació de Pastoral del Turisme, aspira a ajudar els visitants en la seva tasca espiritual, tot facilitant l'assistència a les celebracions, però sobretot animant les comunitats a oferir una pietat «sincera, fonda i il·lustrada». És el cas de les parròquies costaneres de l'arxiprestat Nord (Son Serra de Marina, Can Picafort, Casetes des capellans, Platja de Muro, Port d'Alcúdia, Alcúdia i Port de Pollença), que ofereixen en cinc idiomes els seus serveis dominicals els mesos d'estiu. A més, han editat unes targetes amb els horaris de misses que es troben a les oficines d'informació, a les recepcions dels hotels i a les mateixes parròquies.

El 1990, els tres bisbes de les illes fien pública una carta que s'expressava així: «El fet turístic presenta aspectes positius molt importants: afavoreix una major disponibilitat interior de la persona a trobar-se amb els altres ho-

mes, amb la natura i amb Déu. Estimula la formació cultural, l'educació de l'esperit obert, universal, fratern, el sentit hospitalari i les funcions ja clàssiques del temps lliure, descans, diversió i desenvolupament integral de la persona».

Reptes que, com el Bon Samarità, hem de procurar dur a terme amb solidaritat i responsabilitat i que, en un món globalitzat, és cridada a intensificar el seu paper de defensora de la dignitat humana i els seus drets fonamentals.

MN. ANTONI ALZAMORA, RECTOR DE LA PARRÒQUIA DE SANTA EULÀLIA

«La parròquia turística és una finestra oberta a la universalitat»

Mn. Antoni Alzamora Salom (Petra, 1938) coneix el fenomen del turisme a través de dos camins: l'estudi i reflexió de la seva espiritualitat i la dedicació a la pastoral turística que ha dut a terme en diverses parròquies turístiques. Entre altres llibres, ha publicat el volum *La espiritualidad del turismo*, fruit de la seva tesi doctoral titulada *Turismo y espiritualidad, perspectiva antropológica y pastoral*.

Com es viu el sentit d'Església universal i ecumènica a les parròquies turístiques?

A través d'un doble camí: el de la senzillesa i el de la visió pràctica de l'«altre». Senzillesa perquè la parròquia turística renuncia voluntàriament a tota complicació o sobrecàrrega de diferenciació pastoral i adopta llenguatges i actituds simplificades i intel·ligibles per a tots. I visió pràctica, perquè són poques les celebracions en les quals no vegi persones de tres o quatre nacionalitats diferents, amb les quals pronuncia el mateix Parenostre.

Hem d'oblidar, per tant, les nostres característiques pròpies com a comunitat?

No, en absolut. Parlem d'una finestra oberta a la universalitat, en la qual no només es projecta o desitja, sinó que es constata i es viu aquesta universalitat. Hem de ser fidels a la nostra pròpia identitat tant a nivell regional

com lingüístic, però també és cert que un cor que es tanca és un cor que es trenca. I una cultura —vestit necessari que revesteix la nostra fe— pel fet de ser cultura *cristiana* ha de ser oberta, perquè si no es tanca en ella mateixa.

Aquest funcionament és enriquidor per a la comunitat d'origen?

Sempre. La parròquia turística ens ensenya que la millor forma de prendre una casa és tancar-la. Que obrir les finestres perquè entri aire de fora és l'única manera de fer que subsisteixi. Per descomptat que l'Església no és una casa. Són persones que la formen, però aquestes persones són propenses a separar, a establir un nosaltres respecte als altres. La parròquia turística contínuament obre les portes

als «altres» perquè formin un «nosaltres». Tal com digué Jesús: «Que tots siguin un.»

Quins trets caracteritzen el funcionament d'una parròquia turística?

La parròquia turística, immersa en el món de la mobilitat, dona molta importància a la pastoral del «moment», sense prevenir continuïtat per a cada turista. Viu intensament aquelles paraules de Rudyard Kipling: «Sembrau sense saber qui recull. Sembrau. Bones paraules, accions, somriures... Sembrau».

El fenomen del turisme: reptes i possibilitats

Mn. Bartomeu Bennassar

El turisme propicia un enriquiment personal notable, al turista i al receptor.

Afavoreix el sentit d'obertura mental. Acreix l'ànima de llibertat i de moviment —físic i mental— i possibilita l'alliberament. Provoca la gana i en serveix el plat, diríem. Fomenta la maduració de la personalitat, la capacitat crítica i l'autonomia. El turisme augmenta l'afany i la inquietud cultural. Fomenta l'autoeducació, l'estudi, el contacte positiu amb altres mentalitats..., afavoreix les finalitats que proposava Dumazedier: descansar, divertir-se i desenvolupar informació i formació, capacitat creadora i participació social. Oci o temps lliure considerat com a necessitat, dret i valor, temps oportú de cultura, 'encontres' de lliurament pels altres. El turisme o és cultura, cultiu, civilització... o és ben poca cosa.

Ara bé, perquè això pugui produir-se s'ha de pagar un preu: viure el turisme «intel·ligentment» i «responsablement». Dit amb una figura: el turisme ha de seleccionar i oferir aliments i condimentació (llocs, amics...), una preparació bona (informació i lectura prèvia), una taula ben servida (temps *in situ*, receptivitat, contemplació, simpatia, comprensió, contactes humans...), i una digestió reposada (assimilació gustosa i crítica de les vivències, idees i experiències). És demanar massa? Maten qualsevol enriquiment cultural la banalització, l'estandardització, l'esnobisme, la pressa, l'anonimat, la passivitat. Els serveis «en sèrie», les diversions «estàndard».

El turisme obre a la curiositat, a l'emoció contemplativa, a l'esforç i també a la distracció, a la irreflexió, a la rapidesa insensata, a la superficialitat i frivolitat. El turista veu, però no pot mirar; corre perquè no sap ni el deixen caminar.

On i com queden el sentit lúdic de l'home i de la convivència, l'oci entès com a fruit de moltes virtuts i possibilitats; el temps lliure per lliurar-lo també als altres; la festa com a forma més humana de viure i meta per a tothom; l'estil admiratiu i contemplatiu davant la bellesa natural i els monuments; la calma, complement d'ànima, en un món tecnificat i tecnocratitzat; el repòs, el descans com a aspiració i com a necessitat diària per a l'home en camí?

Extret de l'article *L'impacte del turisme sobre el món de l'ètica i de les creences a Balears*.

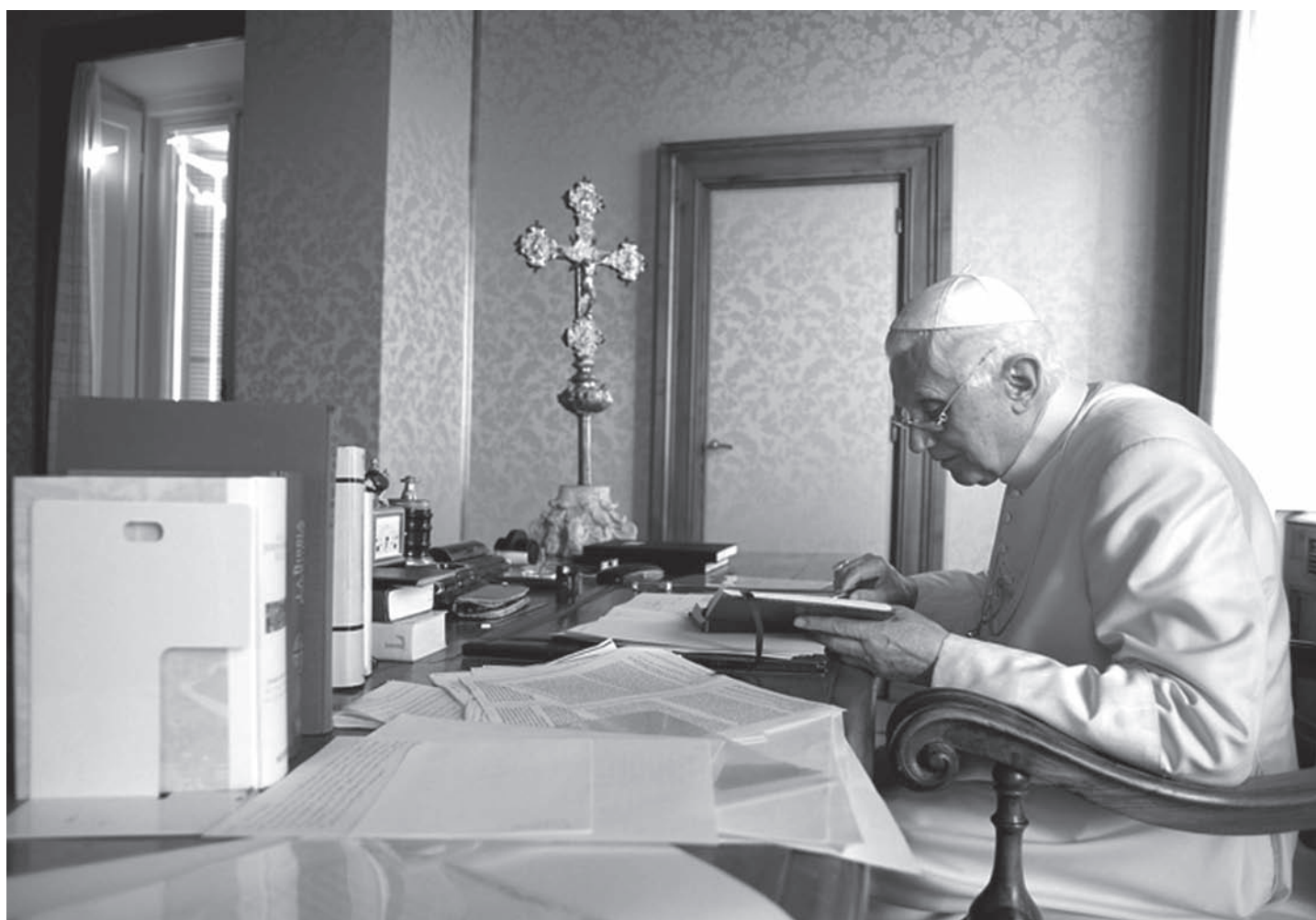
Vacances «literàries» a Castelgandolfo

El papa Benet XVI acaba la seva obra dedicada a Jesús i treballa en una nova encíclica

Redacció
Castelgandolfo

Les vacances per al Papa són temps de descans i de pregària, però també de treball, sobretot aquest treball que tant apassiona al Papa teòleg i que el dia a dia de l'activitat vaticana li impedeix realitzar: escriure. Des de la seva residència estiuenca a Castelgandolfo, Benet XVI ha aprofitat la tranquil·litat i el silenci de la muntanya per acabar el tercer i últim volum del seu llibre *Jesús de Natzaret*, dedicat als misteris de la infància. Així ho ha anunciat recentment el cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat del Vaticà. El purpurat italià ha afirmat també que aquest llibre «serà un gran regal per a l'Any de la Fe». Aquest últim volum tanca la trilogia que Benet XVI ha dedicat en els últims anys a Jesús de Natzaret: *Jesús de Natzaret*, publicat el 2007, i *Jesús de Natzaret. Des de l'entrada a Jerusalem fins a la Resurrecció*, publicat el 2011. Tots dos llibres van ser publicats en set idiomes i en edició electrònica, i ja superen el milió de còpies venudes.

El títol original en alemany del nou llibre del Papa és *Die Kindheitsgeschichten*, i constitueix «l'acabament dels dos precedents», segons s'ha afirmat en un comunicat des del Vaticà. Ja han començat també les traduccions en diverses llengües, que seran fetes directament de l'original en alemany. S'espera que la publicació del llibre es faci al mateix temps en les llengües de major difusió, i això «exigirà un espai de temps prudent per a una traducció precisa d'aquest text important i esperat», conclou el comunicat vaticà.

Una nova encíclica

Després de la conclusió d'aquesta obra tan llargament esperada, el Papa no s'atura en la seva activitat creativa i ja ha començat a treballar en la que seria la quarta encíclica del seu pontificat. L'obra apareixeria en el marc de l'Any de la Fe, que s'iniciarà el proper 11 d'octubre i conclourà el 24 de novembre de 2013. Durant aquest període se celebraran també els 50

«El nou llibre sobre la infància de Jesús serà un gran regal per a l'Any de la Fe»

anys de l'inici del Concili Vaticà II i els 20 anys de la publicació del Catecisme de l'Església catòlica. Després d'escriure sobre la caritat i sobre l'esperança, tot apunta que aquesta quarta encíclica estarà dedicada a la fe. Completaria així les encíclics que el Sant Pare ha dedicat a les altres dues virtuts teològals: *Deus caritas est* («Déu és caritat»), del 25 de desembre de 2005; *Spe salvi* («Salvats per l'esperança»), de 2007, i *Caritas in veritate* («Caritat en la veritat») de 2009.

Preparatius del viatge del Papa al Líban

AICA / Castelgandolfo

A més d'acabar el seu llibre sobre Jesús i començar a escriure una nova encíclica de cara a l'Any de la Fe, Benet XVI aprofita també el seu retir de vacances a Castelgandolfo per preparar el viatge apostòlic que farà al Líban del 14 al 16 de setembre. El Sant Pare ha començat a redactar els discursos del viatge a Orient Pròxim, amb motiu sobretot de la signatura de l'exhortació apostòlica postsinodal de l'Assemblea Especial per al Pròxim Orient del Sínode dels Bisbes.

Juntament amb el Papa, també els Patriarques de les Esglésies del Pròxim Orient s'estan preparant amb il·lusió per a aquesta visita del Sant Pare, a qui ja han enviat emotius missatges de benvinguda. Es tracta de set documents, segons informa Ràdio Vaticana, publicats al lloc web oficial de la visita papal, on es ressalta «la gran expectativa» per un esdeveniment ja definit com a

«històric». Els patriarques esperen que aquesta visita al Líban, 15 anys després d'aquella de Joan Pau II, «pugui donar un impuls renovat a les esperances de pau, diàleg i desenvolupament per als pobles de l'Orient Pròxim». «Sant Pare —escriu el Patriarca maronita Bechara Boutros Rai—, vostè vindrà al Líban com a pelegrí de solidaritat i de caritat.» «La seva visita —afegeix— encoratjarà a tots els que es troben oprimits en la seva llibertat i en la seva dignitat.» «Vindrà com a pelegrí d'unitat i de pau per a tots els pobles del Pròxim Orient.» «Nosaltres —conclou— esperem amb fervor el moment de la visita, que farà viure al nostre país i a la regió moments intensos de pregària, reconciliació i de fructífera obertura cap als altres.»

Sobre el tema de la pau s'atura també el Patriarca de Cilícia dels Armenis, Nersès Bedrós XIX, que veu en la visita del Papa una invitació a recórrer «un camí possible per canviar la cara de les

societats mediorientals». El Patriarca reflexiona sobre la inseguretat que caracteritza la realitat del Pròxim Orient i per tant afaforeix que els cristians siguin «agents de pau i col·laboració», també pel que fa al «moviment per la democràcia i la responsabilitat política» a la regió.

Per la seva banda, el Patriarca llatí de Jerusalem, Fouad Twal, posa en evidència que tot el Pròxim Orient, «que viu en condicions difícils», té necessitat d'«escotar la veu» del Papa, «el seu magisteri, la seva pregària i la seva participació envers tots els qui pateixen». «Particularment important —subratlla el missatge— serà el lliurament de l'Exhortació apostòlica postsinodal que ajudarà els cristians de l'Orient a ser signe de comunió i testimoni.» «El nostre auguri —conclou monsenyor Twal— és que la visita al Líban reforci l'esperança dels cristians, el procés del diàleg cristià-islàmic i els valors de la justícia i de la pau.»

També va agrair al Papa el Patriarca de Babilònia dels Caldeus, Emmanuel III Delly, que puntualitza com Benet XVI «sempre ha alçat la seva veu per la pau i la reconciliació, de les quals tot Orient Pròxim, marcat per guerres i violència, té gran necessitat. El viatge al Líban —anhela el Patriarca— semblarà arreu la fraternitat i el diàleg constructiu.»

El Patriarca melquita Gregorios III desitja que la visita papal ajudi «a construir la pau i a allunyar els temors de la islamofòbia i de l'anticristianisme» reforçant «la convivència comuna i els valors de llibertat religiosa, de culte i de consciència». De la gran expectativa per la visita en parla també el Patriarca copte Anba Boulos Najib. «En un temps marcat per la inestabilitat, la visita del Papa podrà tornar a omplir els cors de la gent de goig i de tranquil·litat i posarà els cristians en el camí d'esperança al qual han estat cridats», conclou el seu missatge.

Saragossa

Cridats a l'evangelització

Celebrada a Saragossa la III Trobada «Aneu i Anuncieu»

Antonio J. Estevan
Saragossa

Convocada per l'associació Spe Salvi, del 19 al 22 de juliol va tenir lloc a Saragossa la Trobada «Aneu i Anuncieu. Cridats a l'Evangelització», a la qual van assistir participants de més de mitja dotzena de països. A través de conferències, tallers, concerts, vetllades, pregària, celebracions... l'objectiu era aprofundir el tema que tractarà el Sínode dels Bisbes el proper mes d'octubre a Roma. Com deia Joan Pau II, la nova evangelització ha de ser «nova en el seu ardor, nova en els seus mètodes i nova en la seva expressió», tasca en la qual insisteix avui també l'Església, a través del papa Benet XVI. Les seves manifestacions són variades com és el camp de les noves tecnologies o l'àmbit de la creació artística.

Entre els principals ponents de la trobada va destacar el P. Arnaud Adrien, rector del Seminari de La Castille, a la diòcesi de Fréjus-Toulon (França). Va parlar de les Cèl·lules Parroquials, una interessant experiència evangelitzadora de la qual el P. Adrien és el coordinador i responsable a França. Les cèl·lules ofereixen una evangelització parroquial per renovar l'Església i les parròquies d'acord amb la nova evangelització. És una visió de futur que parteix de l'experiència bíblica de les primeres comunitats cristianes. Les cèl·lules són un projecte pastoral que ofereix un enfocament integral, estructurat i orgànic, que permet donar fruit per a la renovació de les comunitats eclesials.

Un altre ponent destacat va ser el P. Luca Paitoni, sacerdot italià destinat pel seu bisbe a la nova evangelització. Va presentar les Escoles d'Evangelització Sant Andreu. Es tracta d'un conjunt d'escoles al món amb una visió, metodologia i formació comunes.

Completant la part formativa de la trobada, també es van donar a conèi-

«El grup juvenil No Temo, de Barcelona, va donar testimoni de la seva experiència evangelitzadora enmig de la gran ciutat»

xer els tallers sobre noves tecnologies i evangelització, a càrrec del sacerdot Julio Roldán, de la diòcesi de Canàries. El diàleg amb el món de la cultura des de l'evangelització va ser un altre dels camps analitzats pel filòsof i teòleg Pablo López. No va faltar tampoc un acostament al document de treball del

sínode sobre Nova Evangelització, així com una taula rodona amb aportacions pastorals davant la celebració de l'any de la fe, imminent i ja proper.

Art evangelitzador

Una de les facetes més atractives d'aquesta trobada va ser la música. Entre els artistes catòlics que van participar-hi van destacar el grup nord-americà Vuelta en U, integrat per Juan José Trujillo i Luan de Carvalho, que, des del seu testimoni cristià, van oferir una bona mostra de les seves cançons. Entre els músics espanyols hi havia José Manuel Montesinos, autor de *Per què crema el foc*, amb textos de sant Joan d'Àvila, que serà proclamat doctor de l'Església el proper 7 d'octubre a Roma. Un altre dels artistes de música catòlica va ser Vicente Castellanos.

Juntament amb la música, en el marc de l'evangelització a través de la cultura, també hi va haver exposicions. El món de l'escultura va estar representat

per l'artista aragonès Santiago Osácar, qui va presentar el millor del seu art sacre. La basílica del Pilar, a Saragossa, compta amb una de les seves belles imatges marianes. Per la seva banda, la Societat Bíblica va presentar l'exposició *Bíblia i violència*, així com la campanya

«La Bíblia de la Nova Evangelització», una de les seves actuals campanyes de promoció de la Paraula de Déu.

Les vetllades van ser un altre moment intens en el congrés, on a més d'escoltar cançons dels músics catòlics, es van afegir testimonis i experiències interessants. Aquest és el cas del grup juvenil de Barcelona No Temo, que va compartir la iniciativa de crear un bar de cap de setmana en una parròquia de la ciutat amb gran èxit i acollida.

Dins de l'animació espiritual, la trobada va comptar amb les meditacions del jesuïta P. Diego Muñoz, incansable predicador com a missioner popular. A més de les eucaristies i oracions, una altra iniciativa important va ser la nit d'adoració del Santíssim, la

matinada de divendres a dissabte.

El congrés Aneu i Anuncieu és una trobada adreçada a tota la família. Per això, els adolescents i joves assistents van tenir també el seu protagonisme gràcies a les activitats específiques per a ells, organitzades per la Fraternitat de l'Arca de Maria.

La difusió d'aquesta tercera trobada Aneu i Anuncieu es va fer a través de Ràdio Maria, amb la retransmissió del rés litúrgic de les hores, així com del programa *Generació Esperança*. Aquest últim va ser retransmès el diumenge des del Seminari de Tarazona, on els participants es van unir en l'Eucaristia final presidida pel bisbe Eusebi Hernández.

Tant per la qualitat dels ponents com per la temàtica d'aquests dies, viscuts a la casa d'exercicis de les religioses Angèliques, la trobada Aneu i Anuncieu ha volgut ser una aportació de gran interès davant els propers esdeveniments eclesials que viurà amb intensitat l'Església universal.

Cantàbria

El bisbe Novell, en una trobada de nova evangelització

Redacció / Cantàbria

Amb uns objectius i un estil semblant al de la trobada de Saragossa, va tenir lloc en les mateixes dates, del 19 al 22 de juliol, un altre congrés dedicat a la nova evangelització. Va tenir lloc al Monestir del Soto, a Cantàbria, on es van aplegar més d'un centenar de persones procedents d'arreu d'Espanya. Entre els ponents més destacats hi havia Mons. Xavier Novell, bisbe de Solsona, que va acudir a la trobada acompanyat per un bon grup de la diòcesi. Al costat del prelat, també van intervenir Josué Fonseca, laic responsable de la comunitat Fe i Vida; Tote Barrera, promotor dels cursos Alpha a Espanya, i Miguel Horacio, dominicà de la comunitat Serfs de Crist Viu. Durant les jornades també es van oferir diversos tallers, tots en el marc de l'evangelització.

Pamplona

Constructors de germanor

Més de 800 persones participen a la Mariàpolis 2012 celebrada a Javier

Redacció
Javier

Convocats pel Moviment dels Focolars, més de 800 persones de totes les edats i de procedències diverses han participat del 2 al 6 d'agost a la Mariàpolis 2012, celebrada aquest any a Javier (Navarra).

Sota el lema «Paraules que construeixen», la trobada ha presentat la vivència de l'Evangeli com a fonament de la convivència en la construcció de la civilització de l'amor. En concloure els 5 dies de la Mariàpolis, una convicció i un compromís destacava en els rostres dels participants: «La germanor es construeix amb l'aportació de tothom, i per això mirem al voltant nostre per veure qui té necessitat de nosaltres, tot posant al servei dels altres els dons que hem rebut.»

Els participants van ser acollits al «cali de la llar de sant Francesc Xavier» per l'alcaldesa de la localitat, M. José Guindano, i per Mons. Francisco Pérez, arquebisbe de Pamplona, que va lliurar als presents una creu, símbol de la nova evangelització. Durant el desenvolupament d'aquesta edició de la Mariàpolis s'ha anat desgranant en la vida de la família, en les relacions interpersonals i entre els pobles, i davant dels reptes de la nostra societat multicultural, el lema proposat per la trobada: «Paraules que construeixen.»

Els moments de comunió han estat molts, no des de teòrics supòsits, sinó des de la pròpia experiència quotidiana, com la parella que comparteix el que ha significat i significa per a ells viure després de l'acomiadament de la feina de l'espòs o aquella altra que comunica el que els suposa ser pares: responsabilitat i do davant dels fills que senten com a regals de Déu. Expressions com inculturació, implicació social, economia, sanitat, política, educació, ecologia, renovació, iniciativa, reencontre... se succeeixen i mostren un mosaic d'una bellesa única, com-

parable només a la de la natura que envolta Javier i de la qual també els participants a la Mariàpolis han tingut

ocasió de gaudir. Com en edicions anteriors, alguns moments del programa han ofert activitats específiques per a infants i adolescents. I és que, d'entre els vuit-cents participants, dos-cents són infants i joves.

La darrera nit els joves van presentar a l'Auditori Francisco de Jasso el musical *Live, Love, Light*, basat en la vida de Chiara Luce Badano, beatificada per Benet XVI el setembre del 2010. El musical ja havia estat representat amb molt èxit l'estiu passat a la JMJ 2011. Novament va ser un moment de profunda alegria que va entusiasmar tothom: «Ha estat impressionant no tan sols el testimoni de la beata, sinó el dels joves que han pres la paraula, exemple de radicalitat de vida cristiana.»

La cloenda de la Mariàpolis 2012 va comptar amb la presència de Mons. Juan Antonio Aznárez, bisbe auxiliar electe de Pamplona. L'any vinent la cita serà a la Seu d'Urgell.

Terol

Celebrat el Capítol dels Mercedaris d'Aragó

Redacció / Estercuel

L'Orde de la Mercè, fundat per sant Pere Nolasc a la catedral de Barcelona el 10 d'agost del 1218, està en camí dels 800 anys de la seva fundació. Un orde religiós dedicat a redimir cristians que estaven captius i en els quals perillava la fe. Els Mercedaris de la província d'Aragó acaben de celebrar el XXXII Capítol Provincial al convent de Santa Maria del Olivar, a Estercuel (Terol), presidits pel P. Pablo Bernardo Ordoñez, mestre general.

Els mercedaris de la província religiosa d'Aragó tenen la seva seu provincial a Barcelona, bressol de l'orde, i compten amb comunitats a Aragó, Catalunya, València, Mallorca, Venècia, Guatemala, el Salvador i Moçambic. El seu apostolat primordial és la pastoral penitenciària, on s'atenen 28 presons d'arreu del món en les quals exerceixen com a capellans. També tenen 8 llars d'acollida per a presos, 4 llars d'acollida per a infants i joves en risc d'exclusió social i una per a gent gran sense recursos. Atenen, a més, en servei les Esglésies locals, 21 parròquies i dirigeixen, a països de missió, cinc col·legis com a

mitjà per educar en la llibertat, en la promoció humana i social i en els valors de l'Evangeli.

En el Capítol provincial s'ha tingut present el testimoni martirial de 19 religiosos mercedaris que van morir en la persecució religiosa del 1936-1939 i que aviat seran beatificats. També s'ha començat a preparar els 800 anys de la fundació de l'Orde, que se celebrarà el 2018. En el missatge capitular, en sintonia amb l'apostolat penitenciar, es manifesta que «ens interpel·len les angoixes i necessitats que pateixen tants germans nostres, víctimes de les noves captivitats que amenacen la fe i dignitat d'éssers humans». «Ens fem solidaris amb les persones —afegeixen— que es veuen afectades per la crisi social, econòmica i espiritual d'aquest moment i pel menyspreu de la vida humana a causa de la violència creixent en alguns països on exercim el nostre ministeri redemptor.»

El Capítol va triar el govern provincial per al trienni 2012-2015, i va sortir reelegit com a superior provincial per a un quart trienni el P. Florencio Roselló, que comptarà com a consellers provincials amb Juan Pablo Pastor, José Juan Galve, Manuel Anglés i Jesús Roy.

 CatalunyaCristiana

Podeu optar per l'edició digital: 65€ l'any
Doneu-vos d'alta a www.catalunyacristiana.cat

Subscriviu-vos-hi
per 124,80 € l'any

Desitjo subscriure'm al setmanari CatalunyaCristiana durant un any (52 números)

☐ Edició en català
☐ Edició en castellà

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

Forma de pagament

☐ Únic pagament de 124,80€ per any

☐ Dos pagaments semestral de 62,40€

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

Entitat

Oficina

DC

Compte

Data (dd/mm/aa)

Signatura del titular

Envieu aquesta butlleta a:

CatalunyaCristiana
(Departament de Subscripcions)
Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo CatalunyaCristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a CatalunyaCristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc 67-69, 08014 Barcelona.

Punt de vista

Vanesa Batista

Secretària diocesana de Pastoral Familiar

Els valors familiars

Una de les preguntes més freqüents que ens trobem aquests dies és si estem bojos o hem perdut l'anomenat «seny». Si bé és cert que l'economia no va massa bé, també és cert que s'ha de fer «el que sigui», però no pas a qualsevol preu. Fa dies que es parla, i molt, sobre la llibertat en l'obertura dels horaris comercials. D'una banda, s'enfoca el negoci vers els turistes que visiten massivament les nostres ciutats. Bravo per ells! Però què passa amb nosaltres, els que som aquí? Els qui es dediquen al petit comerç no poden competir amb les grans superfícies o grans magatzems. Primerament perquè son de caire familiar, i segon perquè la normativa obliga a cobrir els dos torns de matí i tarda. Obrir un comerç en festiu, cosa que ja es fa per llei durant 8 diumenges l'any, no posa sinó més impediments a l'hora de poder conciliar la vida laboral i familiar. Ja no em refereixo només a les grans superfícies, ni al petit comerç, sinó per a tota persona que tingui una família.

Es parla i es discuteix sobre l'impacte que té en els infants la no-presència dels seus progenitors. També afecta al matrimoni, a la família sencera. Allò que dèiem: «anem a dinar el diumenge tots plegats» gairebé sembla una utopia. Jornades maratonianes que superen les deu hores de treball, sobretot en els petits negocis familiars, fan que una trobada en família sigui pràcticament impossible. Aleshores em pregunto: de quina família estem parlant? Què espero de la meua família? Què puc fer per la meua família?

Ara per ara, intentar mantenir el lloc de treball, ni que sigui a precari, perquè, veient les expectatives de futur, podríem dir que ja és molt que en tingui. Qui més qui menys té algun parent a l'atur. El fet de treballar en

diumenge els pot donar per una banda un incentiu, si és que aconsegueixen un contracte temporal. Però la realitat és que els mateixos treballadors que treballen durant la setmana se senten en l'obligació de treballar també els festius, per torns, o tots plegats.

Però, amb la pujada de l'IVA, i d'altres impostos, si abans era difícil vendre quelcom, qui ens assegura que l'esforç valdrà la pena? Perdre el caliu de la família, les tertúlies de cafè després de dinar, o fins i tot parlar del que ens ha succeït durant la setmana (perquè entre setmana quasi ni coincidim a casa), s'ho val? Ens trobem

amb moltes famílies que no parlen, que no dialoguen, que no es coneixen, que no saben el que els passa, i tot això perquè no tenen temps. Si a més s'obren més dies festius al públic, com s'ho faran per recuperar la vida familiar? Canviar un festiu per un dia laborable no és la solució, ja que quan un fa festa la resta treballa, i tornem al cercle viciós de coincidir en una llar, parlar si s'escau, i dormir per recuperar forces per a l'endemà. Això és la nostra família d'avui.

Què hem de fer per canviar-la? Possiblement no s'aconsegueixi de la nit al dia, però cercar els petits moments de convivència per compartir el dia a dia, parlar de les aspiracions, cercar un dia de trobada familiar, establir una rutina per tal de sentir-nos part d'un equip, que no estem sols, que son molts més com nosaltres que es troben amb la mateixa situació i que cal trobar una solució viable, factible i conciliadora. Aprofito per fer una crida al «seny» dels polítics, perquè la família és, i ho repeteixen sovint, la cèl·lula principal de la societat, i com a tal, cal preservar-la, defensar-la i tenir-ne cura per esdevenir una societat de futur, amb uns valors humans i cristians que sembla que hem perdut en el decurs dels anys.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Degà del Capítol Catedral de Barcelona

Dos llops

Als meus col·laboradors els demano que atenguin bé els altres. Saben que, si no ho fan, els recordaré novament que les persones han de ser ben ateses. Hi ha, però, el problema dels que s'apropen a demanar informació de males maneres. Hi ha persones que, en la seva manera de comunicar-se, són realment desagradables.

Un periodista escriu: «Com que no podem canviar les persones conflictives, el millor és aprendre a donar respostes conscients i meditades i no deixar-nos portar pels impulsos.» No sempre és fàcil respondre bé als que tenen males maneres. Hi ha moments en què nosaltres també ens enfadem amb els inoportuns. No és cap secret que els sentiments també ens traeixen. I que, de

vegades, la nostra resposta resulta inoportuna, tot i que estiguem convençuts que sempre han de ser ben tractats els que ens atabalen inoportunament. Aquest periodista escriu una faula sobre la convivència: «Diu una antiga llegenda sioux que, una nit, al costat de la foguera del campament, el vell cacic de la tribu va tenir una xerrada amb tots els seus nés sobre la vida. Sota la llum de la lluna, envoltat d'ombres i misteri, l'ancià va començar el seu relat.

»Des que tinc ús de raó, una gran batalla entre dos llops té lloc al meu interior. Un dels llops és la ira, l'enveja, la crítica, el judici, la rancúnia, la gelosia i l'egoisme. L'altre llop és la comprensió, la serenitat, l'alegria, la generositat, la veritat, la compassió, el valor i la gratitud. Aquesta mateixa baralla té lloc dins de vosaltres i de tots els éssers de la terra.

»Els joves sioux presents es van quedar bocabadats, pensant què els volia dir el seu avi, i, després d'un llarg silenci, un dels més petits li va preguntar: —"Avi, i quin dels dos llops creus que guanyarà la batalla?" —"Guanyarà, sens dubte, el que més alimentis", va respondre el savi cacic.»

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà

(ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

Maria, la il·lusió de Déu (2)

Ella havia viscut en un poble, sabia conversar amb amics, amb veïns i amb viatgers. Havia treballat, sabia el que era el cansament. S'havia quedat vídua, el seu cor havia sagnat en perdre la companyia del seu fidel espòs. El sofriment corporal i el dolor espiritual no li eren aliens. Havia jugat de petita, sabia cuinar, pastar farina i teixir. Es malgastarien tots aquests coneixements? La separació de la terra els suprimiria?

Abraçada a Déu, va sentir llavors la missió que se li encomanava. No havia d'oblidar-se dels seus. Des de l'Etern, tot li resultava proper. Amarada d'Amor, se sentia solidària amb els més necessitats, volia ajudar-los i Déu li va dir que sí, que s'hi acostés, que si calia podia recobrar la seva aparença física anterior i fer-se visible. Es va alegrar de la seva missió, ja que era missió divina.

Obviament que en arribar al Cel i assabentar-se d'aquests plans, es va afanyar a cantar un nou *Magníficat* i, immediatament, va obrir el seu cor perquè hi entrés qui volgués, a la recerca de consol. En trobades íntimes, en certs casos, o en confidència singular que podia proclamar i, per tant, ajudar qui a Ella s'encomanés.

I la van veure i escoltar alguns, en diversos moments i indrets, i tot conservant el record, van tractar de perpetuar la seva aparença, els qui es van veure envoltats en la seva aparició. Es confonien les imatges de la visió amb les de les seves dones més estimades. I a Montserrat va ser Senyora coronada. A Saragossa, tot i veure-la diminuta, va omplir de coratge els qui la invocaven. Al Pirineu, va ser pastora a Núria. Més recentment per a nosaltres, recordeu-vos que a l'Etern no hi ha ni passat, ni present, ni futur, tot és actual. Com que nosaltres sí creiem percebre l'ahir, avui i demà, per això diem que modernament en una gruta es va trobar amb una nena innocent; va tenir lloc a Lourdes. En un altre moment va ser amb pastorets, a Fàtima. Tantes altres trobades s'han esdevingut! De què els parlava als afortunats confidents? El que els comentava, demanava o advertia no era res estrany al que el seu Fill havia predicat. Mirava de dir les paraules adients, amb signes que els convencesin de la legitimitat de la revelació que els feia; d'aquí que en algunes ocasions ho segellés amb miracles.

Avui, n'hi ha que la imaginem jacent, dormida en pau i feliç de la seva vida íntimament unida al Fill de Déu. D'altres la representen pujant com si fos un globus (i que em perdoni Ella la frivolitat de l'expressió). Des de les antípodes diran que s'allunyava; són els embolics que es fa l'home, presoner de l'espai i el temps. Ni una ni l'altra corresponen a la seva existència actual: ni reposa, ni s'allunya. Està oberta, observa la història i tracta que els homes visquin d'acord amb els plans de l'Altíssim. Ho comunica sense fer soroll, no li importa repetir-se en els seus missatges. El que sempre és nou, el que s'estrena en cada trobada, és l'amor. Amor de mare, que s'acosta a l'Amor de Déu. Que cadascú se la imagini com més bé li sembli, que vagi a l'indret que li resulti atractiu o que es tanqui en soledat íntima i allà l'escolti.

La meua pregària només s'adreça a Déu, és un acte interior d'adoració que tan sols a Ell pot anar encaminat. A Maria la invoco. En la trobada, continuo descobrint que és la il·lusió del Senyor. Observo que molts matrimonis es divorcien. Les amistats es dilueixen. La família, tan valorada en teoria, no resisteix rivalitats entre germans, o compartir herències. El nostre món acumula decepcions. En la Mare de Déu descobreixo que ella atesora el somni mai no revocat de Déu sobre els homes, l'afany que estima amb tendresa, abocar sobre mi. I surto sempre havent recobrat joventut espiritual.

Des de petit vaig participar diàriament en la pregària familiar davant d'una imatge de la Mare de Déu del Carmel. Vaig veure el meu pare caminar descalç uns quants quilòmetres, fins a l'ermita de Sieteiglesias, en el seu Matapozuelos natal. Hi anava a sol·licitar ajuda, hi tornava a donar les gràcies. A Natzalet, on Ella va dir al Senyor sí, jo he pregat moltes vegades i he recobrat coratge per dir també jo sempre sí a Déu. A Getsemani, al costat de la llosa on va reposar, o devia reposar, el seu cos, he desitjat i sol·licitat que m'acompanyi en l'hora de la meua mort.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viui70@yahoo.es

L'estiu de les no-vacances

Torno d'un curset de pregària a Burgos, on la vida turística que ens envoltava quan sortíem al carrer semblava fer-me oblidar dels que mai tenen ni tindran vacances. En primer lloc perquè tampoc no tenen feina per descansar-ne, i en segon lloc, perquè la seva vida és una lluita per sobreviure, i per a això no hi ha vacances. Sempre s'ha de cercar el que es necessita.

Quan gaudeixo d'uns dies per a mi, encara, siguin de pregària o de recés, que és un veritable descans per al cos i per a l'ànima, no puc evitar sentir-me massa privilegiada. I és que tinc a la meua retina imatges de països llunyans, víctimes de la injustícia global, i em fa vergonya gaudir de descans, pensant en els qui pateixen. I, sense anar tan lluny, al meu barri puc experimentar les diferències. A la cantonada d'un carrer, un homenet intenta separar un ferro de la fusta on està clavat i afegir-lo a les andròmines que ha anat recollint al seu carro de supermercat, per poder cobrar uns quants euros. Un altre introdueix al contenidor el seu pal acabat en un ganxo per remenar la brossa i trobar-hi quelcom que pugui aprofitar.

El primer conegut que trobo és l'Àngel, el meu amic captaire, que em rep amb una abraçada d'ós i m'omple les galtes de petons. L'única part dels seu cos que està neta és la dels seus ulls, que conserven la senzillesa i la bondat dels infants. «Has estat de vacances, oi? Molt bé, tothom té dret a unes vacances», em diu amb la mitja llengua pròpia de la seva deficiència. Dret a vacances! I m'ho diu ell que no té dret a res i és un dels més exclosos del món.

A l'Obra Social, em trobo amb sor Genoveva fent la seva tasca actual: escriure cartes a les presons. Un llibreta plena de noms perquè la seva memòria ja falla molt, i aprofitant les poques forces que li queden, escriu per fer feliços els amics entre reixes amb les seves paraules d'ànim. Tampoc hi ha vacances per al seu lliurament en allò que li és permès a la seva vellesa. Però encara havia de sentir dels seus llavis una de les lliçons més maques d'una dona que viu i ha viscut sempre pels més desfavorits. I, amb una naturalitat gran em diu: «Jo ja estic molt cansada. Qualsevol dia el Senyor em vindrà a buscar. I no tinc por de la mort, no. L'única cosa que li dic al Senyor és que quan estigui amb Ell em deixi baixar a la terra per poder consolar tanta gent que pateix. Això vull que sigui el meu cel: ajudar els qui encara lluiten a la terra.»

Per a sor Genoveva, com per a la gent que estima, no hi ha vacances...

Zoom

Eduard Brufau

A partir d'aquest nou curs, i després de gairebé cent anys d'estar-ne exclosa, la religió tornarà a ser una assignatura obligatòria a les escoles de tot Rússia. Els alumnes podran triar entre les quatre religions considerades tradicionals d'aquell país: cristianisme ortodox, islam, judaisme i budisme. La nova mesura ha agradat a totes les confessions, i encara que el catolicisme no hi ha quedat inclòs, l'Església catòlica també se n'ha felicitat.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Debat sobre horaris comercials

El debat sobre els horaris comercials ha obert un capítol nou en saber-se la intenció del govern de l'Estat d'ampliar-lo de manera notable juntament amb l'entrada en vigor a Madrid de la Llei de Dinamització de l'Activitat Comercial que permet obrir els comerços 24 hores els 365 dies de l'any. És desitjable que sigui així? Augmentaran els llocs de treball? Quin model social i econòmic hi ha rere aquesta mesura? Es tracta d'una iniciativa per pal·liar els efectes devastadors de la crisi? Quina acollida té entre el públic? Es tracta d'una jugada d'anticipació d'Esperanza Aguirre per deixar enrere Mariano Rajoy? Representa el triomf de les tesis neoliberals capitalistes més descarnades davant d'altres consideracions socials? El fet que no sigui una obligació sinó una possibilitat, justifica aquest nou plantejament?

A primera vista, una obertura total de comerços sense límit horari té atractiu. Davant de la mínima necessitat, n'hi ha prou de sortir al carrer per satisfer-la a l'instant. Tot allò que no s'ha pogut fer entre setmana, el diumenge ofereix una nova oportunitat. Quin inconvenient hi ha a tenir més llibertat?

Una reflexió serena permet descobrir que hi ha altres valors en joc. S'aplica la llibertat horària només en l'àmbit del comerç. Per què no s'amplia a tot? Per exemple, administracions públiques i oficines bancàries, moltes de les quals no obren ni tan sols a la tarda dels dies feiners. Es parla de conciliar la feina amb la vida familiar. Aquesta mesura hi va frontalment en contra. Hi haurà més gent que estarà fora de casa per fer el nou horari i les dificultats seran més grans per concentrar els membres d'una família per al dinar o l'oci. L'imperi de l'economia com a valor últim de totes les decisions. S'observa als horaris dels partits de futbol, on els socis que van al camp i els petits no compten per a res. La dictadura de les cadenes de televisió és evident. Els clubs la pateixen, però callen per no perdre dividends. Aquestes mesures apunten cap a aquesta línia marcada per criteris econòmics. Els petits comerços no poden competir amb les grans superfícies. El temps dirà si van tancant. Si això passa, les ciutats arribaran a ser més inhòspites, tristes i insegures. Els aparadors avui alegren els carrers, creen espais més grans de seguretat i afavoreixen la proximitat entre l'oferta i la demanda. Està en joc el model de ciutat i l'estil de convivència social.

Quan el tercer manament de la llei de Déu parla de santificar les festes, té dos sentits: que la persona gaudeixi de possibilitats per alimentar l'esperit en la pregària personal i comunitària i que pugui gaudir d'un temps setmanal de repòs davant d'una jornada que en aquella època podia ser de moltes hores durant sis dies la setmana. La industrialització, en les seves primeres fases, exigia dels treballadors uns horaris draconians. Aquest manament no vol només protegir el culte diví els dies festius, sinó defensar els treballadors contra l'explotació sense consciència a què es podien veure sotmesos.

Les postures extremes davant d'aquest tema, tot o res, no ajuden a articular una societat complexa com la nostra. Cal buscar fórmules que compagin serveis i necessitats. Els diners són importants, però ho són molt més el bé i la dignitat de les persones. L'afany de diners ens ha dut a la situació catàstrofica que vivim. En nom de la llibertat es pot esclavitzar moltes persones.

CASA GAY

SERVEI DE LLOGUER
Des del 1860

C/ Puigcerdà, 100-102
08019 Barcelona

Tel. 933 080 104 - Fax 933 087 193

Lloguer de: cadires, taules, tarimes, passarel·les, tanques metàl·liques, parament de taula, estovalles, peanyes per a protocol, penja-robes...

Muntatge de: festes, concerts, reunions, exàmens, congressos, conferències, desfilades de modes, banquets i tota classe d'actes a petita o gran escala.

CASA GAY Vendes Hostaleria: c/ Roger de Llúria, 12-14 - 08010 Barcelona - Tel. 933 181 495
Servei de lloguer: c/ Puigcerdà, 100-102 - 08019 Barcelona - Tel. 933 080 104

Des del monestir

La calor

El mes d'agost, tot i les vacances, pot ser sinònim de xafogor enutjosa. Encara més per a qui tingui dies laborables i hagi de «suportar el pes de la jornada i la calor», com els treballadors de la vinya de la paràbola evangèlica. Segons un salm, les secades d'estiu eixuguen la saba de les plantes; la febre de la calor, doncs, pot deixar-nos sense vigor, decaiguts. Aleshores, com podrem lloar el Senyor?

¿No podria també la calor esdevenir positivament un «signe dels temps», una benedicció de Déu, com altres indicis atmosfèrics —el cel rogent, un núvol cap a ponent, o el vent de migjorn—? ¿No pot ser que la calor —de vegades certament asfixiant i enganxosa— també tingui alguna cosa de bo i entri en els plans de Déu, que sempre són

per al nostre bé? ¿No és plausible que sigui un element que tingui a veure amb la salut (salvació) i amb la conversió? Cadascú pot opinar...

A escala històrica és convenient discernir el significat dels «signes» del temps present; és evident que, llavors, aquests són de més envergadura; l'encíclica *La pau a la terra* (1963) posava, entre altres, els següents: la promoció econòmica i social de les classes treballadores, la intervenció de la dona en la vida pública, la tendència a la igualtat de tots els pobles...

Però, ves, sols parlàvem d'una cosa tan quotidiana com la calor. Si no en fes, estariem en millors con-

dicions d'examinar els «signes dels temps» actuals. Cal, tanmateix, que algú ho faci, perquè segur que hi són, enmig de tantes crisis; l'ara és decisiu, i a la pràctica compromès, per a qui vol optar per Jesucrist. La mirada creient no para de preguntar-se, tant en les grans qüestions com en les coses més petites, què és el que Déu ens està donant i demanant.

Pel que fa a la «teologia» de la calor, què podré dir? Potser només allò de l'antiga civilització mesopotàmica —bressol dels astròlegs i d'Abraham— que recull un salm (el 74/73), i que de tant en tant recito quan vaig a la primera pregària de la jornada: «El dia és vostre, ho és també la nit; vós fixàreu les estrelles i el sol, i delimitàreu els termes de la terra; l'estiu i l'hivern, sou vós qui els vau formar».

Jaume Gabarró
Monjo de Solius

La sal de la terra

De Londres a Barcelona

Torno de Londres, on amb l'excusa dels Jocs Olímpics la ciutat està plena de turistes de tot el món. Ve de gust visitar les exposicions del noruec Edvard Munch i el britànic Damien Hirst al Tate Modern. O deixar que el temps corri sense rellotge llegint Charles Dickens i escoltant un sonet de William Shakespeare a la British Library. Als BBC Proms hi ha el concert «La Missa en B menor de J. S. Bach», quasi tan preciosa com la «La Passió de Sant Mateu» del mateix compositor. Parlant amb els londinencs m'adono que són força optimistes, perquè la crisi allà ha passat de puntetes. En arribar a Barcelona toco de peus a terra. Les finances continuen nadant en aigües turbulentes, la prima de risc segueix enfilada (és urgent negociar el refinançament del deute exterior d'Espanya, 900.000

milions d'euros, a interessos més baixos) i el segon rescat està de camí. Continuen els acomiadaments de treballadors i la gran tisorada de l'Estat no s'atura ni per decència a Catalunya, on la ciutadania prèviament ja ha patit greus retallades. La Generalitat de Catalunya reclama que el govern central activi l'anunciat fons de liquiditat autonòmic o els impagaments es repetiran. El mes passat l'Administració catalana no va pagar la factura dels centres concertats (escoles, residències, hospitals, centres de menors tutelats, tallers ocupacionals i entitats socials). Els afectats són milers de treballadors i treballadores i de rebot

els ciutadans. Per què els governs i les institucions democràtiques no exigeixen responsabilitats als responsables dels desordres financers i l'especulació i obliguen els ciutadans a estrènyer més i més fort el cinturó? La injustícia provoca serioses fractures i alimenta l'explosió social.

D'altra banda, Catalunya necessita urgentment un millor finançament per sobreviure, un pacte fiscal digne. El dèficit fiscal augmentarà amb la nova pujada de l'IVA i dels peatges de les autopistes catalanes, i l'Estat encara recaptarà més diners dels catalans. No és estrany que el diari britànic *The Telegraph* titlli el sistema tributari espanyol de «pervers perquè obliga la Generalitat catalana a demanar un rescat, malgrat que és Catalunya la que subvenciona la resta de l'Estat».

Montserrat Esteve
Periodista /
emmontserrat@hotmail.com

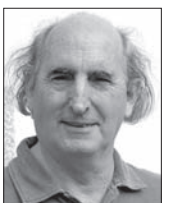
Mirada al món

Les Olimpíades 2012: medalla als símbols i els colors

Abans de l'obertura dels Jocs Olímpics, el COI va emetre un insòlit edicte que prohibia els símbols religiosos. Res de creus, mitges llunes, estrelles o anagrames. I tampoc colors, siguin aquests vermells, safrà, verds, o bé negres, grocs, blancs o blaus. Va sorprendre la ignorància pomposa d'alguns dels membres del COI, que semblaven desconèixer que les banderes i els colors també tenen significats religiosos i culturals, geogràfics i nacionals. Això és l'ABC de l'escola primària. Milions de teleespectadors de tot el món van seguir l'elaborada litúrgia olímpica de llum, so i color la nit del divendres 27 de juliol. La flamant torxa daurada de les Olimpíades 2012 va fer la seva entrada apoteòsica a l'estadi la matinada del dissabte 28. La flama dels grecs havia despertat una gran expectació mundial des de la seva sortida d'Atenes fa sis mesos. Va arribar puntualment, eufòrica i flamant, a la cita londinenca. La desfilada solemne de les delegacions dels 204 països participants posava de manifest la dimen-

sió global de l'esport, ressuscitant sentiments profunds d'evident joia davant la participació de països com Aràbia Saudita, els Emirats Àrabs Units i Oman. Els homes mudats amb túniques blanques i les dones amb vel islàmic. Tota una manifestació de sorpresa, color i moda de la tradició àrab. I no solsament això, sinó que la bandera verda del Regne d'Aràbia Saudita portava impresa en blanc la fórmula tribal de la fe musulmana. L'univers olímpic fixava els seus ulls en l'arribada, des de dalt, de Sa Majestat la Reina Isabel II, a la qual amb la seva protecció reial i la seva incolumnitat física se li havia confiat la missió implacable i llegendària del nou James Bond. La bandera britànica, i de tota la Commonwealth, coneguda com la Union Jack, mostra tres creus harmònicament superposades: la de sant Jordi,

la de sant Andreu i la de sant Patrici. Com tantes altres banderes d'alguns països europeus. Què dir de les banderes amb la Mitja Lluna com les d'Algèria, Azerbaidjan, Comores, Líbia, el Pakistan, Tunísia, Turquia, Turkmenistan i l'Uzbekistan? Què suscita la bandera d'Iraq amb les *Allahu Akbar* en llengua àrab del culte musulmà? Són també paraules de victòria sobre l'enemic utilitzades per rebels, milicians i combatents a Síria, Afganistan, Mali, Líbia, l'Iraq, el Iemen, Somàlia, Nigèria i altres països? Quina opinió ens mereixen la bandera de la República Islàmica d'Iran amb el nom d'Al·là al centre i *Allahu Akbar* repetit 22 vegades en àrab al llarg de les quatre vores? Han quedat en evidència el sectarisme i la ineptitud d'alguns membres del COI. Si hi ha alguna cosa que uneix totes les societats humanes són els símbols religiosos i els colors nacionals. Sort que símbols i colors mai no estaran sotmesos a l'arbitratge sorollós del medaller olímpic.

Justo Lacunza Balda
Pare blanc, arabista-islamòleg,
des de Madrid

El Sant Pare i l'Església

Llegeixo a la premsa escrita del 15 de juliol un article del Sr. Jaume Reixach titulat Església de Crist i no del Papa. Sincerament, no sé de quina Església em parla. Per això he anat al Nou Testament i llegeixo: «I jo et dic que tu ets Pere, i sobre aquesta pedra edificaré la meua Església» (Mt 16,18); «Et donaré les claus del Regne del cel; tot allò que lliguis a la terra quedarà lligat al cel, i tot allò que deslliguis a la terra quedarà deslligat al cel» (Mt 16,19). Crist va donar l'autoritat i el poder de les claus a Pere i als seus successors fins a la fi dels temps.

El Sr. Reixach diu que recorda el següent: «Aquell 3 de juny del 1963, per primera vegada a la història, tothom va plorar la mort d'un Papa.» No sé si era la primera vegada que es plorava la mort d'un Papa. És possible. De fet, Joan XXIII es va fer estimar, però no va ser l'última.

Jo també recordo —per ser més properes en el temps— aquelles llargues vetlles de pregària, dolor i llàgrimes convertides en pregària quan centenars, o milers, de persones —moltes més ho seguien per ràdio i televisió— van omplir de gom a gom la plaça de Sant Pere per acompanyar els darrers dies de Joan Pau II.

En els seus nombrosíssims escrits (encíclicues, exhortacions apostòliques...), Joan Pau II recordava moltes vegades el Concili Vaticà II, ja que el seu contingut és un tresor per a l'Església.

M. DOLORS PUIG USTRELL
Terrassa

Les ruptures familiars

Segons estadístiques recents, el nombre de divorcis que es registra a Espanya ha augmentat més del seixanta per cent en els darrers deu anys, i ja es registren 75 ruptures familiars per cada cent matrimonis. La fredor dels números no ha d'amagar tantes històries de dolor i el trauma que pateixen els fills.

En aquest context el ministre de Justícia, Alberto Ruiz-Gallardón, ha anunciat al Congrés una reforma del Codi Civil que permeti la custòdia compartida dels fills, de manera que es doni prioritat al dret dels menors per damunt dels pares. La reforma pretén obligar els progenitors a compartir la custòdia i assumir de manera conjunta la responsabilitat de vetllar per l'educació i l'equilibri psicològic dels fills, cosa que fins ara només es produïa en una proporció mínima, en decantar-se els jutges per concedir la

FE D'ERRORS

En el número 1.715 del setmanari *Catalunya Cristiana*, amb data de 5 d'agost, s'afirmava que la directora de cinema Inmaculada Hoces feia gairebé 50 anys que treballava al món del cinema i la televisió. No són 50 anys, sinó 25.

Les mentides de Viquipèdia

Buscant informació a Viquipèdia sobre el mantell miraculós de la Mare de Déu de Guadalupe, m'he trobat amb la desagradable sorpresa que s'hi citen només fonts escèptiques com la de Leoncio Garza Valdez (que no va presentar mai proves fotogràfiques de la seva teoria), mentre que no se cita el premi Nobel de Química R. Kuhn, que va examinar les fibres del ayate de Joan Dídac i va dictaminar que l'origen dels pigments era desconegut. «No hi ha colorants vegetals, ni animals, ni minerals», va manifestar. Ni tampoc F. Camps Ribera, expert en pintura, que va afirmar: «No hi vaig poder trobar traces de pinzell, ni que la tela fos preparada per pintar.»

Tampoc no s'esmenta el Dr. Hernández Illescas, segons el qual el mantell reproduceix amb exactitud admirable el cel del moment de l'aparició: el matí del solstici d'hivern del 1531. Per la seva part, Aste Tonsmann, de la Universitat de Cornell, en digitalitzar en alta resolució la pupila de la Mare de Déu i ampliar-la milers de vegades, va aconseguir captar les imatges d'un indi en l'acte de desplegar el mantell davant d'un religiós, un franciscà amb una llàgrima al rostre, un home amb la mà a la barba, un altre indi en actitud de pregària, uns nens i diversos religiosos franciscans més. En altre paraules, totes les persones que, segons la història de la Mare de Déu de Guadalupe, escrita fa diversos segles, estaven presents en el moment en què va aparèixer la sagrada imatge plasmada al mantell. Crec que Viquipèdia no és fiable a l'hora d'obtenir informació objectiva, o bé ha estat presa per autors irrespectuosos amb la ciència, quan aquesta demostra l'acció de Déu a través de fets miraculosos.

MARÍA FERRAZ
Barcelona

custòdia a la mare.

La intenció és bona, encara que aquesta reforma no resoldrà el problema de fons que hi ha en tota ruptura familiar. Ara s'hauran d'establir condicions acurades perquè la custòdia compartida no generi més problemes del que pretén resoldre. Perquè funcioni, aquesta custòdia demana un mínim d'harmonia entre els pares que han decidit posar fi a la unió. Però la llei anunciada almenys té la virtut de plantejar de nou el gran debat sobre el valor del matrimoni estable i la necessitat absoluta, per a bé dels fills i de la societat en conjunt, de protegir-lo dels atacs d'una cultura de la irresponsabilitat i el sentimentalisme vacu.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

El valor de tota vida humana

Tant de bo els governants que tenen a les seves mans posar fi a l'horror de les tortures, les morts violentes, el assassinats massius... fessin un pas decisiu per posar fi a tant de patiment, amb tant de dolor, amb tanta injustícia. De moment,

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les vint línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar-hi l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportunes i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

veig que l'únic que ha fet un pas decidit i valent —que li comportarà moltes crítiques— ha estat el ministre de Justícia, Alberto Ruiz-Gallardón, protegint el nen concebut de l'horror de ser triturat, cremat... en l'avortament provocat.

Gràcies per defensar la vida humana.

BERTA COSTA ROVIRA
Barcelona

Un fet atroç

Les organitzacions de pederastes que existeixen actualment són una cosa vergonyosa. A la societat en què vivim és incomprensible aquest fet tan atroç. Dins de la cultura occidental, que presumeix d'una ètica justa i evolucionada, cada vegada hi ha més materialisme i menys dignitat humana. Crec que si ens sentim humans i desitgem un món més just i decent, hauríem d'evitar que tinguin lloc aquests fets tan indecents.

SALVADOR PAÑELLA LONGAN
Barcelona

Guerres inhumanes

Cuantes vides humanes es perden fruit de la violència, les guerres fraticides, les revenges... que no es poden aturar! Estem astorats, preocupats. Com podem aturar tant d'horror, tant de sofriment? Veiem que, tot i volent-ho, poc hi podem fer. Doncs, per què restem indiferents davant del drama humà de tants éssers vius assassinats abans de veure la llum del dia? Quina és la diferència? Només una: negoci d'armes o de clíniques abortives.

EDUARD PAGÈS
Sant Cugat del Vallès

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Estudiar la fe

M'agradaria estudiar una mica més la meua fe. Sóc catòlic, però reconec que, fora de les classes de religió que vaig rebre ja fa molts anys al batxillerat, he estudiat poc la meua fe. Em podria recomanar alguns llibres útils i, si pot ser, poc cars?

Em sembla magnífic el propòsit que es planteja, especialment durant l'Any de la Fe i de les expectatives que suscita. Si vostè va estudiar l'assignatura de religió i moral catòlica a la seva època de batxillerat segur que té una molt bona base per estudiar-la. Avui, per desgràcia, ja són molts els que no tenen aquesta base. D'altra banda, és probable que hagi rebut formació en la fe des d'altres instàncies. Per exemple, a les homilies de les celebracions de l'Eucaristia a les quals ha assistit aquests anys. Un cristià que participa cada diumenge a la santa missa i rep una bona homilia, sens dubte, al llarg dels anys va rebent una molt bona formació en la fe. Això ens recorda als sacerdots la importància de preparar molt bé la nostra predicació. El Concili de Trento considerava la predicació dels pastors de l'Església com el *primum et maximum officium*, és a dir, el «primer i més important dels ministeris».

Em demana que li recomani alguns llibres. Li recomanaré dues obres que puguin ser de gran profit per a tothom. En primer lloc, el Catecisme de l'Església catòlica. El Papa vol que es difongui en aquest any de la fe. Tot catòlic amb una cultura mitjana hauria de llegir i estudiar a fons aquest text. Recordo que vaig conèixer una vegada una senyora suïssa que es va incorporar a l'Església catòlica. Ella havia estat luterana. Em va explicar que en la seva preparació li van exigir un estudi a fons i un examen exhaustiu del Catecisme. Em va dir que la lectura d'aquesta obra va suposar per a ella una experiència molt positiva. Se li notava la formació quan li parlaves de temes de fe. L'altra gran obra que li recomano pot combinar-la amb la lectura del Catecisme. Es tracta de la compilació de les Catequesis sobre el Credo que va impartir el beat Joan Pau II al llarg d'uns anys. És una exposició assequible i molt completa del conjunt de la fe. S'han editat en cinc volums. Crec que val la pena tenir-los i que no haurien de faltar a la biblioteca d'un catequista. Potser aquesta formació que vostè adquirirà i consolidarà l'animarà a donar a la parròquia aquest preciós servei que és la catequesi. L'estudi d'aquests materials el consolidarà en el goig de la fe i estarà més preparat per donar raó de la nostra esperança. Per acabar, li recordo que aquests textos són accessibles gratuïtament a internet.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vos a: elconsultori@hotmail.com www.balmesiana.org apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

Romiatge de l'Orde Franciscà Seglar de Catalunya a Montserrat

M. Remei Garcia, *ofs*

Totes les fraternitats van anar arribant i ens vam trobar a la sala Argerich del monestir. Joan M. Maiol, monjo de Montserrat, ens va donar la benvinguda i ens va dirigir unes paraules molt sentides que intentaré resumir, encara que serà bastant difícil perquè va ser un parlament molt complet i bonic. Va començar amb unes paraules de sant Francesc: «Us enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra...» I de Jesús: «Si no sou més justos que els mestres de la llei i els fariseus no serem capaços de transcendir-nos i anar més enllà...» Ens va parlar de la vida monàstica i dels nuclis al voltant dels quals es fonamenta, que són: la pregària, la lectura espiritual i la vida de comunitat. Tot això per ser capaços de «saber contemplar l'Evangeli».

Si preguem és per saber estimar-nos com Jesús ens ha estimat. La pregària no ens demana res sinó descobrir la lògica de Déu. Tant de bo que la nostra vida no es pogués explicar sense Jesús. Sant Benet i Sant Francesc la van articular centrats en l'Evangeli, que els va guiar fins a assolir un grau alt del coneixement de Déu i el van transparentar en les seves actituds i ensenyaments. Van ser homes de pregària; ells, i ara també nosaltres, en el centre de la nostra hi posem l'Eucaristia. Sant Francesc va estimar molt la pobresa i la humilitat, i així feia ressaltar la presència de Déu en totes les coses i a tot arreu, Déu és un somriure de vida plena.

Sempre preguem units a Jesucrist i amb tota la comunitat; no preguem «Pare meu», sinó «Pare nostre». La pregària és el que marca el ritme del nostre itinerari espiritual. Estimar Déu i el proïsme és l'essencial. Jesús ens demana anar a l'essencial, cal

«Cal la pobresa per poder assolir més llum, més plenitud d'aquesta presència de Déu»

anar més enllà del compliment de les normes. És la confiança absoluta en l'amor de Déu. La humilitat és la que ens fa reconèixer el que som.

Va remarcar moltes actituds de sant Francesc, com la celebració de la nit de Nadal a Greggio (Itàlia), en què, quan parlava del «nen de Betlem»,

semblava assaborir tota la dolcesa d'aquest nom a la seva boca.

L'essencial és la presència de Déu en la nostra vida; és una experiència senzilla però plena de llum. Per això cal la pobresa (o despreniment), per poder assolir més llum, més plenitud d'aquesta presència de Déu.

Homenatge a sant Francesc

Acabada aquesta bonica trobada, la germana Maria Cambray, ministra de l'OFS de Catalunya, ens va donar instruccions de tal com s'havia de desenvolupar tota la jornada a Montserrat. Seguidament férem l'homenatge a sant Francesc, on cadascuna de les fraternitats va llegir la seva aportació: es va anar meditant

la pregària i desglossant cada frase de la pregària: «Fes-me, Tu, Senyor, instrument de la teva pau. On hi hagi odi, hi posi amor... On hi hagi ofensa, hi posi perdó... On hi hagi discòrdia, hi posi la unió... On hi hagi error, hi posi veritat... On hi hagi dubte, hi posi la fe... On hi hagi desesperació, hi posi l'esperança... On hi hagi tristesa, hi posi l'alegria... On hi hagi tenebres, hi posi llum.»

Acabat l'homenatge a sant Francesc, després d'una estona de descans, perquè tothom pogués fer lliurement el que desitjava, a la una del migdia vam celebrar l'Eucaristia a la basílica. La va presidir fra Joaquim Recasens, *ofm*, assistent provincial de les fraternitats, i concelebrada amb fra Gil Parés, *ofm. cap.*, ministre provincial; fra Josep Gendrau, *ofm*, ministre provincial; fra Miquel Campillo, *ofm. conv*; fra Miquel Colom, *ofm. cap*; fra Gerard Sarpura, *ofm*, i fra Enric Castells, *ofm.*

cap. Tota la celebració va ser molt participada per totes les fraternitats: ofrenes, pregàries (cada fraternitat en féu una), els cants acompanyats per la Núria... En l'homilia el P. Recasens va subratllar, d'acord amb l'Evangeli que es llegí sobre la petita llavor de mostassa, que esdevé un arbre frondós, la importància de les coses petites, que Déu sempre les enalteix, les fa créixer i les fa fructificar.

Acabada l'Eucaristia, vam gaudir del dinar de germanor a la sala 2 de Nostra Senyora del monestir. El comiat el vam tenir a les 16.30 amb el *Cant dels adéus*. Acabat el cant, tots estàvem contents del dia que havíem viscut i vam marxar cadascú cap al seu lloc d'origen.

Donem-ne gràcies a Déu!

Temps de lleure, temps d'il·lusions, temps per ser millors

Esteve Rifà

Estem ja plenament immersos en l'etapa estival, la dels bons desitjos i la que ens anima a pensar en un descans merescut i reconfortant, malgrat els neguits de la situació i les pors del present i del futur incert.

I ves per on, aquí és quan es dona el tret de sortida de la petita, però gran aventura, de les vacances engrescadores, com la de triar el lloc, les dates, l'entorn geogràfic, el mitjà que farem servir per desplaçar-nos i molts més detalls, i oblidem el factor humà, el més proper, com pot ser el de la família formada de pare, mare i algun fill per posar un exemple, molt comú, en aquestes èpoques de lleure.

Maletes, desplaçament i tots contents ja hem arribat al lloc, que pot ser un apartament, un creuer, un hotel, una casa rural o la visita al avis que

viuen lluny. Ordre o desordre en intentar ocupar els espais per guardar les coses, la piscina, la platja, estirar-se damunt l'herba... tot va funcionant dia rere dia i fins que arriba el moment que toca marxar.

Fins aquí he reflectit unes vacances perfectes, que són les de la majoria dels que les poden fer.

Ara bé, la realitat en molts casos no és així. Hem conegut o ens han explicat de famílies que han vingut «cremades», i no del sol, parelles que han trencat, pares grans que s'han barrat amb els joves i altres qüestions que no vénen al cas.

Què ha passat per arribar a aquest extrem? Si ho analitzem, el dia a dia no el sabem aprofitar per compartir, amb els nostres, la feina, les alegries, els disgustos, les penes, i ens evadim darrere de la televisió, el diari, un llibre o el comentari «estic cansat, no

em molestis ara», mentre els nostres fills esperen una pregunta del pare o de la mare, un interessar-se pels estudis, com els va amb els amics o com porten la seva vida personal, i milers de qüestions que no acabariem de relatar.

I no ens oblidem de dos elements bàsics: l'esposa o el marit, que necessiten compartir les seves i necessàries vivències, i estones de soledat individual i compartida, procurant tenir les estones més íntimes per enfortir la seva vida de parella, que, amb la paternitat, sàpiguen transmetre als seus fills tota aquesta riquesa humana i espiritual.

Aquestes mancances, de tot l'any, arribades les vacances poden ser motiu d'enfrontaments i manca de diàleg fins al punt de no retorn.

De tota manera, aquest punt de no retorn, moltes vegades, no es vol

canviar perquè les relacions ja vénen enteranyinades amb el temps. Ara bé, sempre hi ha d'haver la possibilitat d'intentar començar de nou, amb la història al damunt sense rancúnies, amb ajudes externes com les dels bons amics o professionals que els puguin escoltar i ajudar.

I, nosaltres, si coneixem persones en aquestes situacions, hem d'estar alerta per apropar-nos i escoltar sense interferir. Si volen, ja ens demanaran ajuda.

Hem parlat de vacances, de projectes i amb els pensaments que he volgut transmetre he intentat «de passada» parlar d'una paraula molt emprada però poc valorada: estimar.

I us recomano, per últim, l'*Himne a l'amor* de la primera carta de sant Pau a la comunitat cristiana de Corint (13, 1-13): tot un regal de vida plena.

[CatCristEstiu]

SUPLEMENT D'ESTIU CULTURAL I SOLIDARI

NÚM. 8

Guspires d'espiritualitat

Dóna'm set

Marc
Vilarassau i
Alsina

Cada vegada més restaurants ofereixen carta d'aigües: Chateldon (França), Speyside Glenlivet (Escòcia), Antípodes (Nova Zelanda), Elsenham (Anglaterra), Iskilde (Dinamarca), i la llista és cada vegada més llarga (i més cara). Aigües de les deus més pures, dels aqüífers més profunds, dels gels més inhòspits. Aigua abundant i a l'abast dels que se la poden pagar. Una aigua per a cada set i una set per a cada aigua. I un sommelier especialitzat per proposar la més adequada, segons l'humor, segons la gana, segons el punt de sal de l'orada. Només els necis i els pobres passen set avui en dia. Però per molt que ho intentem, no ens podem enganyar: fins i tot les vides més plenes conserven un no sé què de nostàlgia i un fons expectant en la mirada. Com un espai disponible que portem gravat en l'ànima, com una certa pleni-

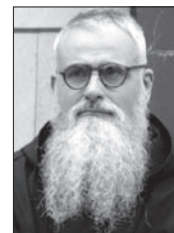
tud ajornada, que és com el nostre codi de barres. Hi ha silencis que cap música no pot callar, soledats que cap presència no pot acompanyar, buits que cap societat, per perfecta que sigui, no pot omplir. I hi ha una set que cap aigua no pot sadollar. Déu està en aquesta set que no es conforma amb qualsevol aigua. I és que a Déu se l'ha de trobar primer en la set si se'l vol trobar després en l'aigua. Perquè la set de Déu és, molt abans que la set que nosaltres tenim d'Ell, la set que Ell té de nosaltres. I és que l'amor dona set, set de la persona estimada. És així: Déu es mor de set per nosaltres, i és per això que la seva set ens salva. Jesús en creu és la viva imatge d'un Déu assedegat, que estima la humanitat fins a morir de set per ella, una set que no es calma amb una es-

ponja mullada en vinagre. Sota la creu, la nostra petita set i la set de Déu es troben confrontades. La seva set de justícia confrontada a la nostra set d'harmonia; la seva set de misericòrdia confrontada a la nostra set de reconeixement; la seva set de compassió confrontada a la nostra set de seguretat. No per empètir la nostra set, sinó per dilatar-la; no per ridiculitzar-la, sinó per dignificar-la. Beneïda la set que ens manté oberts a Déu i als altres! Les persones que han canviat el món han estat persones profundament assedegades. Han estimat aquesta set que els parla de Déu, fins i tot quan més els falta. No ens enganyem: si no tenim set, de poc ens servirà l'aigua; per molt que paguem 85 euros per un litre d'aigua pura importada d'un aqüífer a 300 metres de profunditat de la badia de Plenty a Nova Zelanda.

Curiositats històriques

Sant Francesc d'Assís en el gravat popular

Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins de Catalunya

Els principals episodis de la vida de sant Francesc d'Assís (1181-1226) han suscitat l'interès de destacats pintors i gravadors. Des dels cèlebres artistes italians Cimabue i Giotto, pintors santfranciscans per excel·lència, passant per Zurbarán, Murillo i Viladomat, fins als més reconeguts artistes del període contemporani com ara Segrelles i Marziali, unànimement han coincidit en mostrar-se amics i entusiastes de la vida exemplarment evangèlica del «Pobrissó d'Assís».

Els fets de caràcter més sobrenatural que marcaren la vida del sant Francesc també han captivat l'atenció d'un gran nombre d'artistes, àdhuc d'artistes menors de caràcter popular, que des del període medieval han volgut representar els episodis més extraordinaris i miraculosos en la vida de sant Francesc i que, expressament, els han divulgat a través de les estampes. Molts d'aquests artistes, dedicats a l'art popular, ens són desconeguts i anònims, particularment els gravadors d'estampes a través de les xilografies.

La xilografia és un procediment molt primitiu d'estampació, consistent en rebaixar les parts de la superfície d'una placa de fusta que han de quedar blanques a l'estampa, tot deixant en relleu la superfície llisa que ha de ser tintada.

Predicació de sant Francesc als ocells, segons un gravat català del segle XVIII.

Arreu de Catalunya tingué una gran difusió el gravat popular: goigs, estampes, auques i almanacs xilografiats que, durant molts anys, han estat expressió de la iconografia i cultura popular de casa nostra.

Sant Francesc d'Assís, en el món del

gravat hi té un lloc molt destacat, car compta amb antiquíssimes xilografies catalanes, algunes de gran expressivitat i força iconogràfica. Per exemple, de les que ací reproduïm n'hi ha una de molt significativa que ens mostra la tendresa que el Pobrissó d'Assís sentia envers els

animalons mansuets, com ara els anyells, les tórtres i les aloses. Justament en el gravat que acompanya aquesta nota d'iconografia santfranciscana, hi podem copsar com el sant d'Assís dialoga amb les aus i les beneeix, tot convidant-les a lloar Déu creador.

Aquesta escena la trobem recollida en les fonts franciscanes. En efecte, Tomàs de Celano, el primer biògraf del Pobrissó d'Assís, en el capítol XXI de la *Vita Prima* explica amb força detalls aquest simpàtic episodi que succeí a la vall d'Esopoletto, on les aus, aquell dia, escoltaren atentament la predicació del sant d'Assís, patró de l'ecologia. Aquest mateix episodi el recull també la tradició catalana, i el trobem col·leccionat dins del text medieval de la *Llegenda Àuria* que preparà el dominic Jaume de Voràgine o de Varazze († 1298), editada i anotada l'any 1976 pel caputxí Nolasco del Molar on, amb un saborós català medieval, s'explica com: «Sent Francesch fo[u] hom[e] molt simple com a colom; e per la sua simplesa pregave totes les criatures que [h]aguessen amor a lur Creador. Preicá als oucells, e fo[u] hoit per ells; e si bé'ls tohave, no's partiren d'ells sens llicència. Una vegade que ell preicave, horanelles cantaven; [e] per què ell les mená callâ[r], e callaren» (L.A., *De la vida de Sent Francesch*, p. 540, núm. 15).

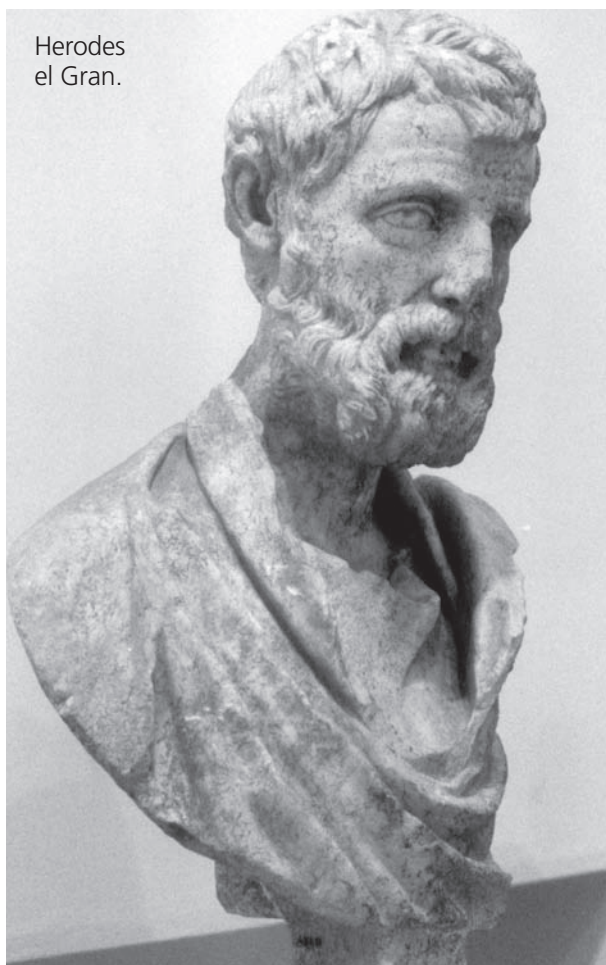
La història del nostre calendari

Quin any va néixer Jesús?

Va ser a principis del segle VI (sisè en el nostre còmput actual) que el món cristià es plantejà la qüestió de canviar el punt d'origen dels anys, que era el de la fundació de Roma, per l'any del naixement de Crist. I quin any va ser el de la vinguda al món del Redemptor? Un monjo que s'anomenava Dionís, i de sobrenom Exigu, va ser qui a l'any 525 va fer, com millor va poder, el càlcul, i li sortí que havia estat el 753 a. u. c., que ben aviat a ser acceptat per tot el món cristià i restant 753 dels anys que designaven des de la fundació de Roma surten els que corresponen a l'era cristiana. En lloc de posar «a. u. c.» ara s'haurà de posar p. C. o simplement pC (*post Christum*, després de Crist) i també a. C. o aC (*ante Christum*) per als anteriors a 753 a. u. c., però es preferí indicar els de després de Crist precedits de les inicials a. D. (*anno Domini*, any del Senyor).

I és com encara fem ara, si bé en general ja prescindim de posar a. D., perquè ja se suposa i posem el signe menys en lloc d'aC; -8, per exemple, vol dir 8 aC. Però s'hi ha de fer una advertència: l'any del naixement de Crist es considera l'any 1, i l'anterior a ell l'any -1, cosa que fa que no hi hagi l'any zero i cal vigilar en els càlculs de durades i tenir-ho en compte. Del març de l'any -4, per exemple, al març de l'any 3 no hi van 7 anys (com un càlcul ràpid podria fer pensar) sinó només 6. Feu el gràfic i ho veureu. Si la vida d'August va ser del -64 al 14 no va ser de 78 anys sinó de 77.

Però hi ha una cosa més important a notar: que el càlcul del monjo Dionís era equivocat. Si ens fixem en tots els documents històrics que tenim s'ha de dir que el naixement de Crist va ser entre el -8 i el -5 (entre el 746 i 749 a. u. c.). L'any més probable, segons els autors

Herodes el Gran.

és el -6 (o sigui que Crist nasqué el 6 aC, encara que aC vulgui dir abans de Crist). Com ho podem afirmar? En primer lloc perquè Herodes el Gran va morir el -4, i sabem que ja feia temps que Jesús havia nascut. Ara bé, per una altra banda, diu l'Evangeli de Sant Lluc (3, 1) que era l'any 15è de Tiberi Cèsar, que correspon al 28 o 29 pC, quan començà la predicació de Jesús i que aleshores (Lc 3, 21) ell era com d'uns (osei, diu en grec, que vol dir *com, aproximadament*) 30 anys d'edat, o sigui no diu exactament 30 sinó que es pot traduir molt bé «sobre uns 30», i si posem el naixement a l'any -6 al 28 Jesús tenia 33 anys. I no hi ha cap dificultat. I encara hi hem d'afegir: que el 15è de Tiberi bé podia haver estat comptat a partir de dos anys abans segons el còmput que es feia a Síria i Macedònia, cosa que fa possible que fos el 27 (o el 26) l'any de l'inici del ministeri públic de Jesús. No hi podem dir l'última paraula en aquest assumpte; els especialistes encara s'ho discuteixen. Pel que fa a la mort de Crist hi ha més unanimitat: com que la interpretació més normal del que en diu l'evangeli de Joan és que aquell any la Pasqua queia en dissabte i això va passar a l'any 30, i no tornà a passar fins al 33, es té per molt segur que Jesús fou crucificat a l'any 30. I si algú creu que el que vénen a dir (no ben clar) els altres tres evangelistes és que la Pasqua queia en divendres i cal preferir-ho al que diu Sant Joan, es trobaria amb el fet que Crist hauria mort l'any 31 ja que els altres anys pròxims amb la mateixa coincidència van ser el 27 i el 34, ja poc probables, per no dir descartables del tot. El que sí, doncs, podem dir, amb força seguretat, és que Jesús va morir quan tenia pels volts de 35 anys, entre 33 i 37.

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Pelegrins a Terra Santa

De la ciutat de Maria a Betlem

Encara a Galilea vam pujar caminant en silenci al mont Tabor després d'haver llegit el fragment de l'Evangeli que ens parla de la Transfiguració del Senyor (cf. Mc 2, 9-10). Era primera hora del matí quan els pelegrins pujàvem aquesta muntanya d'uns 500 metres d'altura igual que ho feren Pere, Jaume i Joan acompanyant Jesús. Aquí vam recordar que solament podrem arribar a saber què significa el que diu la veu —que Jesús és el Fill de Déu— si l'escoltem.

Després vam visitar la casa de Maria, lloc de l'Anunciació i l'Encarnació on es va trobar el primer Avemaria en grec i la creu de Terra Santa representant les cinc nafres de Jesucrist; i molt a prop la casa de Josep. Aquesta església també és anomenada «de la nutrició», perquè és on Jesús va passar els seus primers anys de vida. A la Basílica de l'Anunciació, on vam resar l'Àngelus, s'hi troben diverses advocacions de Maria, on també hi ha la Mare de Déu de Montserrat. I, en aquest mateix lloc, al vespre, ens vam unir als cristians àrabs en una vetlla d'adoració i de pregària. De fons, un contrast anunciava el que veuríem a Jerusalem dies després: els cants de la pregària dels musulmans.

De camí a Betlem, vam passar pel desert de Judà. La nostra primera parada fou a *Ein Gedi*, el lloc que va servir de refugi a David de Saül. Déu va teixir una teranyina, cosa que permetre que Saül no trobés a David, d'aquí ve l'estrella d'Israel (cf. 1 Sa 24,1). Un preciós racó, enmig d'una terra deserta i escabrosa on es troben diverses fonts d'aigua dolça que sanegen el mar (Ez 47) i que també han de sanejar l'aigua salada del nostre cor. També ens vam banyar al mar conegut pel seu gran nivell de salinitat i situat a quatre-cents metres sota el nivell del mar, el Mar Mort, i on vam arribar als 51 graus de temperatura.

Després de passar el control palestí vam arribar a Jericó, la població més baixa i antiga de la Terra, on no es permet l'entrada als jueus ja que no els garanteixen la seguretat. Jesús, igual que a Zaqueu ens cridà a cadascun de nosaltres per hostatjar-se a casa nostra.

Instal·lats ja a Betlem vam poder visitar *Ain Karem*, on Maria visità la seva cosina Elisabet; la Basílica de Sant Joan Baptista; *Bet Sahur*, el camp on l'àngel anuncià als pastors una gran alegria: el naixement del Senyor (cf. Lc 2,8-20) i la Basílica de la Nativitat a Betlem, compartida actualment per armenis, catòlics i ortodoxos. A la gruta vam pregar tot demanant per tantes intencions i agraint tot el que fa en nosaltres. Una emoció difícil de descriure.

Anna
Robert
Fustero

«A la Basílica de l'Anunciació, on vam resar l'Àngelus, s'hi troben diverses advocacions de Maria, on també hi ha la Mare de Déu de Montserrat»

radioestel.cat

Espai de trobada, participació i diàleg

Actualitat Cultura Blogs Ràdio en directe a la carta

La Vall d'Aran és una comarca amb una personalitat marcada que la diferencia molt clarament de la resta de Catalunya; està situada a la cara nord del Pirineu, té un clima atlàntic i l'idioma propi no és pas el català, sinó l'aranès, un dels diversos subdialectes de la llengua occitana. L'aïllament històric de la vall ha afavorit la preservació de les esglésies, la majoria romàniques, que conserven un patrimoni artístic antic i molt valuós.

Romàn

SANT ESTEVE DE BETRÉN

En sortir de Viella en direcció el Port de la Bonaigua trobem el poblet de Betrén. Com a tots els altres llocs de la vall d'Aran entremig de les cases sobresurt un campanar alt, robust i de teulada punxeguda. Però aquest és un campanar completament solitari, orfe, perquè no té església. L'actual parròquia de Betrén, doncs, és Sant Esteve, cap on ens dirigim.

Davant dels absis de l'església ens rep Elisa Ros, del departament de Patrimoni del Consell General d'Aran. Ens fa veure que aquest és un edifici construït en un estil més gòtic que romànic, cosa que ja només de fora podem intuir per les finestres ogivals i els arcs apuntats. Elisa Ros ens fa fixar en un canvi de pedra molt clar a la part de dalt de tot del mur: «Correspon a una canvi en la teulada, que es va fer més alta i més inclinada que l'original medieval, que com es pot veure bé era molt plana. Gairebé totes les esglésies de la vall van fer aquesta renovació de la teulada cap a la mateixa època, el segle XVI. En aquella època hi va haver un refredament important del clima respecte de l'edat mitjana, i a l'Aran això va significar nevades més freqüents i més intenses, cosa que va obligar a fer teulades molt més inclinades, perquè no s'hi acumulés la neu.»

La portalada, que com la resta de l'edifici és d'un gòtic primerenc, és quasi idèntica a la de Sant Miquel de Viella, amb les mateixes figures rústiques i un pèl enigmàtiques. També hi veiem la decoració de semiesferes que hem trobat en altres esglésies. Però quan Elisa Ros ens fa passar a l'interior del temple la sensació que tenim és força diferent de la que ens han ofert altres esglésies. Aquí l'amplada molt considerable de la nau i la llum que entra pels finestrals eixamplen

el cor del fidel. No hi ha racons foscos ni amagats, no hi ha res que quedi fora de la nostra vista i d'una sola ullada ja tenim una imatge completa de l'església. La nostra amfitriona ens confirma que «l'església de Betrén és segurament de les més diferents de la vall. S'abandona la pesantor del romànic i es comença a adoptar la lleugeresa del gòtic, que permet espais únics, sense columnes, més amples i més lluminosos. La pintura blanca de la volta fa encara més intensa aquesta claredat».

Només al cap d'una estona posem l'atenció en detalls i elements importants de la nau com ara una pica baptismal romànica decorada amb les formes geomètriques usals a l'Aran o una

antiga làpida sepulcral, amb l'efigie del difunt mig desdibuixada. I encara ens adonem d'un altre detall important; l'església, com totes les de la vall, està orientada cap a l'est, cap a orient, és a dir cap al sol ixent. Al cristianisme hi ha una llarga tradició de comparar Crist, que ressuscita i abandona les tenebres, amb el sol, que després de la fosca de la nit torna per dur-nos la llum de l'alba. Segons aquest simbolisme la disposició dels fidels a missa de cara al sol d'orient expressa la seva fe en la resurrecció de Crist i l'esperança en la resurrecció personal.

SANTA MARIA D

Si continuem Garona amunt fem cap a Arties, un dels pobles més importants de la subcomarca de l'Alt Aran. Una vegada més, l'airós campanar ens serveix de far i no tardem gaire a arribar a la bonica església de Santa Maria. Com en el cas d'Escunhau aquí el cementiri també és a tocar de l'església i des d'aquest lloc tenim la millor vista de l'exterior de l'edifici. La portalada romànica, situada davant per davant d'una antiga torre de defensa, té la decoració habitual de les cares i l'escacat, però és de les més senzilles que hem vist fins ara a la vall.

Però si per alguna cosa és coneguda Santa Maria d'Arties és pels tresors que posseeix a l'interior. Quan hi entrem quedem bocabadats de la decoració de tota mena que conserva, tant a les parets, com a les columnes i la volta. Unes belles pintures renaixentistes decoren gairebé tota la superfície de l'interior. Les que hi ha més a prop de l'altar són una espectacular i minuciosa descripció del Judici final; a una banda els condemnats—entre els quals hi ha reis, bisbes i cardenals— pateixen mil i un turments abans de ser engolits pel monstre Leviatan; a l'altra banda, en canvi, els justos ressusciten i són acollits per sant Pere al palau del Cel etern. Al mig hi ha Crist que, envoltat de sants i santes, s'erigeix com a jutge. Però la decoració pictòrica no s'acaba aquí. Rere l'altar hi ha un elegant retaule gòtic dedicat a la Mare de Déu, amb tot d'escenes de la seva vida. A banda i banda veiem unes altres taules amb pintures renaixentistes dedicades al misteri de l'Eucaristia i a les seves prefiguracions bíbliques. I encara a les columnes cilíndriques que separen les tres naus podem veure representats sant Antoni abat temptat pels dimonis i sant Cristòfol portant

el Nen. a l'inter de les p rocs. An i els col retaules ositat en per imp Déu. Tan nosaltre tre l'abs apòstol XIV, plen conserve originals amb una de sant i el vesti un gest de l'Any barrocs aquest d'admir gestos m

S PER CATALUNYA

ic de la Vall d'Aran (2)

E'ARTIES

Ara bé, la claror daurada que predomina a l'interior de Santa Maria d'Arties no prové tant de pintures, sinó dels nombrosos retaules barrocs amb les columnes salomòniques, el pa d'or dels ors ben llampants de les imatges aquests i ens parlen d'una època en què la sumptuositat era la norma i es considerava imprescindible impressionar el poble i celebrar el misteri de l'home mateix, de tot aquest inacabable conjunt ens fixem en dues imatges que hi ha en els arcs central i els laterals. Són un sant Jaume i un Sant Joan Baptista, tots dos del segle XIII, d'estil gòtic. Ens criden l'atenció perquè són extraordinàriament bé els vistosos colors dels vestits. Un i altre mantenen un posat majestuós, amb una mirada penetrant. Trobem que la imatge de Sant Joan té una bellesa especial. El cabell ros i el rostre daurat li donen una gran noblesa. Amb un detall delicat i respectuós assenyala una imatge de Crist pasqual que té a l'altra mà. Si els altars laterals denoten un gust per l'excés i el moviment, les imatges gòtiques ens parlen d'una fe plena i d'una paciència silenciosa, de mirada contemplativa, de mesures precisades, del fidel que prega des del fons de la seva humilitat. Aquestes dues sensibilitats espirituals, la de la contemplació medieval i la de l'excés barroc, conviuen a l'interior de Santa Maria d'Arties i no sabríem dir quina de les dues hi predomina. Abans de sortir encara topem amb un altre objecte artístic, de pedra, que no identifiquem. Pel que sembla els experts tampoc no ho saben del cert: tant podria ser una tomba com una pica baptismal. El que és segur és que és una peça romànica que més tard es va fer servir per guardar-hi l'oli que els fidels oferien a l'església. Un dels molts objectes fascinants que conserven les esglésies de la Vall d'Aran.

SANT PERE D'ESCUNHAU

L'església d'Escunhau, a la part més alta del poble, té un campanar amb una teulada que sobresurt força de les parets de la torre, cosa que li dona un aspecte curiós, com si fos un gegant que portés un barret d'ales amples. El cementiri està adossat a l'edifici i per entrar al temple per força s'hi ha de passar. Al segle XVI el Concili de Trento va dictaminar que els cementiris es fessin fora de les poblacions, però a molts indrets històricament aïllats, com ara les valls altes del Pirineu, els decrets tridentins van arribar tan tard que encara avui mantenen els cementiris al costat de les esglésies.

Ens aturem un moment per contemplar la petita però interessantíssima portalada romànica. La pedra que s'hi va fer servir és molt més clara i més ben treballada que la de la resta de l'edifici, de manera que atrau irresistiblement la mirada. La porta està coronada per motius que ja hem trobat en esglésies veïnes: el crismó, els símbols solars, les sanefes vegetals, les cares i la decoració en escacat. Hi veiem, però, alguns elements nous com un parell de creus processionals ben perfilades. Al timpà i en una posició ben central hi ha una sola figura, un Crist crucificat. Sense cap altre personatge que l'acompanyi, esculpit sobre un fons sense decoració i ell mateix treballat d'una manera molt geomètrica i simple, aquest Crist sembla pertànyer a èpoques fins i tot anteriors al romànic. Però Elisa Ros precisa que «tota la portalada és de finals del segle XII, és a dir pertany a uns anys en què el romànic ja era molt madur. El que succeeix és que l'estil en què es va fer aquesta portalada era molt arcaïtzant per a l'època, i per això pot semblar encara molt més antiga del que és».

Creuem la misteriosa portalada i entrem a l'església, que sembla construïda en diverses èpoques. Mentre que la part més propera a l'entrada és romànica i relativament estreta, la que toca a l'altar es va construir durant el gòtic i és molt més ampla i alta. De fet, hi ha una certa asimetria, perquè la part gòtica i la romànica no queden centrades en el mateix eix. Per a Elisa Ros això s'explica perquè «quan van construir el presbiteri en estil gòtic segurament la idea era refer tota l'església, però el projecte va quedar a mig fer». Malgrat tot, l'interior de l'església és atractiu i els dos estils queden clarament diferenciats sense fer-se nosa.

Sant Pere d'Escunhau té dos cors de fusta vellíssima, fet que als nostres ulls els dona un encant afegit. A la vora de l'entrada hi ha dues piques, una de baptismal i una altra d'aigua beneïda, totes dues decorades amb els motius habituals. En aixecar els ulls ens adonem que no hi ha una volta de canó, com era habitual al romànic, sinó una coberta de bigues normal i corrent. «Pel poc gruix de les parets», diu Elisa Ros, «sabem que l'església no va tenir mai una volta de pedra, i que va ser dissenyada amb una coberta de bigues de fusta, que no és tan noble però és molt més lleugera i fàcil de construir». El sostre de fusta, els dos cors i les parets completament blanques donen a l'església d'Escunhau un aire marcadament rústic que la fa interessant.

ALBA Residència d'Àvies

Torre de 24 places només per a dones.
Estades curtes i llargues. Centre de dia també els festius.
Cuidadores a domicili per hores.

Tel.: 932 039 740 · www.albaresidencia.es · info@albaresidencia.es
Barcelona (Sarrià - Sant Gervasi)

Vacances

Misses a llocs d’estiueig de la costa

ALDEA, L' Parròquia de Sant Ramon D.: 12.00 h. Parròquia de Sant Josep V.: 18.30 h. ALELLA Parròquia de Sant Feliu V.: 20.00 h, D.: 10.00h, 12.00 h, 20.00 h. ALTAFULLA Parròquia de Sant Martí V.: 19.00 h. D.: 11.00 h. Barri Marítim V.: 20.30 h. D.: 19.00 h, 20.00 h. AMETLLA DE MAR, L' Parròquia de la Purificació de Maria V.: 19.00 h. D.: 10.00 h, 19.00 h. AMPOLLA, L' Parròquia de Sant Joan Baptista V.: 19.30 h, D.: 8.30 h, 11.00 h, 19.30 h. AMPOSTA Parròquia de l'Assumpció V.: 19.30 h. D.: 11.30 h, 19.30 h. Parròquia del Sagrat Cor V.: 19.30 h. D.: 9.00 h, 11.30 h. Parròquia de Sant Josep V.: 20.00 h. D.: 8.30 h, 10.30 h. ARENYS DE MAR Parròquia de Santa Maria Assumpta V.: 19.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 20.00 h. Convent dels Caputxins V.: 19.30 h. D.: 11.00 h, 19.30 h. BEGUR Parròquia de Sant Pere V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 20.00 h. BENICARLÓ Parròquia de St. Bartomeu: V.: 20.30 h. D.: 8.00 h, 11.00 h, 20.30 h. Parròquia de St. Pere, Apòstol V.: 19.30 h. D.: 11.030 h, 19.30 h. Parròquia de Sta. Maria del Mar V.: 19.30 h. D.: 10.30 h, 19.30 h. BLANES Parròquia de Sta. Maria V.: 19.30 h. D.: 9.00 h, 12.00 h, 19.30 h. Parròquia de la Sgda. Família (Els Pins) V.: 19.00 h. 20.00 h. D.: 10.00 h, 11.30 h, 20.00 h. Parròquia de Santa Teresa D.: 9.30 h, 11.30 h. Capella de Santa Anna V.: 19.00 h. CABRERA DE MAR Parròquia de Sant Feliu V.: 20.00 h. D.: 9.30 h, 12.00 h. Santa Helena d'Agell D.: 11.00 h. Joan XXIII, n. 1, V.: 18.30 CABRILS Parròquia de Santa Creu V.: 19.30 h. D.: 9.00 h, 12.00 h, 19.30 h. CADAQUÉS Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 20.00 h. CALAFELL Parròquia de la Santa Creu	V: 20.30 h. D. : 9.00 h, 11.00 h. Parròquia de Sant Pere (platja) V: 19.00 h, 20.00 h. D. : 10.00 h, 19.00 h, 20.00 h, 21.00 h. CALDES D'ESTRAC Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 9.00 h. Santuari del Carme V.: 18.45 h. D.: 11.00 h, 19.00 h, 20.00 h. CALELLA DE LA COSTA Parròquia de Santa Maria i Sant Nicolau V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 10.00 h, 12.00 h, 19.00 h. Agustins V.: 20.00 h. D.: 10.30 h, 12.30 h, 17.30 h. CALELLA DE PALAFRUGELL Parròquia de Sant Pere V.: 20.00 h, D.: 11.00 h, 20.00 h, CALONGE Parròquia de Sant Martí V.: 18.30 h. D.: 11.00 h, CAMBRILS Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 9.00 h. Parròquia de Sant Pere V.: 19.00 h, 20.00 h. D.: 8.30h, 12.00 h, 19.00 h. Santuari de la Mare de Déu del Camí, D.: 11.30 h, 19.00 h. CANET DE MAR Parròquia de Sant Pere i Sant Pau V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 20.00 h. Santuari de la Misericòrdia D.: 11.00 h. Capella Residència Guillem Mas V.: 20.45 h. D.: 8.45 h. CASTELL D'ARO Parròquia de la Nativitat D.: 10.00 h. Ermita del Remei D.: 18.00 h. Capella del Pla de Sant Pol V.: 20.30 h. .D.: 11.00 h. CASTELLDEFELS Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 11.00 h. 13.00 h, 20.00 h. Capella Bella Mar V.:19.00 h. D.: 11.00 h, 12.00 h, 19.00 h. Vista Alegre V.:19.00 h. D.: 10.00 h. Temple del Carme (Can Bou) V.: 20.00 h. D.: 10.00 h. CASTELLÓ D'EMPÚRIES Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 9.30 h, 11.00 h, 20.00 h. Empuriabrava: Centre Cívic V.:16.30 h. COMA-RUGA Parròquia de Sant Ramon V: 19.00 h, 20.00 h. D. : 12.00 h, 19.00 h, 20.00 h, Temple de Sant Salvador de Mar V.: 20.00 h, 21.00 h. D.: 10.30 h, 20.00 h, 21.00 h. CREIXELL Parròquia de Sant Jaume V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 13.00 h, 20.00 h.	CUBELLES Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 11.00 h, 20.00 h. CUNIT Parròquia de Sant Cristòfol V.: 20.30 h. D.: 8.00 h, 11.00 h, 19.00 h, 20.00 h. DELTEBRE Parròquia de l'Assumpció de Maria (Jesús i Maria) V.: 19.00 h. D.: 9.00 h, 11.30 h. Parròquia de Sant Miquel Arcàngel (La Cava) V.: 20.00 h. D.: 8.30 h, 11.00 h, 20.00 h. EMPÚRIES Parròquia de Sant Martí D.: 12.00 h. ESCALA, L' Parròquia de Sant Pere V.: 19.00 h, 20.30 h. D.: 12.00 h, 20.30 h. ESTARTIT, L' Parròquia de Santa Anna V.: 19.00 h. D.: 11.00 h. HOSPITALET DE L'INFANT, L' Parròquia de Sant Pere, Apòstol V: 20.00 h. D.: 10.00, 20.00 h. LLANÇÀ Parròquia de Sant Vicenç V.: 19.00 h. (Grifeu), 19.30 h. (Port) D.: 8.30 h. (Port), 11.00 h. (Vila), 19.00 h. (Vila), 20.30 h. (Port) LLAFRANC Parròquia de Santa Rosa V.: 19.00 h. D.: 10.00 h LLORET DE MAR Parròquia de Sant Romà V.: 18.00 h, 20.00 h. D.: 10.30 h, 12.00 h, 18.00 h, 20.00 h. Sant Quirze V.: 21.15 h. MALGRAT DE MAR Parròquia de Sant Nicolau V.: 20.00 h. D.: 12.00 h, Residència Natzaret V.: 19.30 h. D.: 11.00 h. MASNOU, EL Parròquia de Sant Pere V.:19.00 h. D.: 12.00 h, 19.00 h. Casa Benèfica D.: 10.00 El Pilar D.: 11.00 h. Maricel V.:20.00 h. D.: 13.00 h. PALAFRUGELL Parròquia de Sant Martí V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 20.00 h. PALAFOLLS Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 10.00 h. Sant Lluís D.: 11.00 h. PALAMÓS Parròquia de Santa Maria del Mar V.: 19.00 h. D.: 9.00 h, 12.00 h. Parròquia de Santa Eugènia D.: 10.30 h. Capella de La Fosca D.:20.30 h.	PENÍSCOLA Parròquia de la Mare de Déu del Socors V.: 20.00 h. D.: 8.30 h, 11.00 h, Peñismar V.: 20.00 h. Cassal Socio-cultural D.: 19.30 h. PINEDA DE MAR Parròquia de Santa Maria V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 11.00 h, 20.00 h. Parròquia Sant Joan Baptista V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 20.00 h. Capella barri Les Creus D.: 10.00 h. PLATJA D'ARO Parròquia de Santa Maria V.: 18.30 h, 20.00 h. D.: 18.30 h, 20.00 h. PORT DE LA SELVA, EL Parròquia de la Mare de Déu de les Neus V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 19.00 h. PREMIÀ DE MAR Parròquia de Sant Cristòfol V.: 20.00 h. D.: 9.30 h, 12.00 h, 20.00 h. Parròquia de Santa Maria V.:19.00 h. D.: 11.00 h, 13.00 h, 19.00 h. ROSES Parròquia de Santa Maria Assumpta V.: 19.30 h, 20.30 h. D.: 9.00 h, 10.00 h, 11.00 h, 20.00 h. SALOU Parròquia de Santa Maria del Mar V.: 19.00 h, 20.00h, 21.00 h. D.: 9.00 h, 10.00 h, 12.00 h, 19.00 h, 20.00 h, 21.00 h. Parròquia de Sant Ramon V.: 18.30 h, 19.30 h, 20.30 h. D.: 8.30 h, 10.30 h, 11.30 h, 12.30 h, 18.30 h, 19.30 h, 20.30 h. El Pessebre V.: 19.00 h, 20.00 h. D.: 10.00 h, 19.00 h, 20.00 h. Sant Jordi, V.: 19.00 h. SANT ANTONI DE CALONGE Parròquia de Sant Antoni JULIOL - V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 20.00 h. AGOST - V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 19.00 h, 20.00 h. SANT ANDREU DE LLAVANERES Parròquia de Sant Andreu V.: 20.00 h. D.: 8.30 h, 11.30 h, 20.00 h. Parròquia de Sant Pere V.: 18.450 h, D.: 10.00 h. SANT FELIU DE GUÍXOLS Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h, 19.00 h, 20.00 h. Parròquia de Sta. Maria Assumpta V.: 18.00 h. Parròquia de Sant Joan Baptista D.: 11.00 h. SANT GENÍS DE PALAFOLLS Parròquia de Sant Genís D.: 12.30 h.	SANT POL DE MAR Parròquia de Sant Jaume V.: 20.00 h. D.: 11.00 h. SANTA CRISTINA D'ARO Parròquia de Santa Cristina V.: 19.30 h. D.: 11.00 h. Monestir de Solius V.: 18.00 h. D.: 10.00 h. SANTA SUSANNA Parròquia de Santa Susanna V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 11.00 h, 12.00 h. SEGUR DE CALAFELL Parròquia de l'Assumpció V.: 19.00 h. D.: 9.00 h, 12.30 h, 19.00 h, 20.00 h. SELVA DE MAR, LA Parròquia de Sant Esteve D.: 20.30 SITGES Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 11.30 h, 19.00 h, 20.00 h. Temple de Sant Joan Baptista V.: 19.00 h. D.: 11.00 h. Santuari El Vinyet V.: 20.30 h. D.: 10.00 h. TORREDEMBARRA Església Arxiprestal V.: 19.30 h, 20.30 h. D.: 9.00 h, 11.00 h, 19.00 h, 20.00 h. Barri Marítim V.: 19.30 h, 20.30 h. D.: 11.00 h. Capella Clarà D.: 10.00 TORROELLA DE MONTGRÍ Parròquia de Sant Genís V.: 20.00 h. D.:12.00 h, 20.00 h. La Providència D.: 9.00 h. Capella de l'Hospital D.: 12.00 h. Càmping <i>Delfin Verde</i> D.: 10.00 h. TOSSA DE MAR Parròquia de Sant Vicenç V.: 20.00 h. D.: 7.30 h, 10.00 h, 12.00 h, 19.00 h. VENDRELL, EL Parròquia de Sant Salvador V.: 19.00 h, 20.00 h. D. : 9.00 h, 10.30 h, 12.00 h, 20.00 h VILANOVA I LA GELTRÚ Parròquia de Santa Maria de la Geltrú V.:19.30 h. D.: 8.30 h, 11.30 h, 19.30 h. Parròquia de Sant Antoni Abat V.:20.00 h. D.: 9.00 h, 11.00 h, 12.30 h, 20.00 h. Parròquia de la Immaculada V.:19.30 h. D.: 10.30 h, 11.30 h, 12.30 h, 19.30 h. Parròquia de Sant Joan Baptista V.:19.00 h. D.: 9.00 h, 11.00 h. VILASSAR DE MAR Parròquia de Sant Joan V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 11.00 h, 12.30 h, 20.00 h. VINARÒS Parròquia de l'Assumpció de Maria V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 12.00 h, 20.00 h. Parròquia de Santa Magdalena V.: 19.30 h. D.: 9.00 h, 19.30 h.
--	---	--	--	---

Diari de bord

A vegades d'un error sorgeix la llum

**Alfred Matas
i Pericé**Sacerdot diocesà
Col·laborador de
l'Apostolat del Mar
alfred.matas@hotmail.com

Parlava amb la Carina, de l'equip de seguretat del vaixell. De sobte, la van cridar perquè es presentés urgentment a la sala de lectura de la planta sisena. El seu posat va canviar, mostrant preocupació. Em va dir: «Pare, si em pot acompanyar, crec que serà útil. Hi ha una baralla entre adolescents que pot acabar malament.»

Vam fer cap allà ràpidament. Hi havia un gran enrenou. Eren nois i noies d'un institut andalús. A un noi li sagnava el nas i tenia un ull morat. En una cantonada un jove i una noia subjectaven un altre adolescent que estava furiós, fora de si...

Quan vam arribar, la Carina va cridar fort: «Què passa aquí?» Es va fer el silenci.

Com que porten l'uniforme de mariner blanc, els agents de seguretat imposen cert respecte. Sense deixar de subjectar el noi, el tutor va explicar que en Miguel passava una forta crisi i s'havia dedicat a pegar els altres. La noia, que també era tutora del grup, va continuar explicant que ja havia provocat una altra baralla al camarot i havia lesionat un altre company. La Carina va avisar la infermera i en poc temps va aparèixer una auxiliar amb un maletí. Li va donar un fort calmant i en poca estona en Miguel va quedar adormit.

«Què pensen fer ara?», va preguntar la Carina als tutors. Ells estaven perplexos perquè ningú no els havia advertit de la conducta d'en Miguel. La infermera va advertir que aquest comportament era crònic i que el noi necessitava medicació. El tutor va trucar al pare d'en Miguel que va reconèixer la conducta violenta del seu fill i que necessitava una medicació diària, però no havia dit res als acompanyants perquè confiava que durant el creuer en Miguel es comportaria amb normalitat. Aquella resposta va disgustar tothom i, convençuts que en Miguel no podia continuar en el creuer, ens vam dedicar a buscar la millor solució.

Es va acordar trucar de nou al pare i demanar-li si podia traslladar-se amb cotxe fins a Marsella, que

era la següent escala. El pare va acceptar la proposta i l'endemà estaria a l'estació portuària esperant l'arribada del creuer.

En Miguel va ser traslladat a l'hospital per passar-hi la nit sota control.

L'endemà vaig anar-lo a veure. Seguia descansant al llit. Li vaig explicar que vindria el seu pare a buscar-lo. Ell va quedar preocupat: «El meu pare vindrà molt enfadat i em clavarà una de les seves pallisses. El meu pare és molt cruel. A mi no m'estima. La meva germana gran és la seva preferida. A mi ni em parla... Fa dos anys vaig saber el perquè de tant odi.» I va continuar: «Em vaig assabentar que la meva mare va morir quan em va donar a llum. El meu pare em

fa sentir responsable de la seva mort. Per això mai m'ha acceptat. Jo em sento culpable de tot i sempre sóc agressiu...» Vaig intentar explicar-li que ell no en tenia cap culpa. Que se sentiria millor si s'alliberava d'aquella càrrega. Em mirava fixament, i va preguntar amb els ulls molt oberts: «De debò creu que jo no sóc el responsable de la mort de la meva mare? Llavors, per què em castiga?»

Vaig explicar-li-ho una vegada i una altra fins que va exclamar: «Quin pes que m'he tret del damunt...! Pare, li demano per favor, que aquestes coses que hem parlat les expliqui al meu pare, a veure si canvia d'actitud i em deixa viure en pau.»

Arribats a Marsella, on ens esperava el pare, el van deixar pujar al creuer. Vaig anar a rebre'l. «On és el meu fill? Ara sabrà el que és bo... fer-me això a mi. Quina vergonya. Em vol portar a veure el meu fill d'una vegada?!», va cridar. «Calmi's senyor, abans hem de parlar.» Ens vam ficar en una saleta on hi havia els dos tutors i la Carina. Aquesta va parlar en nom del capità i va explicar la insalvable dificultat que hi havia per continuar tenint en Miguel amb els companys al creuer. Després van parlar els tutors per comunicar-li el seu disgust per desconèixer l'estat anímic d'en Miguel. El pare abaixava els ulls avergonyit fins que va demanar disculpes per tot. Finalment vaig parlar jo i vaig explicar la conversa que havia mantingut amb en Miguel. Li vaig demanar que, si era possible, canviés l'actitud amb ell. «Crec que seria la millor teràpia que pot rebre el seu fill. Faci l'esforç d'acceptar-lo i estimi'l de debò. Tregui-li el complex de culpa que té per la mort de la seva mare...»

Va arribar el moment de l'encontre. En Miguel es cobria el rostre tement una bufetada. El pare el va abraçar amb certa tendresa, va agafar l'equipatge del noi i donant-li la mà van baixar del vaixell.

Gràcies a l'error comès pel pare d'en Miguel, en permetre'l anar al creuer, es va poder fer aquest pas de gegant.

Viatjant pel món

Geòrgia, la joia del Caucas

Bàrbara VirgilRutes bíbliques i expedicions
culturals Ruth Travel

El dia que la Tamo em va convidar a prendre el famós vi georgià a casa seva em va regalar també la bandera que tenia penjada a la paret. A mi, que no sóc gens de banderes, aquella em va semblar molt bonica, en un fons blanc cinc creus vermelles, la creu central, la desant Jordi, i en els quadrants les creus similars a la creu de Jerusalem.

La Tamo portava el nom de la gran heroïna georgiana, la reina Tamar, que va regnar a finals del segle XII. És curiós l'efecte dels noms en cada cultura, en aquell context del Caucas i voltants, Tamar és la reina de Geòrgia i no la Tamar bíblica, encara que és evident que el nom li venia d'aquella altra més antiga. Fos com fos, Tamar, que significa palmera en hebreu, simbolitza la rectitud. Rectitud d'un poble d'història mil·lenària.

Són d'aquelles terres, al Caucas, de les quals segurament poc hem llegit, si no és per algun conflicte polític amb els seus veïns. Entre Àsia i Europa, Geòrgia és un país amb un gran potencial, no només estratègic sinó també turístic, on la natura és exuberant, amb les seves imponents altituds, planúries fèrtils,

el mar Negre i els rius han fet que el territori aplegui una flora i fauna excepcional.

Visitar Geòrgia, o Sakartvelo en el nom dit pels mateixos locals, és un viatge que ja van fer Dumas, Pushkin i altres. Entre els més antics viatgers hi

trobaríem els argonautes i Jàson cap a la Còlquida, per apoderar-se del mític velló d'or. Aquest territori a l'est del mar Negre és Geòrgia. I de tot aquell mite en queden unes meravelloses peces d'orfebreria antiquíssima al Museu Arqueològic de Tbilissi. Tbilissi, és una

capital excepcional, esglésies, sinagogues i mesquites es poden trobar en un mateix carrer. L'hospitalitat dels georgians és reviure un dels seus grans dons cap al visitant. Seure a taula d'una família georgiana és tot un seguit de tradicions conservades com a signe d'identitat que cal valorar; els brindis, els discursos, la conversa, tot un art cap al visitant.

Però hi ha un lloc especial per a tots els georgians: Mtskheta, patrimoni de la humanitat, una de les ciutats més antigues de Geòrgia, antiga capital del regne d'Iveria, antic nom de l'actual Geòrgia, entre els segles III i V dC. Aquí va ser on els georgians acceptaren el cristianisme el 317, per les prèdiques de santa Nino. Encara que els cristians ja existien molt abans de la conversió dels seus reis i de fet en aquesta localitat, segons la tradició, s'hi conserva la relíquia de la Santa Túnica de Crist. A l'octubre hi ha la gran festa anual commemorativa. Sens dubte, un destí per passar la tardor entre els colors vermells del Caucas, descobrint antigues tradicions cristianes als monestirs, museus i en la seva gent: Geòrgia.

Santuaris amb història / BAIX CAMP, ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

Entre balmes i cingleres

EL SANTUARI DE L'ABELLERA

Joan
Pallarès-Personat

Prades, la Vila Vermella, dona nom a una serra de singular bellesa, amb paratges únics i diverses ermites. Camí de l'Abellera podem veure la de Sant Antoni, d'una nau, construïda de carreus ben tallats de roca sorrenca, vermellosa, del Buntsandstein, l'estrat primer de la serie Triàsica, la primera de l'era secundària. Més enllà i del mateix material hi trobem la de Sant Roc, igualment petita i també amb la teulada a dues aigües, i el nostre camí acaba al Santuari de la Mare de Déu de l'Abellera, a 1.000 metres sobre el nivell del mar.

L'Abellera és un santuari troglodític, de petites dimensions, una sola nau de 13 per 6 metres, en una cinglera i encabit sota una gran balma, un pedrís a la porta adovellada, dos finestrals a banda i banda de la façana, coberta de dues aigües i campanar d'espada, afegit al poc d'haver-se acabat l'ermita, de dos arcs, malgrat que només un té una petita campana i a l'interior només hi ha l'altar de la Mare de Déu. Anteriorment una porta d'accés tancava la balma i una barana protegia el visitant d'estimar-se per la cinglera, sobre la vall del riu Brugent. Els carreus vermellsos són del mateix material, la mateixa roca, que forma la cinglera.

El que veiem avui és un santuari del segle XVI, obrat cap al 1574, refet després dels estralls de 1936, però sobre un indret de culte anterior. La llegenda mariana ens parla d'una Mare de Déu que havia estat robada i que va ser trobada en aquest indret en assenyalar-li un eixam d'abelles a un pastor el lloc on era la imatge, d'aquí el nom de l'Abellera.

La festa es correspon a la data de les marededéus trobades, el 8 de setembre, si bé la solen celebrar el diumenge més proper. El 12 d'agost de 1956 la imatge fou coronada pel cardenal arquebisbe de Tarragona, monsenyor De Arriba i Castro. L'Aplec s'escau per Pasqua, dilluns de Pasqua florida, i els goigs foren escrits el 1925 per Melcior Font i musicats per Joan Llongueres; també Enric Casassas, el 1962, va dedicar una extensa monografia al santuari.

El 9 d'octubre de 1960 fou erigit a l'ermita un pedró recordant la figura del nostre literat d'avui, relacionat amb el santuari, en Melcior Font i Marsà. Nascut a Sant Andreu de Palomar, Barcelona, la nit de Nadal de l'any 1905, Font va viure una vida realment apassionant: poeta, traductor, periodista, dibuixant, assessor cinematogràfic...

Passà pel Seminari, on fou deixeble de Carles Cardó, va ser periodista a *El Matí*, *La Nau*, *La Publicitat* i *La Veu de Catalunya*. També publicà diversos llibres sobre teatre català o sobre autors catalans, en col·laboració amb Caterina Albert, Prudenci Bertrana, Josep Carner, Josep Maria de Sagarra i sobretot amb Rovira i Virgili.

En temps de la Generalitat Republi-

cana, entre 1931 i 1936, llevat el bienni negre, fou secretari del Conseller de Cultura de la Generalitat Bonaventura Gassol, i en els moments de l'esclat de la guerra, el 1936, juntament amb en Gassol ajudà centenars de persones en perill a sortir del país fins que la situació se li va fer insostenible i hagué d'exiliar-se ell mateix, primer a Niça i després a París, on continuà les seves activitats.

Però a França, a través de Marcel Pagnol, veí del seu petit pis del Quai des Orfèvres, entra d'assessor literari i guionista de cinema a Unifrance, treballant a *Journal d'un curé de campagne*, *El salario del miedo*, *Sangre y Luces*, i treballa amb Yves Montagne, Simone Signoret i, als darrers anys, amb Buñuel, Bardem, Berlanga i d'altres.

El 28 de setembre de 1959 fou ingressat d'urgència a l'Hospital Nord-americà de París, on a la seva dona Magda Martí i Travé demanà que fos portat en tren a Barcelona ràpidament, on en arribar pogué acomiadar-se dels seus amics Marià Manent, Tomàs Garcés i altres i on va morir el 3 d'octubre. Carles Sentís va dedicar-li un seguit d'articles en un temps en què costava parlar dels exiliats.

«Aquí va viure, com a ermità, cap a l'any 1484 fra Bernat de Boil, el primer vicari apostòlic d'Amèrica que acompanyà Cristòfol Colom en el seu segon viatge transatlàntic»

Però no marxem de l'Abellera sense esmentar un altre personatge vinculat al santuari d'una importància cabdal en la història de l'Església. Aquí va viure, humilment com a ermità, cap a l'any 1484 fra Bernat de Boil, qui havia nascut a Saidí entre 1440 i 1445, ingressà a Lleida a l'Orde dels Mínims, tot i que algunes fonts l'esmenten com benedictí, i fou secretari de Joan d'Aragó, arquebisbe de Saragossa, secretari de Ferran el Catòlic, comissari de galeres de Bernat de Vilamarí i que fins a la seva mort a Sant Miquel de Cuixà entre 1507 i 1509 va desenvolupar un munt d'activitats diplomàtiques arreu d'Europa.

Però fra Bernat de Boil ha passat a la història, sobretot, per haver estat el primer vicari apostòlic de Les Índies, d'Amèrica, acompanyant Cristòfol Colom en el segon viatge a Amèrica, amb quatre religiosos més. Partiren de Cadis el 25 de setembre, feren escala a Canàries i el 3 de novembre arribaren a les Antilles, on van descobrir la Dominicana, Puerto Rico, Guadalupe, Montserrat... Però en tornar a la Península, Bernat de Boil ja es queixà davant dels reis dels maltractaments i les malvestats que els homes de Colom infligien als natius, incompatibles amb un propòsit evangelitzador com era la seva fita.

Paraula i vida

Sant Pau a l'Areòpag d'Atenes

Durant el mes de maig passat vàrem celebrar a Barcelona una de les sessions de l'anomenat Atri dels Gentils, una proposta de diàleg i d'acostament a la cultura actual que el Sant Pare ha proposat a tota l'Església i que ha assumit i realitza el Pontifici Consell de la Cultura, que dirigeix el cardenal Gianfranco Ravasi.

Si torno sobre aquesta celebració és per recordar quines lliçons n'hauríem de treure i també per fer referència a les indicacions que en aquest sentit ens ha deixat el mateix cardenal Ravasi en unes declaracions seves sobre la celebració de l'Atri dels Gentils de Barcelona 2012. Els esdeveniments de l'actualitat es produeixen ara amb tanta rapidesa que és fàcil oblidar els fets passats, fins i tot si són recents, i també el seu missatge.

Com a expert en el coneixement de la Bíblia, el cardenal Ravasi ha trobat l'esperit de l'Atri dels Gentils en una pàgina del Nou Testament: quan sant Pau és portat a parlar a l'Areòpag d'Atenes, fet que és narrat en el capítol disset del llibre dels Fets dels Apòstols.

Pau, a Atenes, conversava amb alguns filòsofs epi-

curis i estoics. Alguns, no gaire amables amb ell, es preguntaven: «Què deu voler dir aquest xerraire?» I d'altres deien: «Sembla un predicador de divinitats estrangeres.» «Parlaven així —diu la Bíblia— perquè Pau els anunciava Jesús i la resurrecció. Llavors se l'endugueren amb ells i el van portar a l'Areòpag tot dient-li: 'Podríem saber què és aquesta doctrina nova que tu ensenyas?'»

Aquesta és la pàgina bíblica que, segons el cardenal Ravasi, inspira aquesta iniciativa de diàleg amb la cultura d'avui. I per això ha dit que «si imaginem sant Pau a l'Areòpag d'Atenes parlant a un grup de grecs i fent servir un llenguatge que pugui ser comprès, el veurem parlant del poeta Arat, del filòsof Cleant... Per tant, també avui dia hem de fer que aquest anunci cristià parli un llenguatge que sigui comprensible fins i tot per als qui no creuen perquè puguin interrogar-se sobre el significat de la vida, de l'ésser i l'existència».

L'Atri dels Gentils és sobretot un espai de trobada i de diàleg entre veus diferents i entre visions del món diverses, aprofundint sobre un tema determi-

nat d'interès comú. Sempre, però, centrat en l'home i en les expressions de la seva humanitat. Aquest és el terreny comú de trobada i de diàleg. En el cas de Barcelona, en sintonia amb la tradició artística catalana, fou el tema de la bellesa com a esforç creador de l'home i possible camí cap a l'experiència de la transcendència.

Ens equivocariem si penséssim que amb una celebració de l'Atri dels Gentils, en uns dies i llocs determinats, aquest compromís ja l'hem complert i que, com si diguéssim, ja l'hem acabat. Aquest espai de trobada és sobretot un capteniment, un estil de comportament, una sensibilitat especial amb uns valors que són universals i que gairebé formen part de la naturalesa humana, de la dignitat de la persona i també de la recerca humana de tots els temps. L'Atri dels Gentils és sobretot un compromís permanent perquè vol inspirar un estil de ser cristià en els nostres temps. Un estil marcat per la capacitat de construir ponts i de dialogar —amb desig també d'aprendre— amb tots aquells que es preocupin i es comprometin per la causa de l'home i del seu sentit. I, segons això, l'Atri dels Gentils mai no s'acaba.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Concili Vaticà II: La paraula de Déu

La constitució dogmàtica *Dei Verbum*, sobre la Revelació divina, va emfatitzar la importància que a l'Església escoltéssim la paraula de Déu, ja que és a través d'aquesta com Déu mateix se'ns revela. Pel coneixement natural la humanitat podia arribar a la convicció de l'existència d'un Déu creador i omnipotent, i pels ensenyaments de la Bíblia podíem conèixer-lo millor, per exemple la seva Aliança amb el poble escollit, però per la paraula de Jesucrist sabem molt més i amb certesa més gran: coneixem que Déu és amor.

La *Dei Verbum* és un document que no va tenir una redacció fàcil. Per contra, el primer esborrany va ser desestimat pels pares conciliaris i van ser necessàries fins a quatre redaccions per a ser aprovat, això sí, de manera gairebé unànime: 2.344 vots a favor i sis en contra.

Què és el que feia necessària tanta precisió en les paraules? Calia jugar de manera satisfactòria les dues fonts de la revelació, l'Escriptura i la Tradició, que no tots els cristians valoren igualment i que, en determinades èpoques, van tenir un pes desigual.

Ambdues fonts són necessàries i es complementen. La tradició és la que, en l'època patristica, va fixar el cànon de llibres inspirats per l'Esperit Sant, i la Sagrada Escriptura ha estat el tresor del qual s'ha nodrit la fe. El Concili va recomanar una lectura atenta de la Bíblia, de l'Antic i del Nou Testament, que s'interrelacionen l'un amb l'altre, sense que capiga menysprear el primer, al qual cal donar la importància que li dona el judaisme, però veient el Nou com a continuació històrica i culminació interpretativa de tota la paraula de Déu.

Però la transmissió de la Paraula no sols s'assenta en l'Escriptura i la Tradició, sinó que hi ha un tercer factor a tenir en compte: el Magisteri de l'Església, que confirma o rebutja interpretacions que s'han donat de la Bíblia o dels ensenyaments cristians en general. La utilització de diversos gèneres literaris, també els costums i usos de l'època en què van ser redactats els escrits, poden provocar a vegades diferències interpretatives que han de ser resoltes tenint en compte el conjunt de l'Escriptura i les consideracions sobre aquests textos que ha fet

l'Església durant segles. Els teòlegs tenen una gran missió d'estudiar la Revelació en el sentit d'interpretar, de manera a vegades nova però sempre fidel als ensenyaments del Magisteri, els ensenyaments que contenen els llibres sagrats i la voluntat de Crist sobre la seva Església. L'acceptació del Magisteri com a última paraula no és coacció a la llibertat investigadora, sinó garantia que la interpretació no s'aparta de la veritat revelada.

La *Dei Verbum* declara, en aquest sentit, que «la funció d'interpretar autènticament la paraula de Déu, escrita o transmesa, ha estat confiada únicament al magisteri viu de l'Església», entenen naturalment que «aquest magisteri no està per damunt de la paraula de Déu, sinó al seu servei». Això requereix a vegades humilitat per part dels estudiosos. La voluntat del concili Vaticà II va ser que tot el poble de Déu, no sols els científics, es familiaritzés amb la paraula de Déu, que va adquirir més rellevància en la santa missa. En aquest aspecte, el Concili va animar les famílies a la lectura freqüent de la Bíblia a casa seva.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Prímat

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI III)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 4)

Comentari de la Paraula

AGOST

- 19. DIUMENGE**

Diumenge XX de durant l'any, Verd.

Lectures: Proverbis 9,1-6 / Salm 33 / Efesis 5,15-20 / Joan 6,51-58

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Joan Eudes, prev. i fund.; Magí, mr.; Lluís d'Anjou, b.; Ezequiel Moreno, prev.
- 20. DILLUNS**

Sant Bernat (MO), Blanc. Lectures: Ezequiel 24,15-24 / Salm Deuteronomi 32,18-21 / Mateu 19,16-22

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Cristòfor i Leovigild, mr.; Samuel, prof.; beat Arquimbau, prev. i mr.
- 21. DIMARTS**

Sant Pius X (MO), Blanc. Lectures: Ezequiel 28,1-10 / Salm Deuteronomi 32-36 / Mateu 19,23-30

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Privat, b. i mr.; Bonosi i Maximia, mr.; Santes, Ciríaca, mr.
- 22. DIMECRES**

La Mare de Déu, Reina (MO), Blanc.
- Lectures: Ezequiel 34,1-11 / Salm 22 / Mateu 20,1-16a

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Timoteu, mr.
- 23. DIJOUS**

Fèria, Verd. Lectures: Ezequiel 36,23-28 / Salm 50 / Mateu 22,1-14. O bé: *Santa Rosa de Lima* (ML), Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Felip Benici, prev.
- 24. DIVENDRES**

Sant Bartomeu (F), Vermell. Lectures: Apocalipsi 21,9b-14 / Salm 144 / Joan 1,45-51

ALTRES CELEBRACIONS: Santes, Emília de Vialar, rel. i fund.; Àurea, vg. i mr.
- 25. DISSABTE**

Fèria, Verd. Lectures: Ezequiel 43,1-7a / Salm 84 / Mateu 23,1-12. O bé: *Sant Lluís de França* (ML), Blanc. Lleida i Urgell: *Sant Josep de Calassanç* (MO), Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Genís, mr.; Santes, Patrícia.

Josep Rius-Camps
Teòleg i biblista

Una resposta provocativa?

Acabo de tornar de l'Hospital de l'Esperit Sant. No m'imaginava que l'Esperit Sant aprofités aquestes situacions per fer-me veure el sentit profund del «cos/cadàver» de Jesús. Però anem per pams. Els jueus s'han posat a debatre entre ells sobre la darrera afirmació de Jesús: «Com pot aquest donar la seva carn a menjar?» En la resposta de Jesús s'entrecreuen el tema del pa, central en tota l'homilia, i un de nou, el de la sang: «Us ho asseguro: Si no preneu (mengeu) la carn del Fill de l'home i la seva sang no beveu, no teniu en vosaltres la vida. Qui menja la seva carn i beu la seva sang te vida definitiva, i jo el ressuscitaré el darrer dia, car la meua carn és veritable menjar i la meua sang veritable beguda. Qui menja la meua carn i beu la meua sang resta en mi i també jo en ell...» Per a un jueu, i encara més per als dirigents, seria una veritable provocació que Jesús els invités a «menjar la seva sang», cosa totalment prohibida per la Llei de Moisès (vegeu Ac 15,20.29). I aquí ve la perla conservada tan sols pel còdex Beza: «...com el Pare resta en mi i també jo en el Pare: Us ho asseguro: Si no preneu el cos del Fill de l'home com el pa de la vida, no teniu vida en ell.» Tenim, doncs, dues presumptes respostes de Jesús a la qüestió plantejada pels dirigents jueus, però la segona només l'ha conservada el còdex Beza. Més tard, en la transmissió manuscrita s'hauria suprimit la segona, considerant que era una vulgar repetició de la primera. Hi ha dos detalls importantíssims que no es poden passar per alt: Beza parla dues vegades de «prendre la carn/el cos del Fill de l'Home», conferint-li sentit eucarístic. En segon lloc, el terme «cos», en l'escrit de Joan, té sempre connotacions de mort (Jn 2,21; 6,56 D05; 19,31.38a.38b.40; 20,12). Per acabar-ho d'adobar, el terme «sang» només es presenta en la primera resposta de Jesús, que jo considero una glossa. En tot el capítol sisè Joan comenta en detall el tema del pa de la vida.

Lectures bíbliques

Diumenge XX de durant l'any

Lectura primera	Pr 9,1-6	Lectura segona	Ef 5,15-20
Veniu a menjar el meu pa i a beure els meus vins		Mireu d'entendre què vol de vosaltres el Senyor	
Lectura del llibre dels Proverbis:		Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:	
La saviesa ha construït el seu palau, hi ha posat set columnes. Prepara els seus guisats i els seus vins i fa parar la seva taula. Després envia les serventes a cridar des dels punts que dominen la ciutat: «Que vinguin els il·letrats.» I als qui no tenen enteniment, ella els diu: «Veni a menjar el meu pa i a beure els meus vins. Deixeu la vostra ignorància i viureu, i avançareu pel camí del coneixement.»		Germans, fixeu-vos bé com viviu; no sigueu com la gent que no sap el que fa, sinó com gent de seny, mirant de treure bé del moment present, perquè els temps que vivim són dolents. No sigueu d'aquells que no fan cas de res: més aviat mireu d'entendre què vol de vosaltres el Senyor. No begueu massa, que el vi porta a la disbauxa. Deixeu que us ompli l'Esperit Sant. Exhorteu-vos els uns als altres amb salms, himnes i càntics espirituals, canteu al Senyor en els vostres cors, donant sempre gràcies de tot a Déu Pare, en el nom de Jesucrist, el nostre Senyor.	
Salm responsorial	33	Al·leluia	Jn 6,57
Beneiré el Senyor en tot moment, tindré sempre als llavis la seva lloança. La meua ànima es gloria en el Senyor; se n'alegraran els humils quan ho sentin.		Qui menja la meua carn i beu la meua sang està en mi i jo en ell, diu el Senyor.	
R. Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor.		Evangelí	Jn 6,51-58
Sants del Senyor, venereu-lo; venereu-lo i no us mancarà res. Els rics s'empobriran, passaran fam, però els qui busquen el Senyor no els faltarà cap bé. R.		La meua carn és un veritable menjar, i la meua sang és una veritable beguda.	
Veniu, fills meus, escolteu-me; us ensenyaré com heu de venerar el Senyor. ¿Qui és l'home que estima la vida, que vol viure temps i fruit de benestar? R.		Lectura de l'evangelí segons sant Joan:	
		En aquell temps, Jesús digué als jueus: «Jo sóc el pa viu, baixat del cel. Qui menja aquest pa, viurà per sempre. Més encara: El pa que jo donaré és la meua carn, perquè doni vida al món.» Els jueus es	

posaren a discutir. Deien: «Com s'ho pot fer aquest, per donar-nos la seva carn per menjar?» Jesús els respongué: «Us ho dic amb tota veritat: si no mengeu la carn del Fill de l'home i no beveu la seva sang, no podeu tenir vida en vosaltres. Qui menja la meua carn i beu la meua sang té vida eterna, i jo el ressuscitaré el darrer dia. Ben cert: la meua carn és un veritable menjar, i la meua sang és una veritable beguda. Qui menja la meua carn i beu la meua sang està en mi i jo en ell. A mi m'ha enviat el Pare que viu, i jo visc gràcies al Pare; igualment, els qui em mengen a mi viuran gràcies a mi. Aquest és el pa baixat del cel. No és com el que van menjar els vostres pares. Ells van morir, però els qui mengen aquest pa, viuran per sempre.»

Barcelona

El cardenal viatja a Fàtima amb els sacerdots joves

L'arquebisbe de Barcelona s'ha desplaçat a Portugal amb una vintena de capellans ordenats els últims anys

Joan Piñol
Barcelona

El cardenal Lluís Martínez Sistach ha anat fins a Fàtima i Lisboa juntament amb una vintena de sacerdots joves, dels ordenats els últims set anys. L'objectiu del viatge era poder estar junts, pregar plegats i conèixer la realitat eclesial del Patriarcat de Lisboa i el santuari de Fàtima. Aquest tipus d'experiència amb els sacerdots més joves de la diòcesi es va iniciar fa cinc anys amb un viatge a Milà. L'any següent van anar fins a Lió però ara feia dos anys que no es produïa aquest encontre a causa de la Jornada Mundial de la Joventut de l'any passat i de la peregrinació del Camí de Sant Jaume fa dos anys. Enguany, doncs, es recupera aquesta iniciativa.

El grup va marxar de Barcelona el dilluns 6 d'agost i va tornar el divendres 10. Durant el viatge han visitat Lisboa, on van ser rebuts pel patriarca de Lisboa, el cardenal José Policarpo. El cardenal Sistach i els capellans barcelonins van poder parlar amb el patriarca de Lisboa sobre la Missió Metròpolis que es va celebrar a la capital portuguesa durant la Quaresma passada. El grup també va poder celebrar missa a la Catedral lisboeta i a l'emblemàtic monestir dels Jerònims, construït a principis del segle XVI. Una de les experiències intenses del viatge va ser la visita al santuari marià de Fàtima on el grup va poder celebrar una missa a la Capelinha de les Aparicions, lloc on la Verge es va aparèixer a tres pastors l'any 1917. L'eucaristia, celebrada en

català, va ser presidida pel cardenal Sistach que va destacar el fet que la Verge Maria s'hagués aparegut a uns pastors «que no tenien ni estudis però eren persones senzilles que resaven i tenien tota la fe».

Igualment, els sacerdots acompanyats pel cardenal van visitar una parròquia propera a Fàtima, a la petita localitat d'Aveiras. Aquest poble acull una forta obra social per part de molts

«El viatge és una oportunitat perquè els joves preveres convinsquin uns dies amb el cardenal en un ambient distès i fratern»

cristians compromesos. Entre d'altres, tenen una residència d'ancians, una guarderia i una casa per a infants en risc d'exclusió social.

Un dels sacerdots que va participar en aquesta experiència destaca que es tracta d'un viatge per descansar de tota l'activitat del curs pastoral. «A més, ens retrobem amb molts companys i amics capellans que normalment no veiem», recalca el jove mossèn. És precisament aquest esperit de comunió

fraterna entre els sacerdots joves el que cerca aquest viatge. Sobretot perquè la gran majoria van ser companys al Seminari barceloní però, a causa de les seves actuals responsabilitats pastorals, no tenen gaires oportunitats per retrobar-se tots plegats. De la mateixa manera, també és una oportunitat perquè els joves preveres convinsquin uns dies amb el cardenal en un ambient distès i fratern. En el viatge també els va poder acompanyar el rector del Seminari Conciliar de Barcelona, Mn. Josep Maria Turull.

Un dels aspectes que es poden destacar d'aquest viatge és que, per primer cop, el cardenal ha informat del que anaven fent a través de les xarxes socials. El Twitter de l'arquebisbe de Barcelona ha recollit les diferents etapes del viatge. Des del passat mes de maig el cardenal té un compte propi al Twitter a través del qual penja informacions sobre les seves activitats i també petites reflexions.

Mor l'historiador Josep Maria Ainaud de Lasarte

J. P.
Redacció

L'eminent estudiós i historiador Josep Maria Ainaud de Lasarte va morir a Barcelona el dijous 9 d'agost als 87 anys. Fill d'una família burgesa barcelonina va viure en un ambient molt lligat a la cultura i la literatura. Ainaud va cursar estudis a l'escola republicana abans de la guerra civil i, més tard, es va llicenciar en Dret. Tanmateix, de ben jove ja va destacar per la seva inclinació per la diciplina que el portà a ser conegut i respectat, la història. En especial, va aprofundir en l'estudi del catalanisme i de les principals figures polítiques del segle XX a Catalunya com ara Cambó, Prat de la Riba, Domènech i Montaner i Francesc Macià, entre d'altres. En aquest sentit, la recuperació del gènere biogràfic el va consagrar com un dels grans historiadors de la seva època però, sobretot,

com un gran divulgador i un mestre a l'hora de narrar els episodis i els personatges polítics més rellevants.

Ainaud de Lasarte va dedicar-se en profunditat a la difusió de la història i era conegut popularment gràcies a les seves nombroses aparicions televisives i les seves col·laboracions a revistes com *Historia y Vida*. Igualment va ser conegut gràcies al seu pas per la política de la mà de Jordi Pujol sobre qui va exercir una forta influència ideològica. Tant, que el mateix expresident a les seves memòries defineix Ainaud com un dels seus «mestres». Lasarte es va afiliar a Convergència Democràtica l'any 1976 i va ser escollit diputat en les primeres eleccions al Parlament de Catalunya després de la dictadura, l'any 1980. Més tard, va ser regidor a l'Ajuntament de Barcelona entre els anys 1987 i 1990. Passada aquesta data es retirà de la política activa per dedicar-se en exclusiva a l'estudi de la història.

Pujol va definir Ainaud de Lasarte com un «mestre de pensament que transmetia valors, un mestre de l'ètica». I és que amb Ainaud segurament ha desaparegut una de les figures cabdals de la seva generació, un dels últims mestres de la cultura catalana.

En Josep Maria Ainaud ha estat reconegut com a periodista, advocat, historiador i humanista. Una vessant no tan coneguda és la seva faceta com a cristià. Els últims anys va patir una creixent ceguesa que el va unir encara més a la seva fe cristiana. En una entrevista a *Catalunya Cristiana* concedida per Sant Jordi de l'any 2011 i que va aparèixer al número 1.648, Ainaud expressava que «el fet de no veure-hi m'ha donat una gran lliçó d'humilitat i una gran confiança en Déu». Igualment va defensar les arrels cristianes de Catalunya. «Si hi ha una cosa que té arrels cristianes és precisament la cultura catalana», va afirmar Ainaud

en aquella entrevista. També es va mostrar crític amb diverses iniciatives de recuperació de la memòria històrica com ara el Memorial Democràtic. «És una visió molt negativa de les coses, molt sectària i parcial», va expressar Ainaud en el seu moment.

Cal recordar que des de la seva visió cristiana i des dels propis orígens (tenia família francesa, alemanya i andalusa) sempre va defensar un nacionalisme inclusiu. En aquest sentit, va fer fortuna la seva frase «Catalunya no és una raça, sinó una cultura, i per això no exclou ningú que s'hi vulgui integrar».

Ainaud va rebre la medalla d'or de la Generalitat de Catalunya de mans del president Artur Mas el mes de març passat en una de les seves últimes aparicions públiques. La família de l'historiador prepara un acte públic de cara al setembre a Barcelona perquè tothom es pugui acomiadar de Josep Maria Ainaud de Lasarte.

Lleida

Romiatge dels Fanalets de Sant Jaume

El bisbe Joan Piris presideix els actes multitudinaris en honor de l'apòstol

Jordi Curcó
Lleida

Una antiga llegenda lleidatana atribueix l'evangelització d'aquesta ciutat a Sant Jaume. Així, s'explica que l'apòstol arribà en una nit fosca fins al peu de les muralles de la ciutat de Lleida. Cansat i famolenc, es deturà per descansar i tot seguit s'introduí dins la ciutat i continuà camí amunt, però malgrat el compte que parava, va aixafar una bardissa i se li clavà una punxa al peu que l'impedia caminar. Adolorit, es veié obligat a aturar-se, i encara que intentà treure's la punxa, la foscor feia infructuosos els seus esforços. Com que patia tant, els seus gemecs profunds van arribar fins a les oïdes dels àngels del cel, que acudiren en auxili del pelegrí amb «fanalets de llum», tot il·luminant la fosca nit i facilitant que el Sant pelegrí pogués treure's la punxa i continuar el seu camí apostòlic.

Rememorant aquest fet llegendari, la vesprada del 24 de juliol, vigília de la festa de l'apòstol, els infants de Lleida, acompanyats pels seus pares, padrins o familiars, acudeixen al Romiatge dels Fanalets de Sant Jaume, acompanyant la imatge de l'apòstol pels carrers de la ciutat. També enguany es va rememorar la llegenda, en un Romiatge multitudinari que va omplir de llum els carrers de Lleida.

La festa religiosa i popular alhora, amb 403 anys de provada tradició, va ser organitzada, com ja és costum, per l'Agrupació llerdenca de Pessebristes, que enguany celebra el seu 50è aniversari. Per aquest motiu l'entitat va confeccionar uns mocadors amb el color de la bandera de la ciutat i la

Jordi Curcó

El Penó de Sant Jaume encapçalà el Romiatge dels Fanalets pels carrers de Lleida.

imatge de Sant Jaume, que molts dels participants van dur al coll.

Abans del Romiatge, a les 8 de la tarda, a la parròquia de la Mare de Déu del Carme se celebrà la ja tradicional Missa dels Fanalets, oficiada pel bisbe Joan Piris. En acabar la celebració, el mateix bisbe procedí a la benedicció dels fanalets que molts infants duïen a les mans.

Tot seguit, a la Rambla de Ferran, davant de la mateixa parròquia on s'havia celebrat l'Eucaristia, s'inicià el Romiatge dels fanalets. Encapçalava la comitiva el Ball de Bastons del Centre Lleidatà de Dansaires, així com els ge-

gants de la ciutat, que lluien els nous fanalets realitzats per l'artista José Antonio Ferrer. Tot seguit venia ja el penó de Sant Jaume, que era portat per la junta i pubilles del barri de Jaume I, i darrere el bisbe Joan Piris, acompanyat pel consiliari dels pessebristes Mn. Vicenç Alfonso i altres preveres. Seguits aquests per les primeres autoritats, encapçalades per l'alcalde Àngel Ros i el conseller d'Agricultura, el lleidatà Josep M. Pelegrí. Tots ells duïen els mocadors del Romiatge al coll.

La banda municipal, dirigida per Amadeu Urrea, precedia amb les notes de la marxa dels Fanalets la carrossa

amb la imatge de Sant Jaume, obra de l'escultor Jaume Gort (1966), rodejada i seguida per una multitud de lleidatans, amb una destacada participació dels infants amb fanalets multicolor. El Romiatge enfilà pel carrer del Carme i continuà per tot l'Eix Comercial de la ciutat de Lleida, fins arribar a la capella del Peu del Romeu, al carrer Major, on diu la llegenda que Sant Jaume es clavà la punxa al peu. En aquest indret la Banda Municipal interpretà la sardana *Els Fanalets de Sant Jaume*, del mestre Víctor Mateu, recuperada enguany.

La comitiva continuà un pocs metres fins arribar a la Plaça de les

Comèdies, davant l'antic Hospital de Santa Maria i la Catedral Nova, on tingué lloc la cloenda oficial del Romiatge amb la benedicció dels fanalets i els parlaments del bisbe Piris i l'alcalde Àngel Ros. Finalment va ser l'actuació del Ball de Bastons, el Ball dels Gegants de Lleida i la interpretació de la «Santa Espina» per la Banda Municipal, que va donar el colofó final a la Festa dels Fanalets 2012. Tot seguit, a la sala d'actes de la regidoria de Cultura es féu el lliurament de premis del LXXI Concurs dels Fanalets de Sant Jaume, convocat per l'Agrupació llerdenca de Pessebristes i en el qual van participar uns 200 fanalets.

Eucaristia a la capella del Peu del Romeu

J. C. / Lleida

Com és costum tots els anys en la diada de Sant Jaume, a les 9 del matí del dimecres 25 de juliol tingué lloc la celebració de l'Eucaristia a l'antiga Capella del Peu del Romeu, ubicada en el bell mig del carrer Major de Lleida, seu de l'Agrupació llerdenca de Pessebristes, que té cura de l'organització de la Festa i Romiatge dels Fanalets de Sant Jaume.

La Missa, l'única que se celebra durant l'any en aquesta capella, fou presidida enguany pel bisbe de Lleida Joan Piris. Amb ocasió del 50è aniversari de l'Agrupació llerdenca de Pessebristes, va concelebrar el consiliari de l'entitat, Mn. Vicenç Alfonso. A la celebració hi va assistir la regidora de Cultura de la Paeria, Montse Parra, acompanyada per altres regidors i pel president de l'entitat Àngel León i membres de la junta.

Cal destacar la nombrosa assistència

de fidels que assistiren a aquesta Missa, que van omplir de gom a gom el petit recinte de la capella, fet que obligà a un bon nombre dels presents a seguir la celebració des de l'exterior.

El bisbe Piris, en la seva homília, ha destacat el fet que la fe és una fe apostòlica, entroncada amb els apòstols. En aquest sentit, reconeixent la importància que té a casa nostra la tradició que atribueix a Sant Jaume l'evangelització de la ciutat de Lleida i referint-se a la lletra de la popular cançó del Romiatge dels Fanalets, quan es canta "Sant Jaume ve de Galícia / Sant Jaume ve d'Aragó / i a Lleida va deixar estesa / la Fe de Nostre Senyor"; digué que l'important d'aquesta tornada és quan diu «La Fe de Nostre Senyor», convidant els fidels a ser coherents amb aquesta Fe rebuda.

La celebració es cloqué amb el cant dels *Goigs en lloança de Sant Jaume dels Fanalets*, editats amb motiu del cinquantè aniversari dels pessebristes.

Jordi Curcó

La petita capella del Peu del Romeu s'omplí de gom a gom en la missa en honor a Sant Jaume dels Fanalets.

L'edició ha recuperat una antiga partitura del mestre Víctor Mateu, on es recull el tradicional cant tan conegut i estimat pels lleidatans, que va ser la cloenda solemne a l'acte religiós.

La capella del Peu del Romeu va romandre oberta durant tota la jornada

fins el vespre. Així van ser un gran nombre els lleidatans que la visitaren tot celebrant el dia de la festa de l'apòstol i venerant la popular imatge de Sant Jaume dels Fanalets, que es trobava rodejada de flors i ciris, ofrena dels fidels i devots.

Girona

«Cal pensar en totes les persones que més han sofert»

Compromís i pregària de l'Església de Girona amb els damnificats per l'incendi de l'Alt Empordà

Víctor Gay
Girona

El gran incendi del mes de juliol a l'Alt Empordà és també, en les seves més de deu mil hectàrees destruïdes, el gran incendi del bisbat de Girona. Afectà als arxiprestats de l'Alt Empordà Marina i Interior, i més de vint parròquies.

Com ja informà *Catalunya Cristiana*, la primera reacció «parroquial» va ser la d'oferir locals per a l'acollida de persones damnificades i afectades per l'incendi, fossin de les pròpies localitats o estiguessin de pas, xofers de vehicles de transport atrapats a l'autopista i a la carretera nacional, viatgers del trens immobilitzats o infants que eren de colònies.

Mentrestant, el bisbe es mantenia en contacte amb els rectors de les parròquies i encoratjà l'acció que Càritas de Figueres va promoure també de forma immediata per ajudar les persones afectades, amb subministrament d'aliments i roba.

Agraïment i reflexió del bisbe Francesc

A mesura que s'obrien les vies de comunicació a la comarca empordanesa, el bisbe s'hi traslladà per verificar sobre el terreny els efectes catastròfics d'aquest nou desastre. D'aquestes visites en sortí una reflexió i un missatge que difongué per mitjà del programa «Església Viva», que realitza el departament de Ràdio de la Delegació de Mitjans de Comunicació Social del bisbat.

En primer lloc el prelat va agrair la feina feta per tots els que participaren en les tasques d'extinció. «Estic commogut per tantes i tantes mostres d'estimació, de solidaritat. En la tragè-

Les flames envolten Vilanant, on es perfila la silueta de l'església de Santa Maria.

dia es va sentir un clam unànim: som aquí per lluitar, som aquí per acollir...», i va afegir també: «Ara caldrà que la solidaritat i la fraternitat no s'aturin». Va demanar que «tots, ni que sigui per alguns dies, ens considerem de l'Alt Empordà. Cal pensar en les famílies, especialment aquelles que ho han perdut tot i no tindran mitjans per començar. Cal pensar en les persones que més han sofert, que sàpiguen que estem al seu costat, que estem al costat dels altres».

Va acabar el seu missatge amb esperança, després d'una de les visites entre la Jonquera i Cantallops: «enmig d'una gran extensió cremada, vaig veure una petita illa verda, un tros que

«Mons. Pardo es va reunir amb nombroses persones que havien patit l'incendi en les seves cases i finques»

s'havia salvat del foc. Va ser per a mi un signe de futur», i va acabar dient: «Potser molts no tornarem a veure l'Alt Empordà tal com era, però segur que reverdirà. Estic convençut que Déu ens donarà força i enginy per fer-ho possible. Ho demanaré molt especialment des d'Agullana, des del santuari de les Salines i anant al de la Mare de Déu de la Salut de Terrades».

Trobades a les Salines i Terrades

Dit i fet, el darrer diumenge de juliol el bisbe era al santuari de les Salines, de la parròquia de Maçanet de Cabrenys. Era una visita ja programada abans de l'incendi, precisament per be-neir la nova imatge de la Verge, que substituïa la que havia estat sostreta feia uns mesos. Des de la perspectiva física del santuari, respectat per les flames, es dominava gran part de la zona afectada. Mons. Pardo es va reunir amb nombroses persones que havien patit en les seves cases i finques l'incendi i també va fer un nou

recorregut per la zona més propera.

I el dissabte 11 d'agost, al santuari de la Mare de Déu de la Salut de Terrades, parròquia malmesa pel foc i on es va lluitar per salvaguardar el mateix santuari i el centre sociosanitari que les Germanes de la Caritat de Santa Anna hi mantenen, el bisbe presidí la celebració de l'Eucaristia per les víctimes i damnificats. Fou a les 7 de la tarda. Tothom hi era convidat.

En paral·lel, les parròquies afectades fan balanç dels danys que han patit directament i de les accions d'abast social que cal dur a terme entre els feligresos afectats. És la resposta de l'Església diocesana, en la mesura de les seves possibilitats.

Els «Grups de Vida», les noves comunitats cristianes de joves a la diòcesi

V. G. / Girona

En la Vetlla de la Pasqua Jove d'enguany a Besalú es va donar el tret de sortida dels Grups de Vida, que es presenten en l'inici del Curs Pastoral 2012/2013 com «una veritable comunitat cristiana de joves que viuen sense complexos la fe en Jesús». En paraules del delegat episcopal d'aquesta pastoral, Mn. Jordi Callejón: «El Grup de Vida és «la Masia» de l'Església diocesana, i el bisbe és el pastor. El Grup de Vida és una agrupació diocesana arrelada a una comunitat concreta o en una agrupació de parròquies o en algun moviment del bisbat».

En aquests moments, els primers Grups de Vida a la diòcesi funcionen a Girona i a Blanes, mentre es treballa per tal que abans no s'acabi l'any siguin presents en mitja dotzena de localitats de la diòcesi. Tot i que Mn. Jordi no s'està de dir que: «Els Grups de Vida que neixen a la diòcesi seran els que Déu voldrà. No cal fixar-se en el nombre, tan sols s'ha de mirar la qualitat, és a dir la voluntat dels joves per fer un seguiment seriós de Jesucrist».

Els Grups de Vida volen estar presents en la realitat dels joves d'avui, i no ser aliens a les necessitats dels altres, ser conscients dels problemes i dificultats que de forma especial

afecten a molts joves i ajudar-los amb iniciatives pròpies dels cristians.

La procedència dels joves en els Grups de Vida és molt variada, no sols els que pugen des de les catequesis, també de grups de confirmació, de monitors d'esplai, joves músics, universitaris i joves que cerquen el seu lloc i el seu paper en la societat.

El bisbe Francesc, que no amaga la seva dedicació a aquesta pastoral, considera que els Grups de Vida són «un goig i una esperança per a l'Església diocesana del futur, per a les nostres parròquies i perquè les noves generacions puguin fer un encontre amb Crist acompanyats dels que avui formen i formaran aquests grups de

vida i d'amor en camí».

També han preparat un «decàleg» dels grups. Encara que no es presenta amb aquest nom, sinó amb el d'unes «Idees ràpides», són deu referències que defineixen aquesta experiència en la pastoral amb joves. Són aquestes: No tanca per vacances; se sap l'hora que s'entra, mai la que se surt; el veritable animador del GV és Jesucrist; el bisbe n'és el responsable; sense Eucaristia no hi ha Grup; sense pregària tampoc; sentir-se diocesà és fonamental; el GV és la Masia del bisbat, ens estem formant per jugar en el primer equip; el treball del curs i el de l'estiu és fonamental; el GV ha de ser sensible al clam dels pobres.

In memoriam

La càtedra de Joan Bassegoda Nonell

Gustavo García Gabarró

Doctor arquitecte

Vicepresident d'Amics de Gaudí

Ens ha deixat Joan Bassegoda Nonell. Ens ha deixat un catedràtic d'alçada.

El vaig conèixer com a estudiant d'arquitectura, ara fa trenta anys. Des de llavors sempre li he dit Professor, perquè ho era. De seguida em va captivar l'atenció gratuïta que era capaç d'oferir-me aquell catedràtic erudit. Ens va obrir els ulls al coneixement en el sentit més ampli, a la recerca de la Veritat sense límits en tots els àmbits del saber. Una tasca apassionant que comunicava amb il·lusió i excel·lència als seus alumnes i col·laboradors.

Amb els anys vaig comprendre que no ens va transmetre els seus coneixements, ni directius o criteris, sinó que se'ns donava ell mateix. Joan Bassegoda va treballar sense descans i va viure lliurat a l'estudi i a la divulgació en les seves múltiples facetes. Fins i tot els dies festius solia ser a la Càtedra Gaudí des de primera hora del matí, teclejant incansablement el seu vell Macintosh. «...això de les vacances, l'oci i el descans és una reminiscència burgesa», em va dir una vegada, «cal guanyar-se el pa cada dia, com indica sant Pau».

Des del començament em va parlar de Gaudí, la seva passió. Sovint subratllava que Gaudí tenia els ulls blaus, just com els del Professor; d'un blau intens que s'il·luminaven de forma especial quan parlava del mestre de Reus. Moltes vegades va dir que tenia ganes d'arribar al Paradís per trobar-se amb Gaudí. «Li he de fer moltes preguntes.»

Agustí Codinach

Amb gran dedicació va dirigir la meua tesi doctoral, ara fa vint anys, i em va ajudar a descobrir els secrets amagats que habiten en les formes naturals que tant van captivar Gaudí. I ho va fer, no com un romàntic, que ho era, sinó com un científic, que va exercir com a tal. «Desenvoluparem uns càlculs estructurals sobre aquesta o aquella espècie i en compararem els resultats...»

El Professor Bassegoda es va distingir per un humor fi, present en totes les seves facetes. La seva ironia, mai feridora, sempre didàctica, va ser indissociable de la seva obra i del seu tracte habitual. Als serveis de la Càtedra va penjar durant un temps un cartell que

deia: «No estireu la cadena com si us hi anés la vida, suavitat, si us plau.»

Alguns han expressat limitacions ideològiques en tractar sobre ell. Res més allunyat de la realitat, ja que va ser un amant, sobretot, de la llibertat, que ell també va practicar, capaç d'integrar les visions i matèries més dispars. Va ser destructivament conservador, com diran alguns, però a la vegada un incendiari anarquista o revolucionari intel·lectual. Per riure's de les coses, començava i acabava per ell mateix. De fet, moltes vegades es reia del món.

Més tard, el temps ens va dur a compartir publicacions que vam redactar junts, cursos que vam impartir junts, exposicions que vam projectar junts,

sempre amb la mirada fixa en Gaudí i el seu entorn. Però quin luxe i... com vam disfrutar!

Durant aquests darrers anys hem compartit aventures —s'han de dir així— viscudes des de l'Associació d'Amics de Gaudí, que va presidir des del 1966. I així fins a l'últim dia hem continuat aprenent d'aquest generós Professor que sabia ensenyar fins i tot deixant anar alguna paraulota. Home honrat i de conviccions fermes que vivia des d'una coherència exemplar, «un tio legal», com en dirien avui.

Ara veiem en tota la seva dimensió l'immens llegat que ens ha deixat, de saviesa, d'erudició, de llibertat. En tindrem cura i el procurarem transmetre de la mateixa

manera que el vam rebre.

Una vegada, estimat Professor, em vas dir amb solemnitat que s'ha d'intentar eliminar la burocràcia, però mai el protocol. Doncs bé, ara aquest protocol ens convida a nosaltres, els teus amics, a retre un serè, profund i fructífer homenatge a aquest art que, com t'agradava recordar, «es destaca en les frases de Ramon Llull al *Llibre d'Amic e Amat*, les sentències de Ciceró a *De Amicitia* i els versets de sant Pau a la «Carta als Efesis», on es defineix i elogia el noble i sublim sentiment de l'amistat entre humans».

Ens ha deixat Joan Bassegoda Nonell. Ens ha deixat una Càtedra de gran alçada.

Sant Feliu de Llobregat

El compromís dels oblats benedictins del monestir de Montserrat

Redacció

Montserrat

Sant Benet va redactar la seva Regla el segle VI pensant en els monjos que viuen en un monestir, però aquest venerable text és també font de vida autèntica per a homes i dones que, en els seus àmbits —familiar, laboral, d'amistat...— desitgen viure amb convicció i profunditat l'Evangelí, i que troben en l'espiritualitat benedictina, fortament bíblica, litúrgica, cristocèntrica, un camí de llum que els ajuda en el seguiment personal i comunitari de Jesucrist. Els oblats benedictins corresponen precisament a aquesta descripció. A més, l'oblat se sent vinculat a una comunitat monàstica concreta, masculina o femenina; i en el cas d'aquest monestir montserratí parlem d'oblats benedictins de Montserrat. En certa manera són com una projecció enmig del món del carisma benedictí, la irradiació de l'espiritualitat viscuda per la comunitat monàstica.

Dins dels compromisos dels oblats no n'hi ha cap que se surti dels adquirits en el baptisme, del fet de ser cristià: ser constant en la recerca de Déu, en la lectura espiritual, sobretot bíblica, constant en la pregària litúrgica —especialment Laudes i Vespres— feta individualment o en grup i en comunió amb la comunitat de Montserrat; ser fervent en la caritat, viscuda en les circumstàncies concretes en què diàriament ens va posant la vida. De vegades, alguns oblats han col·laborat com a voluntaris en activitats del mateix santuari de Santa Maria de Montserrat.

Els oblats benedictins de Montserrat organitzen diversos recessos o trobades de cap de setmana a l'hostatgeria del monestir; en alguna ocasió, en dia feiner al vespre, celebren l'Eucaristia i fan una conferència a Barcelona; dos diumenges l'any fan una trobada més general a Montserrat. En un pla més de convivència o d'esbargiment, i sempre amb un fort contingut cultural i de pregària, organitzen anualment

«Són com una projecció enmig del món del carisma benedictí, la irradiació de l'espiritualitat viscuda per la comunitat monàstica»

una excursió d'un dia i un viatge d'uns quants dies, que enguany faran a Sevilla, de l'1 al 7 de setembre. El consiliari assisteix sempre a aquestes activitats, que d'altra banda totes estan obertes a qui ho desitgi encara que no sigui oblat. I, encara, editen una revista

—*Acul!*— que ofereix textos de diversos monjos, del P. Abat mateix o d'altres persones que ajuden a l'aprofundiment de l'espiritualitat benedictina.

El procés per esdevenir oblat comença després d'haver-ho sol·licitat al monjo consiliari —en aquest cas el P. Jordi Castanyer (jcastanyer@abadia-montserrat.net). El candidat inicia, sol o amb altres, un procés d'aprofundiment de la Regla de Sant Benet, dels aspectes més rellevants de l'espiritualitat benedictina. Normalment, es fan reunions mensuals dels candidats amb el consiliari i algun oblat o oblata —unes hores de diumenge—. I si el procés satisfà totes dues bandes, el candidat fa l'oblació en una Eucaristia que se sol celebrar el tercer diumenge d'Advent. Durant aquesta celebració llegeix i signa la cèdula d'oblació i es compromet a viure com a oblat o oblata en el seguiment del Crist segons el carisma de Sant Benet.

El proper viatge dels oblats benedictins de Montserrat serà, doncs, entre els dies 1 i 7 de setembre a Andalusia. Visitaran, entre d'altres ciutats, Sevilla, Còrdova o Cadis; i l'allotjament serà a una residència de religioses. La sortida serà des de Barcelona, amb AVE, fins a Sevilla. L'organització va a càrrec de l'agència Ruth Travel.

La Custòdia franciscana de Terra Santa, ahir i avui

Francesc Gamissans, o.f.m.

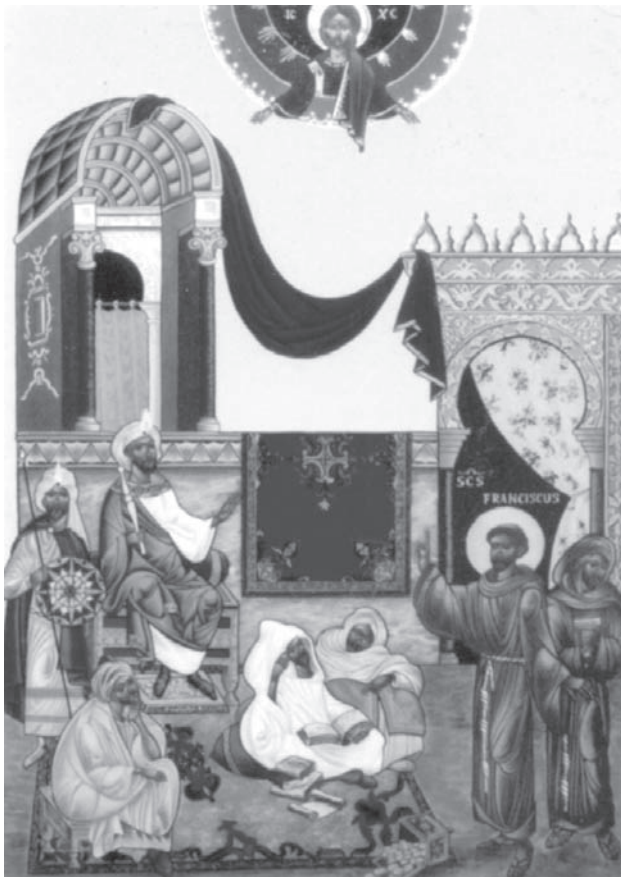
Molts pelegrins que visiten Terra Santa es pregunten per què els franciscans són els custodis oficials dels Llocs Sants. Una pregunta que respon molt bé el pare Artemio Vítores, franciscà espanyol i vicari de la Custòdia, en el seu llibre *San Francisco de Asís y Tierra Santa*, editat fa poc a Madrid per PPC. Em plau fer un resum dels fets històrics i una presentació del llibre.

En el passat

A la història que va des de les croades fins a la total dominació musulmana de Jerusalem se situa una altra «història», la de la presència franciscana a Terra Santa. La irrupció dels àrabs a Palestina, amb tirania cruel, va inspirar a l'Occident les cèlebres croades, sobre les quals s'ha escrit massa tinta. El cert és que el desig frustrat de les potències occidentals d'aconseguir amb la creu i l'espasa els Llocs Sants fou assolit en una trobada original i senzilla entre sant Francesc d'Assís i el sultà d'Egipte.

Fou una gesta arriscada, fins a cert punt inversemblant. Només cal dir que, en l'exèrcit musulmà, el cap d'un cristià era taxat en una moneda de 20 pesos d'or. El *pobrissó d'Assís*, no pas amb vestimenta de ferro i armat amb l'espasa, sinó vestit amb un senzill hàbit de llana i enarborant una creu de fusta, l'any 1219 va marxar al Pròxim Orient amb un grup de frares seus. Després d'un viatge ple d'entrebancs que esmenten les cròniques del seu temps, va arribar a la presència del sultà Malek el-Kamel. Meravellat de l'extraordinària simpatia i virtut del sant, li va atorgar un document en virtut del qual ell i els seus companys podien predicar lliurement la fe de Jesucrist per tot el Pròxim Orient.

És curiós constatar que cent anys més tard, el 1327, del convent de Barcelona i enviat per Jaume II al sultà d'Egipte, va eixir un grup de frares franciscans que, gràcies a la gestió del monarca

Sant Francesc davant del sultà d'Egipte.

català, es va establir al Sant Sepulcre de Jerusalem.

Des de llavors, els franciscans es convertiren de fet —amb dret ho aconseguen el 1336— en custodis i guardians dels Llocs Sants. La història de vuit segles confirma que, malgrat les guerres, les persecucions i una bel·ligerància política continuada, els franciscans no van abandonar mai Terra Santa. No fou cap camí de roses. Un calvari ha estat sempre present en la vida dels fills de sant Francesc al país de Jesús. Centenars i milers de framenors han mort, màrtirs de la fe, en defensa dels Llocs Sants.

En el present

Des de sempre fins avui, els franciscans han considerat que l'esperit de

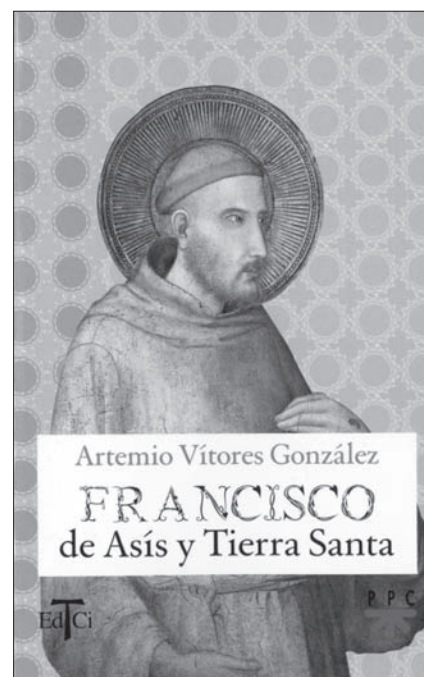
diàleg i no de conquesta ha estat més favorable per a la causa dels Llocs Sants. Han estat partidaris que Terra Santa tingui garantia d'un lliure accés i gaudeixi del culte catòlic en aquell lloc. Ho va expressar el papa Joan Pau II: «Els fills de sant Francesc són els que, de part de la cristiandat d'Occident, interpreten d'una manera genuïnament evangèlica el legítim anhel cristià de guardar els llocs on hi ha les nostres arrels cristianes...»

Paral·lelament al culte litúrgic, la Custòdia franciscana duu a terme un feix d'activitats apostòliques, culturals, socials i sanitàries: universitats, instituts i col·legis, centres d'investigació bíblica, residències per a avis, clubs d'esplai per al jovent, casals per als pelegrins, centres socials i sanitaris, construcció d'estatges per a famílies humils, etc. Tot plegat és un esponsorós brancall d'activitats de la Custòdia, poc conegut pels pelegrins transeünts.

D'aquí ve que, per als franciscans, la Custòdia de Terra Santa sigui la *perla* més preciosa de totes les seves missions al Tercer Món. Avui, més de 300 fills espirituals de sant Francesc, vinguts de diverses parts, pertanyen i estan al servei de la Custòdia de Terra Santa.

Obra de divulgació

El llibre que presento, *Francisco de Asís y Tierra Santa*, és una obra de divulgació que exposa l'origen i la presència actual de la Custòdia franciscana. L'autor, espanyol i franciscà, és el pare Artemio Vítores, doctor en Teologia i Ciències Bíbliques, professor en Sagra-

Artemio Vítores González, *Francisco de Asís y Tierra Santa*. Editorial PPC, Colección Francisco de Asís, Hoy, 128 pàg.

da Escriptura i vicari de la Custòdia. El pare Artemio comença el llibre donant a conèixer el fet històric de l'encontre i diàleg entre sant Francesc i el sultà d'Egipte. El motiu de l'anada del sant a Palestina fou el desig de morir per Crist en el seu mateix país. Segueixen uns capítols sobre els detalls de la trobada amb el sultà. És interessant l'abundor d'artistes i pintors que han divulgat el fet històric.

L'autor del llibre continua amb una anàlisi extensa i profunda sobre aquesta trobada inèdita, pacífica i valenta. Acaba la seva obra literària convençut que el somni o desig de sant Francesc i els seus fills era viure, trepitjar i morir en la terra de Jesús, el Salvador. Dit d'una altra manera: el pare Vítores, que viu a Terra Santa fa una pila d'anys, creu i ensenya que la finalitat de la Custòdia, per guardar els Llocs Sagrats, és anunciar a tots els pelegrins la Bona Nova de l'Evangeli de Jesucrist.

En aquest darrer sentit, i segons ell, «la presència franciscana a Terra Santa no morirà mai; continuarà per sempre».

Primera edició de les beques Educar Fomentant l'Esforç

Barcelona / Redacció

El 5 de juliol va tenir lloc al Palau Robert de Barcelona l'acte d'entrega de la primera convocatòria de les beques Educar Fomentant l'Esforç que la Fundació Espavila, amb seu a Granollers, organitza per tal de fomentar la cultura de l'esforç.

L'acte es va iniciar amb un concert dels alumnes de l'Escola de Música Municipal de Mollet del Vallès. Seguidament, el president de la Fundació Espavila, Joan Vila, va agrair la participació de les entitats i escoles que van presentar projecte. L'acte va comptar amb la presència de la directora general d'Acció Cívica i Comunitària de la Generalitat de Catalunya, Violant Cervera, i de la responsable

del Programa Nacional de Civisme i Valors, Pepa Ninou. En representació de l'Ajuntament de Granollers hi va assistir la regidora d'Ensenyament, Pietat Sanjuán.

S'hi van presentar 56 projectes que optaven a les 4 beques de 3.000 euros cadascuna. L'objectiu és promoure iniciatives en l'àmbit educatiu i lúdic de 0 a 16 anys per promoure la cultura de l'esforç inculcant valors fonamentals com el treball, la responsabilitat i la sinceritat. Els projectes premiats són: *Robòtica i empresa a l'escola*, de l'escola Mil·lenari de Cardedeu; *Eduvólei fomentant l'esforç*, del C. E. Eduvólei de l'Ametlla del Vallès; *En Construcció*, de Cristina Alcoceba Borràs; i *En busca del tresor perdido*, de Carolina de la Cruz González.

Notable missió

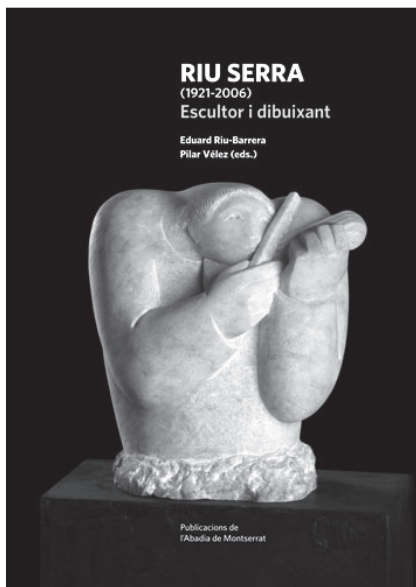
El 29 de març del 2010, Benet XVI va confiar a Mons. Rino Fisichella la presidència d'un dicasteri per a la nova evangelització del món occidental. Un desafiament que el bisbe va acceptar amb l'entusiasme i la responsabilitat de qui ha passat trenta anys de la seva vida estudiant, ensenyant i escrivint sobre com presentar el cristianisme a l'home d'avui. En aquest volum, l'autor traça amb claredat les línies principals de la seva missió.

Rino Fisichella, *La nova evangelització. Un repte per sortir de la indiferència*. Editorial Claret, Col·lecció A Cel Obert, 2012, 128 pàg.

Un artista català

Aquest llibre analitza la vida i obra del polifacètic artista Julià Riu Serra (Molins de Rei, 1921 – Barcelona, 2006). Estructurat en dos apartats, en el primer trobem una sèrie d'estudis sobre la seva vida familiar, trajectòria professional, influències..., mentre que en el segon hi ha el catàleg de la seva producció: escultura, dibuix, gravats, vitralls i ceràmica. S'hi dedica un capítol a la seva dona, la pintora Maria Rosa Barrera. (Ramon Ribera)

Autors diversos, *Riu Serra. Escultor i dibuixant*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012, 296 pàg.

Model econòmic

Stefano Zamagni, professor d'Economia Política a la Universitat de Bolonya, és un dels exponents principals del corrent de pensament conegut com a economia civil. Els dotze capítols d'aquest llibre expliquen per què el concepte del bé comú ha anat desapareixent del llenguatge econòmic i el seu lloc ha estat ocupat per altres conceptes com ara bé públic, bé privat o bé total, la qual cosa ha provocat una certa confusió conceptual.

Stefano Zamagni, *Por una economía del bien común*. Editorial Ciudad Nueva, 2012, 340 pàg.

L'alegria i el silenci

Sota l'impuls de l'associació per a la Causa de Beatificació i Canonització d'Ismael de Tomelloso (1917-1938), s'ha publicat aquest treball de recerca, que se centra en el perfil espiritual d'aquest servent de Déu, en el qual destacaven dues de les seves grans qualitats: l'alegria i el silenci. Mons. Manuel Ureña, arquebisbe de Saragossa, escriu en el pròleg que Ismael, «als seus 21 anys, va aconseguir fites molt altes d'heroisme i santedat».

Mariano-Sergio Mainar, *Noster Est. Ismael de Tomelloso*. Edicions Soubriet, 2012, 48 pàg.

Generar riquesa

Aquesta obra mostra de quina manera un escenari econòmic advers es pot transformar en el punt de partida per recuperar la prosperitat econòmica familiar. A més, ofereix les eines necessàries per dur a terme aquells projectes que permetran a una persona generar diners quan ha perdut la seva feina o no li arriba el sou. L'economista Marcelo Elbaum ensenya a potenciar i estendre la nostra riquesa i explica els secrets per preservar-la.

Marcelo Elbaum, *Hombre rico, hombre pobre*. Editorial Zenith, 2012, 250 pàg.

Relació epistolar

A principis de l'any 1926, tres grans poetes europeus (Marina Tsvietàieva, Borís Pasternak i Rainer Maria Rilke) van mantenir una interessant relació epistolar, que ara veu la llum en aquest volum. Cadascú veia en l'altre algú molt pròxim tant en esperit com en força lírica. En aquestes pàgines, les fronteres entre cartes, assaigs i poemes es difuminen i afloren reflexions al voltant de diversos temes, com ara la creació literària.

Autors diversos, *Cartas del verano de 1926*. Editorial Minúscula, Col·lecció Con Vuelta De Hoja, 2012, 440 pàg.

El valor de les coses

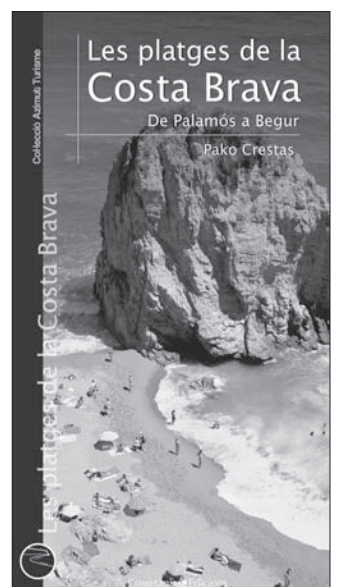
En un món dominat pel que és material però en el qual, paradoxalment, les coses han perdut el seu valor, l'escriptor Luis García Montero emprèn, amb elegància, ironia i gran sensibilitat, aquest inventari ple de bellesa. Repassa algunes de les seves pertinençes, guiat per la necessitat de «tocar-les una per una, com un desig de rebel·lia, com una forma de resistència». Objectes com ara una copa, un rellotge, una butaca... cobren vida i caràcter propi en aquest llibre preciós.

Luis García Montero, *Una forma de resistencia*. Editorial Alfaguara, Col·lecció Hispánica, 2012, 224 pàg.

Aigua i arena

Aquest és el segon dels cinc llibres dedicats de manera exhaustiva a mostrar-nos la totalitat de les platges i cales accessibles a peu de la Costa Brava. La informació que s'ofereix és completa: una petita introducció, serveis, transport públic, dimensions, població més propera, qüestions d'interès, fotografies, etc. També incorpora una petita guia turística amb els espais naturals i els llocs més emblemàtics.

Pako Crestas, *Les platges de la Costa Brava. De Palamós a Begur*. Cossetània Edicions, Col·lecció Azimut Turisme, 2012, 144 pàg.

Els tresors de l'Arxiu secret vaticà

L'exposició «Lux in arcana» els dona a conèixer a Roma

Nora Vela
Roma

Quan Pius V crea una estructura per gestionar i conservar la documentació vaticana, el 31 de gener del 1612, independitza el fons arxivístic de la biblioteca per donar-li tota la importància que mereix, i nomena com a primer supervisor el filòleg Baldassarre Ansidei. Amb aquesta designació arrenca la història moderna del que serà conegut com a Arxiu secret vaticà, o arxiu privat del Papa, ja que el Pontífex serà qui tindrà la jurisdicció suprema i exclusiva dels seus fons.

D'aquest fet es compleixen ara quatre segles, i amb aquest motiu el Vaticà exhibeix a la ciutat de Roma una exposició de cent documents, fins ara mai vistos públicament, encabits en vitrines espectaculars, que ofereixen al visitant un univers documental de dotze segles d'història eclesial, acompanyat de suports audiovisuals per situar i entendre més bé la complexitat dels episodis que expliquen.

Deu blocs temàtics agrupen les joies exposades. Un primer espai sota l'epígraf «Guardià de la memòria», que defineix la voluntat arxivística, introdueix el visitant en una antologia de manuscrits on prenen la paraula documental grans protagonistes de la història: Francesc d'Assís, el papa Borja Alexandre VI, Carles V, Martí Luter, Enric VIII, Galileu, Mozart, Abraham Lincoln, Hirohito... Els 24 documents d'aquest bloc són una breu i espectacular mostra del que es desenvoluparà temàticament en els espais següents.

«Tiara i corona» reuneix aquells actes conseqüència del poder temporal del papat i dels seus difícils equilibris amb les altes jerarquies del món no eclesial. L'origen del poder temporal està plasmat en la còpia cal·ligràfica sobre pergamí porpra i lletres daurades del compromís de l'emperador bizantí Otó I en protegir el Papa l'any 962. També hi figura un document de Napoleó sobre el concordat amb la Santa Seu el 1801.

Cinc documents formen part de l'espai «Secrets del conclave», fet que tant d'interès desperta en la societat quan s'esdevé la «seu vacant». S'exhibeixen aquí des de paperetes de votació electoral fins a la disposició dels aspirants dins de la capella Sixtina, que data del 1550. Però també es troben documents impactants com el que va precedir la futura renúncia del papa Celestí V per no poder suportar la responsabilitat de la tiara i que Dante va evocar a *La Divina Comèdia*.

La secció «Santes, reines i dames» mostra documents amb un component de sentiments molt més alt que el dels epígrafs anteriors. Són situacions viscudes que s'hi contenen en missatges sovint dramàtics. El document més antic és un llibre sobre la vida i visions de santa Francesca Romana, manuscrit del segle XV escrit en la llengua materna de la santa. En un paper autògraf, Teresa d'Àvila explica el «martiri» que pateix la seva introspecció mística en escriure *Las Moradas*.

Un missatge de Maria Stuart a Sixte

Miniatura sobre el tribunal de la Sacra Romana Rota.

V el mateix dia en què s'assabenta de la seva condemna a mort o un altre d'autògraf de Maria Antonieta des de la presó impressionen el visitant. Amb la butlla *Ineffabilis Deus*, Pius IX va sancionar com a dogma de fe la Immaculada Concepció de Maria el 8 de desembre del 1854. Pocs anys després, Bernardeta Soubirous transmet al Papa un missatge de protecció de la Verge per «haver-la proclamat Immaculada».

Les relacions entre la fe i la ciència no sempre han estat harmòniques. Els documents de «Científics, filòsofs i inventors» s'agrupen en un altre apartat. Al segle XVI la reforma transcendental del calendari, propiciada pel papat, va fer que s'edités l'any 1582 un *Lunario novo, secondo la nuova riforma della correptione de l'anno riformato da N. S. Gregorio XIII* en múltiples còpies, on al mes d'octubre li faltaven deu dies. El món catòlic occidental el va adoptar en anys successius, però no va passar el mateix amb l'Església ortodoxa, cosa que explica l'actual desplaçament d'algunes festivitats litúrgiques.

En una altra ocasió l'astrònom, metge i canonge polonès Copèrnic, que va enunciar la teoria heliocèntrica en argumentar *De revolutionibus orbium coelestium*, demana al papa Pau III un favor personal, que li és atorgat. Les conseqüències de l'acceptació de la seva teoria les patiria, però, més endavant Galileu, i les actes del seu procés hi estan exposades. Documents de l'humanista Erasme de Rotterdam i de l'anticlerical Voltaire també tenen l'honor de figurar en la mostra.

Dolorós és el sector dedicat a «Heretges, croats i cavallers». El tema dels templers queda àmpliament recollit en documents impressionants; un d'ells,

de 60 metres, conté les al·legacions del procés parisenc entre el 1309 i el 1311. Els cavallers croats tampoc no van sortir afortunats en alguns episodis, com reflecteix la butlla d'excomunió d'Innocent III o la constitució de la Santa Lliga contra els otomans el 1571. Un altre document que va fer història és l'informe del rei de Polònia Joan Sobieski quan comunica al papa Innocent XI la derrota dels turcs a les portes de Viena. Era l'any 1683.

Anvers del segell d'or de Felip II (1555).

Però si l'Orient mediterrani era un sector conflictiu per la presència turca, els vents del nord portaven heretgies, com diu un lema pintat als frescos vaticans: «*Ab aquilone pandetur omne malum.*» La butlla d'excomunió *Decet Romanum Pontificem* de Lleó X contra Martí Luter s'expedeix el 1521; també es pot veure el sumari de l'extenuant i penós procés contra el filòsof Giordano Bruno entre el 1593 i el 1597, que va acabar amb la pena de mort. Són dos

dels documents més emblemàtics de l'anomenada tradicionalment «pesta herètica».

El contrapunt a l'espai anterior apareix sota l'epígraf «Reflexió i diàleg», en un intent de mostrar que també el Vaticà ha volgut trobar vies comunes de mediació en moments molt difícils. Una reforma a fons de l'Església s'havia de plantejar davant d'immobilismes consuetudinaris interns i d'heretgies externes i, rere reticències de monarques i prelats, Pau III amb la butlla *Initio nostri huius pontificatus*, exhibida també, convoca el 1542 el concili de Trento.

També es mostra la constitució apostòlica *Humanae Salutis* del 1961, per la qual Joan XXIII convocava el Concili Vaticà II, amb l'afany d'actualitzar la visió de l'Església en el món contemporani. Una altra curiositat és la carta que Climent XII envia al representant del Dalai Lama del Tibet, el 1738 rere les primeres temptatives evangelitzadores dels jesuïtes a Orient.

La ruta expositiva documental i històrica s'acaba a l'espai «El període tancat», on hi ha alguns documents referits a l'època de la Segona Guerra Mundial, amb testimonis estremidors com és el cas del sacerdot Andreas Rieser, que va passar per Dachau i Buchenwald, o el de les germanes Edith i Rosa Stein, mortes a Auschwitz.

Dos espais molt diferents estan programats per ressaltar el valor material de les joies de l'arxiu. A «Els signes del poder» es mostren els documents intercanviats entre altes personalitats, com papes, emperadors o reis, que acostumen a acompanyar-se de segells que lacren l'escrit i n'identifiquen la procedència. Les peces sigil·logràfiques que pegen dels documents vaticans són molt valuoses per la quantitat de penjolls i pel treball i la riquesa dels gravats. El més fabulós és el de Felip II a Pau IV, que penja d'un pergamí emès a Brussel·les el 1555, on el sobirà espanyol ret homenatge al Papa. El segell és una peça d'or de 800 grams, esculpida a l'anvers i el revers, i lligada amb fils també d'or a l'escrit.

Un altre sector dedicat als volums bellament cal·ligrafiats i miniats per mans expertes medievals i renaixentistes porta l'epígraf de «L'or i la tinta», i aplega bàsicament peces d'una gran riquesa artística.

Cal recordar la importància dels arxius com a dipositaris i conservadors de la memòria de la humanitat, que ja va ser reconeguda implícitament pel notari català Pere Miquel Carbonell, al servei d'Alfons el Magnànim i de Joan II. Aquest humanista va rimar una *Dansa macabra*, tot imitant les medievals, en què la mort invita els mortals a seguir-la i, en diferents estrofes, anomena tots els càrrecs de la Cancelleria reial que formaran part del seu seguici. Quan convoca l'arxiver li dedica el més gran elogi mai dedicat a aquesta figura: «Cançar no us vullau n'archiver/ ne perdre temps en tal Archiu,/ pus sou agruaduat primer/ ans de tots los altres veniu.»

Crítica literària

Pobles plens de llegendes

El poble dels Centfocs, d'Edicions Sidillà, reuneix les llegendes que encara avui dia es poden sentir a la zona del massís de les Gavarres, que s'estén pel Gironès i el Baix Empordà. La fita que persegueix aquest recull és molt clara: perquè les llegendes que circulen en aquest indret puguin salvar-se d'ésser condemnades a l'oblit, l'obra proposa fer un exercici de memòria col·lectiva tot difonent-les i preservant-les. Com el mateix autor del llibre assegura al pròleg, «si haguéssim fet el llibre deu anys abans, possiblement hauria tingut encara més gruix. Si l'haguéssim fet deu anys més tard, moltes de les notícies que hi ha ja no se sabrien» (p. 16).

El filòleg, escriptor i professor Xavier Cortadellas és l'autor del llibre. Ell, juntament amb un grup més de persones, va iniciar fa vint anys un projecte per salvar la memòria col·lectiva i popular del seu poble natal, la Bisbal de l'Empordà, i els seus voltants. Encara que en un primer moment l'objectiu era recollir les llegendes que corrien per aquesta població i la seva comarca, amb el temps, el llibre es va anar omplint amb tot de llegendes d'un i de l'altre costat de les Gavarres. El repertori amb el temps es va anar ampliant amb noves

EL POBLE DELS CENTFOCS
Xavier Cortadellas
Edicions Sidillà, 2011, 386 pàg.

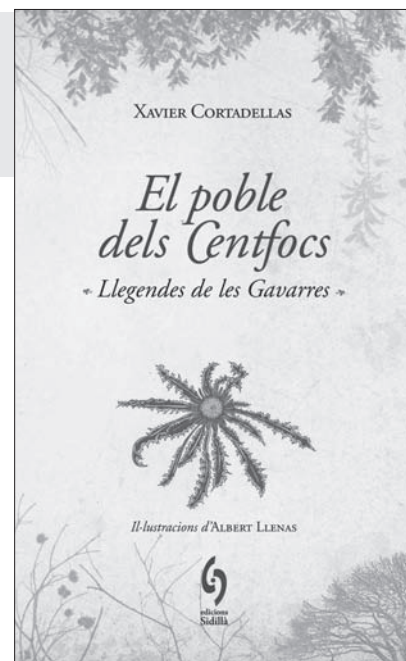
llegendes, moltes de les quals inèdites. Per això, aquest volum és el resultat d'un treball que contínuament s'ha anat replantejant i renovant: aquest llibre és la quarta versió d'aquesta recopilació de llegendes que l'autor ha redactat. En total conté setanta-tres llegendes, una cinquantena més de les que tenia la versió inicial.

Les llegendes estan classificades segons tres temàtiques diferents: *Els homes*, *Les bèsties* i *L'infern i el cel*, que, al seu torn, estan dividides en diferents seccions depenent de si es tracta d'oficis, d'animals i éssers fantàstics, de sants, etc. Cada narració està completada amb un escrit final on s'aclareix gràcies a qui s'ha conegut la història, a quina zona geogràfica s'ubica, i quines conseqüències ha aportat als esdeveniments posteriors, entre altres explicacions.

Les llegendes són, tenint en compte l'afirmació anterior, un conglomerat

d'històries que serveixen per justificar i explicar un succés i se situen en el si de la literatura oral. Aquesta només té sentit en una cultura on la paraula escrita no hi ocupa un lloc i, per tant, és l'única manera de poder conservar la història popular, encara que de vegades les trames poden variar de manera més o menys substancial. Així mateix, les llegendes s'expliquen en un context molt concret —al vespre, vora el foc perquè la canalla agafi el son o després d'un dinar, tot fent la sobretaula— i, per això, tenen un fort component d'entreteniment a l'estil dels poemes homèrics, si se'm permet la comparació. D'aquesta manera, han anat prenent popularitat i han aconseguit arribar fins als nostres dies. En *El poble dels Centfocs* el lector, doncs, descobreix quines són les llegendes que han anat circulant i confegint la zona de les Gavarres, dotant cada racó d'aquest massís d'històries d'éssers humans i no

Griselda Oliver i Alabau
Llicenciada en Filologia Clàssica

tant humans que han donat forma a la seva història: a més d'un l'intrigarà saber perquè s'ha donat el nom de «La taula dels tres pagesos» a «una pedra plana col·locada damunt de les altres» (p. 67).

Crítica cinematogràfica

L'èpica de la consciència

EL CABALLERO OSCURO. LA LEYENDA RENACE

Director: Christopher Nolan.
Intèrprets: Christian Bale, Tom Hardy, Anne Hathaway, Michael Caine.
Acció.
Estats Units, 2012, 164 minuts.

Amb *El caballero oscuro. La leyenda renace*, el seu director Christopher Nolan tanca la trilogia iniciada fa vuit anys sobre Batman, el popular personatge de còmic de la Marbel.

El multimilionari Bruce Wayne, el Cavaller Obscur, es troba reclòs en un autoexili voluntari després de renunciar a ser Batman pel fet d'haver estat acusat d'una mort no comesa per ell. Desencisat de la mateixa societat a la qual havia defensat i que l'havia fet passar d'heroi a canalla, Wayne es troba plàcidament aïllat en una mentida. La ciutat de Gotham viu tranquil·lament, sense delinqüència ni crims, gràcies a la fèrria llei de Kent. Però dos personatges irrompen en la vida de Gotham: Selina, una lladre atractiva i misteriosa, i Bane, un terrorista sense escrúpols decidit a sotmetre la ciutat a la seva dictadura terrible. Wayne haurà de decidir si continua el seu exili daurat o si torna

a ser Batman, l'heroi al qual la ciutat ha rebutjat.

Una de les característiques del cinema de Christopher Nolan és l'ús extraordinari de l'espectacularitat com a element narratiu. Però lluny de fer una espectacularitat buida, el més bo de Nolan és que l'omple de sentit i amaga en cada plànol i en cada escena vertiginosa elements que potencien la narració. Hi ha pel·lícules espectaculars, sense més, sense història al darrere, en les quals el director presenta una quantitat imensa d'efectes especials per pal·liar la seva incapacitat de fer un bon guió i la seva manca d'idees.

El caballero oscuro. La leyenda

renace és una pel·lícula espectacular, sí, amb efectes especials notables, una banda sonora extraordinària de Hans Zimmer i una posada en escena aclaparadora, però és també una pel·lícula seriosa en la qual, enmig de l'aventura, el director aprofundeix en la part humana de cada personatge.

No ens trobem aquí amb una típica història de bons

i dolents. Nolan aconsegueix exprémer la història i la personalitat de cada personatge. Wayne és un home que no vol escoltar la seva consciència, que l'anima a tornar per salvar la ciutat. Aquesta ciutat el va traïr i no mereix les seves atencions («No hi ha res que m'interessi allà fora»). La fidelitat al seu compromís el portarà a perdre el seu fidel criat i amic Alfred. La lladre Selina veurà les conseqüències del dany que produeix traïr per diners els altres i viure únicament per a ella mateixa. Malgrat que ha fet mal dues vegades al nostre protagonista (ha robat en Bruce Wayne i ha traït en Batman), escoltarà diverses vegades d'aquest «Tu pots

donar molt més», que l'anima a una redempció per perdó. El terrible terrorista emmascarat Bane plorarà en recordar la seva infància i sentir-se estimat per algú. També Alfred plorarà davant de la tomba buida de Wayne, demanant-li perdó per haver-lo abandonat. El jove policia John Blake s'escarrassarà per defensar la ciutat malgrat que altres policies hagin assumit la dictadura terrorista com una cosa irreversible. També el policia Foley, que s'havia reclòs còmodament a casa, acovardit per la consciència, decideix sortir a lluitar. La multimilionària Miranda Tate veurà turmentada la seva consciència per haver de decidir entre l'amistat amb Wayne i els seus plans perversos. El presonatge torturat en una presó cruel a la qual Bane ha enviat Wayne, passaran de la resignació en aquest Infern (així s'anomena la presó) a l'esforç per animar-lo que se'n surti.

Enmig de l'espectacularitat de la qual parlàvem abans, Nolan mostra l'ànima dels personatges que han de prendre decisions permanentment, i posa en joc la fidelitat a la pròpia consciència.

Amb un ritme vertiginós i un gran muntatge, tot i la seva llarga durada, *El caballero oscuro. La leyenda renace* és una colofó excel·lent a una trilogia fantàstica. Una lliçó de com es pot fer bon cinema de ficció i de com els efectes especials i l'espectacularitat poden estar al servei d'una història èpica que esdevé també molt humana.

Josan Montull
Salesià

www.alkilando.com
93 451 50 00

Des del carrer

M. DEL CARMEN MALET, PRESIDENTA D'ACCIÓ FAMILIAR BARCELONA

«La nostra societat només parla de llibertat, gens de responsabilitat ni de respecte»

Rosa María Jané Chueca

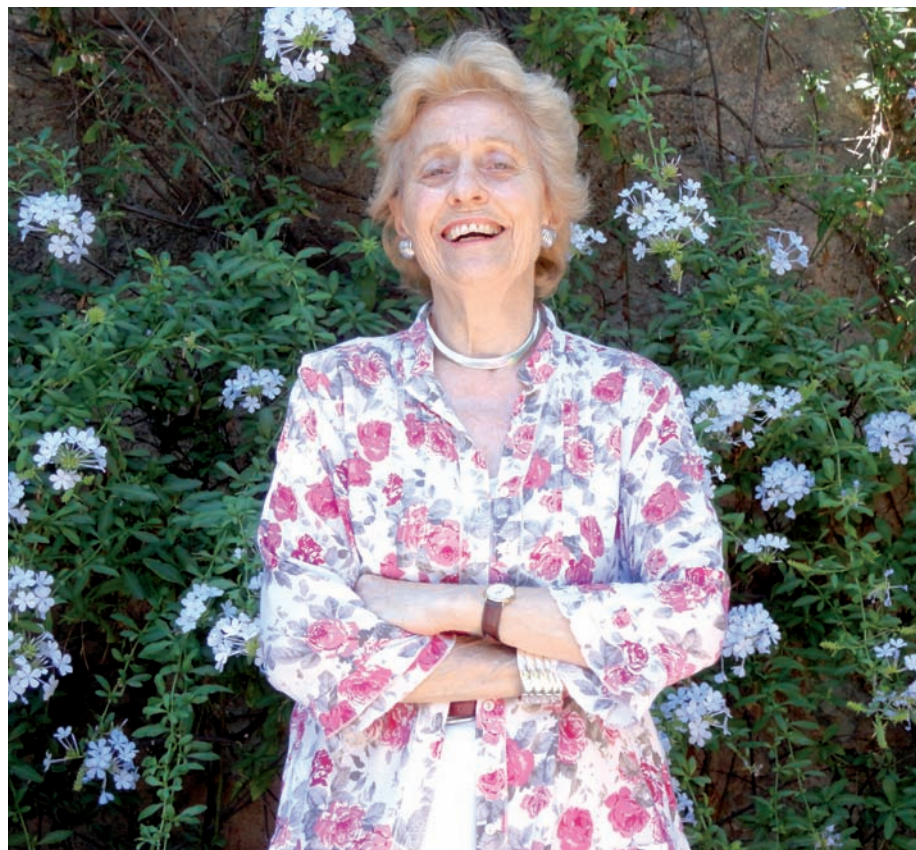
L'any 1978, uns matrimonis amoïnats per la llei del divorci van decidir posar fil a l'agulla. Així va néixer Acció Familiar, una entitat que té presència arreu d'Espanya i que es dedica a temes de família com la prevenció de la drogoaddicció, l'ajut a embarassades o la formació de parels. Per contactar amb Acció Familiar Barcelona: c/ Bigai, 12, 1r - Barcelona, tel. 934 147 404, afabarcelona@accionfamiliar.org.

Quina és la base dels projectes d'Acció Familiar BCN?

En els projectes de prevenció de drogues, alcohol, tabac, embarassos... ens basem sobretot en la formació, a fer pensar, no tant a posar l'accent en la prohibició... i he de dir que amb aquest enfocament hem tingut força èxit. Així ens ho diuen els mestres de les escoles on hem impartit alguns cursos. Cada cop baixa més l'edat de nenes embarassades, de les primeres borratxeres o del consum de drogues... El més important és la formació de la persona, el respecte a un mateix que es mereix la persona... Actualment la nostra societat només parla de llibertat, gens de responsabilitat ni de respecte. En general, l'educació que es dona a les escoles suposa més promiscuitat, no més responsabilitat...

Hi ha gaire dèficit de formació en els pares?

Un dels nostres programes està pensat per als pares, que, en molts casos, no estan gaire preparats. Avui dia s'ha tret l'autoritat als pares, als mestres... no se'ls respecta i els pares es troben una mica perduts. Un altre projecte que tenim és la mediació per a matrimonis. Davant l'augment de separacions ens dediquem a la mediació matrimonial. En molts casos els hem ensenyat que aprenent a dialogar, a no estar sempre a punt de brega, es pot aconseguir la reconciliació. Però quan s'ha perdut el respecte i s'ha arribat a l'insult, és

difícil tornar a encarrilar l'amor.

Com ajuden les dones embarassades?

Els ajudem a ser responsables, que no es decideixin per no tenir la criatura, que siguin conscients del que suposa portar un nen al món. També hem de moure'ns perquè quan aquestes noies decideixen tenir els nens estan molt desemparades. Cal ajudar-les abans i després de tenir el fill.

Acció Familiar també actua més enllà de les nostres fronteres...

Un dels professors que col·labora amb nosaltres, en vacances se'n va a Ucraïna i s'endu amb ell alguns voluntaris per treballar amb nens orfes o de famílies necessitades. I a l'estiu porta de l'orfenat uns 30 nens per passar el mes d'agost amb famílies d'acollida

aquí. La idea és donar-los referents positius, reforçar la seva autoestima, educar en valors...

Quines iniciatives tenen de cara a la sensibilització social?

Tenim una aula d'opinió on escrivim cartes que s'envien als diaris. En el que portem d'any ja ens han publicat 486 cartes!

En aquesta situació de crisi actual, s'ha revaloritzat la família?

Jo crec que aquesta crisi és una oportunitat per redescobrir la família, que està sent la gran força per tirar endavant. És preciós veure com segueix l'amor en moltes famílies. A mi m'emociona quan veig una parella d'ancians que passen agafats de la mà, que van a comprar plegats... la tendresa i l'amor romanen.

Eduard Brufau

Rauxa

Art religiós al MNAC

El Museu Nacional d'Art de Catalunya posseeix una de les millors col·leccions del món d'art cristià i la més completa d'Europa pel que fa a pintura romànica i gòtica. Aquesta afirmació no és gens exagerada i l'única manera de convèncer-se'n és, naturalment, recorrent-ne les sales. Ens adonarem de l'excel·lent patrimoni religiós que al llarg dels segles Catalunya i la Corona d'Aragó han creat —i conservat—, i pot ser una ocasió excepcional per copsar l'art cristià no com una simple decoració bonica, sinó com el que és: una obra plena de sentit, transmissora de la bona nova de Crist i el misteri de Déu.

Malgrat que, òbviament, fora del seu lloc original les peces religioses estan mancades de l'entorn devocional i litúrgic propi, en algunes sales el MNAC ha sabut recrear l'ambient religiós originari d'una manera lloable. D'aquesta manera podem contemplar el bellíssim Pantocràtor de Taüll, les excepcionals pintures de Sixena o la delicada Mare de Déu dels Àngels, de Pere Serra, no des dels ulls d'un historiador de l'art, sinó des del nostre cor de fidels cristians. Com a creients no podem quedar indiferents davant de tanta bellesa que ens remet a Déu i hem de reconèixer en aquestes obres una via privilegiada per atansar-nos al misteri inefable.

Pensant-ho millor

Antoni Coll Gilabert

A Tars ja no sonen les campanes

El títol el prenc d'un llibre recent d'Arturo San Agustín (*En Tarso ya no suenan las campanas*), periodista de *El Periódico* i escriptor agut, que va acompanyar l'arquebisbe de Tarragona en un viatge a Turquia molt especial.

La gira responia a una invitació de les autoritats turques, sempre interessades a tendir ponts amb altres països, en la seva candidatura per ingressar a la UE. I va tenir un caràcter de peregrinació a les arrels de la nostra fe.

No hem de desdenyar la importància que va tenir el territori de l'actual Turquia en el desenvolupament de la primitiva cristiandat. Les set esglésies de l'Apocalipsi, receptors de les cartes de sant Joan, eren en aquest territori, que va ser el que va acollir la majoria de missions de sant Pau en la seva incansable tasca missionera. A Antioquia va ser on per primer cop es va emprar el terme *cristians*, i va ser en aquesta part del món on es van celebrar els primers concilis ecumènics.

En una població turca, Tars, va néixer Pau, per això era una de les metes de la peregrinació tarraconense.

Monsenyor Jaume Pujol va celebrar a l'església, convertida en museu, davant el reduït grup d'acompanyants i de tres monges de l'orde Figlie della Chiesa. En acabar la missa, una de les monges es lamenta: «A Tars ja no sonen les campanes.»

L'arquebisbe havia conversat amb el pare Ferrari, rector de Mersin, ciutat costanera i propera, en què viuen mil cristians, la majoria ortodoxos, i li havia preguntat: «Quants n'hi ha, a Tars?» «Cap.»

A Tars tampoc no hi ha sacerdots, només les tres monges. L'islam ho omple tot i el periodista es limita a reflectir la realitat d'un país que, malgrat tot, és acollidor i que renou homenatge a Attatürk, el pare de la Turquia moderna, que va lluitar per implantar un laïcisme lliure i respectuós. L'arquebisbe Pujol no va menysprear la idea d'oferir una corona davant del seu mausoleu.

Va quedar temps per visitar la gran Istanbul, i la petita Konya, antiga Iconi, on una jove de nom Tecla es va convertir en la més fervent deixeble de Pau. És d'allò més agradable llegir una crònica viatgera tan interessant com ben escrita, mentre esperem que algun dia tornin a sonar les campanes a Tars.